Stalking

Kandidatspeciale i strafferet

17. maj 2023

Aalborg Universitet

Jura

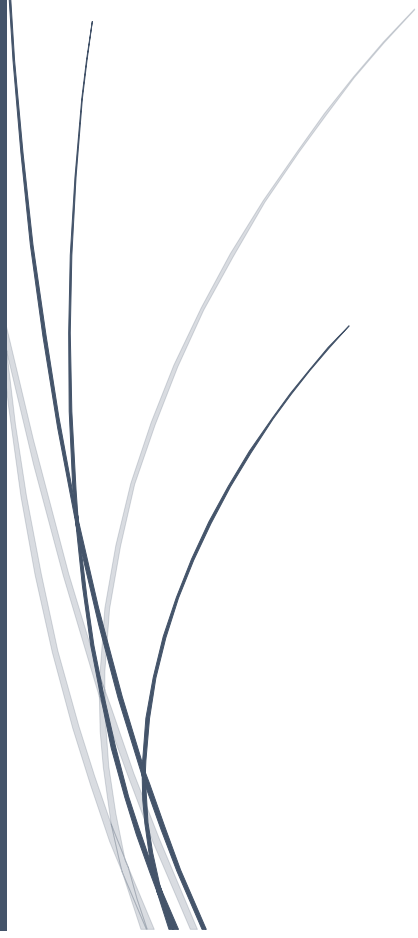

Camilla Walsted
Mia Hannesbo Pedersen
Mathias Dyrby

Vejleder: Birgit Feldtmann

Titelblad

Dansk titel:	Stalking
Engelsk titel:	Stalking
Forfattere:	Camilla Walsted - 20183188
	Mia Hannesbo Pedersen - 20167091
	Mathias Dyrby - 20183138
Fagmodul:	Kandidatspeciale (30 ECTS)
Fagområde:	Strafferet
Vejleder:	Birgit Feldtmann
Anslag:	190.203
Normalsider:	79,25
Universitet:	Aalborg Universitet
Dato for aflevering:	17. maj 2023

Abstract

This thesis has examined the legal protection against stalking in the Danish Criminal Code section 242 and the Danish Code for exclusion, restraining and removal orders. This has been done with the intent to determine which behavior is criminalized as stalking and what factors has been seen as mitigating or aggravating regarding penalties issued by the Danish Criminal Courts.

The thesis has in this process analyzed the conditions for issuing provisional and non-provisional exclusion orders and the penalties for violating them. This was relevant in regard to two issues. Firstly, an exclusion order is a safeguard against unwanted contact or following from the person to whom the order is issued. The order can therefore act as an early protection against stalking, or prevention thereof. Secondly, the Danish Code for exclusion orders was the first Danish legislation that criminalized stalking in the then applicable section 21, subsection 2. The case law regarding this section is therefore used to compare the former legal protection with the current legal protection in the new section 242 of the Danish Criminal Code. The results of the analysis of the code for exclusion orders showed that there are different conditions that must be met before the authorities are able to issue an exclusion order.

Regarding a non-provisional exclusion order, there are three cumulative conditions found in section 2, subsection 1 of the Code. If all three conditions are met, the police can issue an exclusion order. An exclusion order can also be issued based on the conditions in subsection 2. An order based on section 2 has a duration of up to five years.

Regarding provisional exclusion orders, regulated in section 2 a, there are also three cumulative conditions though these are different from those in section 2. The duration of a provisional exclusion order based on section 2 a, is until the police have decided whether to issue a final provisional order, which they should do within sixty days if possible.

The legal effect of an issued exclusion order is that the respondent is not allowed to contact or follow the applicant. For an order to be issued, provisional or not, there must be a preceding invasion of privacy. The order must also abide by the principle of proportionality independent of what section of the Code provides it. Common for both sections are that there are types of contact that can be seen as justified and are therefore not violations of the exclusion order. This is primarily seen when the person and the victim have joint children.

The thesis then examined the legal protection against stalking in the Danish Criminal Code section 242. The section criminalizes systematic and continuous contact, pursuit, or harassment of another person in a manner likely to invade their privacy. The section came into force in 2022 and there is therefore a limited amount of case law to analyze with which to determine the range of application of the section.

The reason for the implementation of section 242 is found to be, that the legislative body did not see the earlier system of criminalization of stalking in the Danish Code for exclusion orders section 21, subsection 2, as an efficient protection against stalking. As part of determining the possible application of section 242, the thesis makes use of both an objective and a subjective approach to interpretation of the law text.

The thesis has also compared the legal protection found in the Danish Exclusion Order Code and the Danish Criminal Code section 242, to determine the differences and interactions between these regimes as part of the examination of the legal protection against stalking. The effect of the new criminalization is also examined to determine whether the intentions of the legislative body have materialized.

The thesis concludes that there are two separate systems of legal protection against stalking with the Danish Exclusion Code and the Danish Criminal Code. Though the systems are separate, there is also a degree of interaction between them. Some of the primary differences are the requirement for a preceding invasion of privacy before an exclusion order can be issued, which section 242 of the Criminal Code does not have, and the severity of penalties issued by the Danish Courts depending on which code has been violated.

Indholdsfortegnelse

Titelblad ... 1
Abstract ... 2
Indholdsfortegnelse ... 4
Kapitel 1: Introduktion ... 6
1.1. Indledning ... 6
1.2. Problemformulering ... 7
1.3. Afgrænsning ... 7
1.4. Metodeafsnit ... 8
1.4.1. Den retsdogmatiske metode ... 8
1.4.2. Retskilder ... 9
1.4.3. Øvrige kilder ... 11
1.4.4. Det strafferetlige legalitetsprincip ... 11
1.4.5. Strafferetlig fortolkning ... 13
Kapitel 2: Tilholdsloven ... 15
2.1. Tilhold ... 15
2.1.1. Retsvirkninger af et meddelt tilhold ... 15
2.1.2. Betingelser for at meddele et tilhold ... 17
2.1.2.1. Den almindelige regel om tilhold ... 17
2.1.2.2. De særlige regler om tilhold ... 20
2.1.3. Proportionalitet ... 21
2.2. Strakstilhold ... 22
2.2.1. Retsvirkninger af et meddelt strakstilhold ... 23
2.2.2. Betingelser for at meddele et strakstilhold ... 24
2.3. Tilholdslovens § 21 ... 28
2.3.1. Tilholdslovens § 21, stk. 1 ... 30
2.3.1.1. Bestemmelsens anvendelse i praksis ... 30
2.3.2. Tidligere gældende tilholdslovs § 21, stk. 2 ... 33
2.3.2.1. Bestemmelsens anvendelse i praksis ... 34
2.4. Delkonklusion ... 38
Kapitel 3: Straffelovens § 242 ... 39
3.1. Bestemmelsens indhold ... 40
3.1.1. Betingelser for strafansvar ... 40
3.1.2. Ordlydsfortolkning ... 41
3.1.3. Subjektiv fortolkning ... 43
3.1.3.1. Krænke en anden persons fred ... 43
3.1.3.2. Systematisk og vedvarende ... 45

3.1.3.3. Kontakter, forfølger eller på anden måde chikanerer ... 45
3.1.4. Strafudmåling ... 48
3.2. Behov for selvstændig kriminalisering ... 49
3.2.1. Evaluering af tilholdsloven ... 50
3.2.2. Høringssvar til lovforslaget ... 52
3.2.3. Placering i loven ... 53
3.3. Bestemmelsens anvendelse i praksis ... 55
3.3.1. AM2023.02.27B ... 55
3.3.2. TfK2023.152 V ... 56
3.3.3. U 2023.2069 V ... 60
3.3.4. AM2022.12.16Ø ... 62
3.3.5. Rettens nr. 3-8452/2022 ... 66
3.3.6. AM2022.10.14B ... 67
3.3.7. Rettens nr. 1-572/2022 ... 68
3.3.8. AM2022.06.29B ... 70
3.3.9. AM2022.04.13B ... 71
3.3.10. Tendenser i retspraksis ... 75
3.4. Delkonklusion ... 78
Kapitel 4: Sondringen og samspillet mellem tilholdsloven og straffelovens § 242 ... 80
4.1. Forskellen mellem tilholdsloven og straffelovens § 242 ... 80
4.2. Samspillet mellem tilholdsloven og straffelovens § 242 ... 82
4.3. Effekten af den selvstændige kriminalisering ... 84
4.4. Delkonklusion ... 86
Kapitel 5: Konklusion ... 86
Litteraturliste ... 89
Bøger ... 89
Cirkulærer ... 90
Hjemmesider ... 90
Love og forarbejder ... 92
Lovgivning ... 92
Forarbejder ... 92
Tidligere gældende lovgivning ... 94
Karnovs noter til lovgivningen ... 94
Rapporter og udspil ... 95
Retspraksis ... 95

Kapitel 1: Introduktion

1.1. Indledning

Stalking har længe været et velkendt fænomen, men i takt med samfundets udvikling har det fået mere fokus og mediebevågenhed. Dette ses ved, at blandt andet DR og TV2 har lavet dokumentarer omkring stalking, hvori det kommer til udtryk, at stalking forringer ofrenes livskvalitet og medfører, at de lever i frygt.[1] Eksempler herpå er afsnit af *"Kriminelt"* på DR samt *"Fanget i et farligt forhold"* på TV2, som skildrer ofrenes erfaringer med stalking, og hvilken effekt det har på deres dagligdag. Det fremgår af *"Fanget i et farligt forhold"*, at offeret, Jeanette, blev overvåget af hendes ekskæreste, Stefan. Han fulgte efter hende til og fra arbejde, kontaktede hendes arbejdsgiver, lagde ting ude foran hendes hus og trackede hendes bil med en GPS. Dette påvirkede Jeanette meget, idet hun konstant følte sig overvåget og dermed aldrig sikker. Dokumentarerne er således ikke blot et udtryk for, at stalking har offentlighedens opmærksomhed, men også at stalking er en alvorlig og indgribende adfærd i ofrenes liv. Rapporten "Omfanget og karakteren af stalking", som blev udgivet af Justitsministeriets Forskningskontor i 2018, viser, at mellem 67.000 og 98.000 personer har været udsat for stalking mellem 2017 og 2018.[2]

Der er i tidens løb forsøgt at fremkomme med flere definitioner på stalking i den juridiske litteratur. En af disse er, at stalking defineres som *"(...) en gentagen og påtrængende, uønsket, fredsforstyrrende adfærd af systematisk karakter fra et andet menneske."*[3] I 2022 blev der indsat en ny bestemmelse i straffelovens § 242, som understøtter denne definition.

Kriminaliseringen af stalking har været placeret forskellige steder i lovgivningen. Før 2012 var det ikke en omstændighed, der blev tillagt selvstændig vægt, og beskyttelsen mod uønsket kontakt og forfølgelse var kriminaliseret i den tidligere straffelovs § 265 og den daværende lov om bortvisning.[4] Dette ændrede sig i 2012 med indførelsen af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (herefter benævnt tilholdsloven), hvori stalking blev en skærpende omstændighed ved overtrædelser af tilhold, opholdsforbud og bortvisninger.[5] Denne model fortsatte frem til 2021, hvor den daværende regering i samarbejde med flere af Folketingets

[1] DR, "Kriminelt", https://www.dr.dk/drtv/serie/kriminelt_168898 og TV2, "Fanget i et farligt forhold", https://play.tv2.dk/serie/fanget-i-et-farligt-forhold-tv2
[2] Justitsministeriets forskningskontor, oktober 2018, "Omfanget og karakteren af stalking. En befolkningsundersøgelse 2017/18", side 1
[3] Henricson, Ib: Politiret. 7. udgave. 2022, side 589
[4] Tidligere gældende L 2004-06-09 nr. 449 om bortvisning og beføjelse til at meddele tilhold m.v.
[5] Lov 2012-02-03 nr. 112 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning og lov 2012-02-03 nr. 112 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, § 25, stk. 1

partier kom med udspillet "Bedre hjælp til ofre for stalking", som indeholder 14 initiativer, der skal sikre, at stalkingofre får en bedre støtte, og at stalkere møder konsekvenser for deres handlinger og får behandling for at bryde deres adfærd.[6] Udspillet førte til den nuværende model, hvor stalking ikke længere er en skærpende omstændighed ved overtrædelser af foranstaltninger i tilholdsloven.

Det er derved relevant at undersøge den nuværende regulering i straffelovens § 242, samt hvad der lå til grund for initiativet. Det er interessant at undersøge, om lovgiver er lykkedes med at sikre en bedre beskyttelse af ofre for stalking, eller om initiativet blot viderefører den tidligere regulering. I undersøgelsen heraf bliver det således relevant at fastslå det strafferetlige værn mod stalking i den danske lovgivning, samt hvilken adfærd der er kriminaliseret.

1.2. Problemformulering

Specialet vil behandle følgende problemformulering:

"Hvad er det strafferetlige værn mod stalking?"

Specialet vil derved undersøge, hvad der er kriminaliseret som stalking i straffelovens § 242. Derudover vil specialet undersøge tilholdslovens bestemmelser om tilhold, idet et tilhold også kan være et værn mod stalking, da det forhindrer uønsket kontakt, og derved agerer bestemmelserne i samspil med straffelovens § 242. Det er således relevant at kigge på begge regelsæt, idet der også kan straffes i sammenstød mellem dem, og derved undersøges det, om de udgør det samlede strafferetlige værn mod stalking.

1.3. Afgrænsning

I dette afsnit vil specialets problemfelt blive afgrænset, således at der bliver dannet en tydelig ramme for indholdet. Specialet omhandler stalking, og derfor vil der i specialet være fokus på tilholdsloven samt straffeloven.[7] I forhold til tilholdsloven vil der kun blive fokuseret på tilhold, hvorfor der afgrænses væk fra opholdsforbud og bortvisning. Det vil kun være den almindelige regel om tilhold i tilholdslovens § 2, stk. 1, og den særlige regel om tilhold i tilholdslovens § 2, stk. 2, der vil blive gennemgået. Tilholdslovens § 2, stk. 3, vil ikke blive gennemgået, idet

[6] Justitsministeriet: "Bedre hjælp til ofre for stalking". 23.08.2021
[7] Lovbekendtgørelse 2022-09-28 nr. 1360. Straffeloven

denne omhandler ulovlig tvang til ægteskab eller anden religiøs vielse, hvilket ikke har relevans for stalking. Yderligere vil specialet gennemgå tilholdslovens § 2 a, der omhandler strakstilhold.

Derudover skal det bemærkes, at der særligt vil blive fokuseret på straffelovens § 242, idet denne kriminaliserer stalking. Det skal imidlertid bemærkes, at straffelovens § 119 a ikke vil blive behandlet i specialet, idet specialet ikke undersøger stalking af en person i tjenesten.

Specialet afgrænses også tidsmæssigt, hvorfor det alene omhandler stalking efter 2012, hvor tilholdsloven trådte i kraft, og frem til den nugældende kriminalisering i straffelovens § 242.

Der vil blive inddraget retspraksis, der omhandler straffelovens § 242, men hvori der også straffes for andre bestemmelser i straffeloven. Der vil dog alene blive fokuseret på straffelovens § 242 i dommene, men i de tilfælde, hvor øvrige bestemmelser er relevante for domsfældelsen for stalking, vil disse også blive behandlet i begrænset omfang.

Regeringen har fremsat 14 initiativer, der skal hjælpe stalkingofrene.[8] Et af disse initiativer er en særskilt kriminalisering af stalking i straffeloven, og i dette speciale vil der kun blive fokuseret på dette initiativ, hvorfor de resterende initiativer ikke vil blive behandlet yderligere.

1.4. Metodeafsnit

1.4.1. Den retsdogmatiske metode

Specialet anvender den retsdogmatiske metode til at analysere og beskrive den gældende retstilstand ved brug af en metodisk, transparent og systematisk fremgangsmåde.[9] I dette speciale vil den retsdogmatiske metode blive anvendt til at analysere de retskilder, som er relevante i forhold til tilholdslovens og straffelovens bestemmelser om stalking med henblik på at fastlægge retstilstanden.

[8] Justitsministeriet: "Bedre hjælp til ofre for stalking". 23.08.2021
[9] Munk-Hansen, Carsten: Retsvidenskabsteori. 3. udgave. 2022, side 211

1.4.2. Retskilder

Specialet gør brug af flere typer af retskilder, herunder love og retspraksis. Nedenstående vil redegøre for brugen samt værdien af retskilderne.

Loven er en bindende retskilde, og ifølge den retlige trinfølge har loven forrang for retspraksis.[10] [11] Loven er således den højst rangeret retskilde, som anvendes i dette speciale. Som et supplement hertil anvendes forarbejderne, der kan bidrage til en forståelse af loven.[12] I dette speciale er lovforarbejder en vigtig kilde, idet straffelovens § 242 er en ny bestemmelse, der i skrivende stund kun har været gældende i lidt over et år. Derfor er der kun en begrænset mængde retspraksis og retslitteratur omkring bestemmelsen. Det er dermed nødvendigt at anvende lovforarbejderne, således at bestemmelsens formål, indhold og anvendelsesområde kan blive fastlagt.

Retspraksis dannes af afgørelser truffet af de ordinære domstole, som afgør konkrete straffesager.[13] Specialets retspraksis udgøres af domme, hvor der er rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 242 eller overtrædelse af tilhold efter tilholdsloven. Det danske retssystem er bygget på en retlig værdi om lighed, hvorved to ens sager skal dømmes ens, og en dom får derfor i et vist omfang betydning for fremtidige domme.[14] Derved kan retspraksis i dette speciale anvendes til at illustrere, hvorledes der dømmes i sager omhandlende stalking, samt resultatet af fremtidige afgørelser. Det er sjældent, at to domme er ens, men retspraksis kan bidrage til en fortolkning af straffebestemmelsernes anvendelsesområde. Når der inddrages retspraksis i nærværende speciale, er det således med fokus på, hvorvidt der kan udledes nogle generelle tendenser på tværs af flere sager, samt at belyse konkrete sager omhandlende stalking.

Inddragelsen af retspraksis i dette speciale er i særdeleshed relevant i forhold til analysen af straffelovens § 242, idet denne bestemmelse indeholder flere elementer med et upræcist indhold. Det er derfor ikke muligt at fastsætte lovbestemmelsens fulde anvendelse og omfang alene ud fra bestemmelsens ordlyd. Retspraksis bliver derved relevant ved undersøgelsen af bestemmelsens indhold.

Ved retspraksis omhandlende straffelovens § 242 skal det bemærkes, at bestemmelsen alene har været trådt i kraft siden januar 2022. Dette medfører, at specialets valg af retspraksis omhandlende straffelovens § 242 har været påvirket af hvilken retspraksis, som var tilgængelig

[10] Munk-Hansen, Carsten: Den juridiske løsning. Introduktion til juridisk metode. 2. udgave. 2021, side 17
[11] Høilund, Dorte: Retssikkerhed og juridisk metode. 4. udgave. 2022, side 23
[12] Høilund, Dorte: Retssikkerhed og juridisk metode. 4. udgave. 2022, side 25
[13] Munk-Hansen, Carsten: Den juridiske løsning. Introduktion til juridisk metode. 2. udgave. 2021, side 61-62
[14] Munk-Hansen, Carsten: Den juridiske løsning. Introduktion til juridisk metode. 2. udgave. 2021, side 65

på tidspunktet for udarbejdelsen, og derfor er der ikke sket en udvælgelse af domme, der inddrages i specialet. Idet bestemmelsen er relativ ny, har der endnu ikke været indbragt sager for Højesteret herom, hvilket er blevet bekræftet telefonisk af Højesteret den 11. april 2023. Ved praksis omhandlende § 242 vil der derfor kun blive inddraget retspraksis fra henholdsvis byretten og landsretten, som var offentliggjort per 1. maj 2023. Der er ikke inddraget retspraksis efter 1. maj 2023 grundet den tidsmæssige sammenhæng med afleveringsdatoen.

For at supplere den allerede offentliggjorte retspraksis vedrørende straffelovens § 242, er der anmodet om aktindsigt i en sag omhandlende stalking. Der er anmodet om aktindsigt i rettens nr. 1-572/2022. Anmodningen skete på baggrund af kendelsen omhandlende varetægtsfængsling med sagsnr. AM2022.07.29Ø.[15] Domsnummeret var ikke offentliggjort, hvorfor anmodningen om aktindsigt indeholdt en beskrivelse af sagens omstændigheder. Herefter betalte gruppens medlemmer et gebyr for at få sagen offentliggjort på domsdatabasen.dk.

Tilholdsloven har været trådt i kraft siden 2012, hvorfor en større mængde retspraksis var tilgængelig på tidspunktet for udarbejdelsen af specialet. Modsat retspraksis omhandlende straffelovens § 242 er der derfor sket en udvælgelse af retspraksis vedrørende tilholdsloven. Retspraksis i henhold til tilholdsloven er udvalgt med hensyn til dommenes relevans for emnet samt dommenes præjudikatværdi.

Den anvendte retspraksis omhandlende tilholdsloven er udvalgt med henblik på at belyse lovbestemmelsernes anvendelse i retspraksis, og det er herved tillagt vægt, om der kan udledes generelle tendenser. Domme af meget specifik karakter er dermed valgt fra. Ved tilfælde, hvor flere domme er udtryk for samme tendens eller udfald, er der ofte sket en udvælgelse af den dom, som findes mest relevant. Der er imidlertid ikke sket udvælgelse af domme for at understøtte et forudindtaget analysemønster, hvorfor der ikke er fravalgt domme med modstridende indhold.

Særligt for retspraksis i henhold til den tidligere gældende tilholdslovs § 21, stk. 2, er, at denne inddrages med henblik på at danne et sammenligningsgrundlag til nuværende lovgivning omhandlende stalking. Domme omhandlende den tidligere stk. 2 er dermed udvalgt med henblik på at belyse retstilstanden før 2022.

[15] AM2022.07.29Ø er tilgængelig på Anklagemyndighedens Vidensbase

Loven samt retspraksis vil således indgå som væsentlige retskilder i dette speciale, både med hensyn til analysen af straffelovens § 242 såvel som analyser af de relevante lovbestemmelser i tilholdsloven.

1.4.3. Øvrige kilder

Foruden retskilderne benævnt i ovenstående afsnit gør specialet også brug af andre kilder, herunder cirkulærer og retslitteratur.

Specialet inddrager cirkulærer, hvilke kendetegnes ved at være en generel tjenestebefaling fra en overordnet til en underordnet myndighed. Et cirkulære binder ikke domstolene, men er derimod bindende for den underordnede myndighed.[16] I specialet inddrages Rigsadvokatens meddelelse, hvilket er retningslinjerne for anklagemyndighedens sagsbehandling.[17] Disse er relevante at inddrage, idet anklagemyndighedens sagsbehandling kan få afgørende betydning for udfaldet i straffesager.

Yderligere inddrages retslitteratur i form af fagbøger, Karnovs noter samt andre juridiske tekster skrevet af en forfatter. Retslitteratur er ikke en bindende retskilde for domstolene eller forvaltningsmyndigheder, men denne kan tjene som supplement til retskilderne samt som fortolkningsbidrag.[18]

1.4.4. Det strafferetlige legalitetsprincip

Specialet omhandler strafferet, og derfor er det relevant at gennemgå det strafferetlige legalitetsprincip, idet der alene kan pålægges straf med hjemmel i lov. Det har betydning for dette speciale, idet det blandt andet undersøges, hvorledes der kan idømmes straf for stalking.

Det strafferetlige legalitetsprincip fremgår af straffelovens § 1, hvilket det har gjort siden straffeloven af 1866.[19] Det skal bemærkes, at der også fremgår et legalitetsprincip af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 7, og en straffedomfældelse skal

[16] Munk-Hansen, Carsten: Den juridiske løsning. Introduktion til juridisk metode. 2. udgave. 2021, side 81-82
[17] Anklagemyndigheden.dk, "Ofte stillede spørgsmål: Hvad er Rigsadvokatmeddelelsen?", https://anklagemyndigheden.dk/da/ofte-stillede-spoergsmaal-vidensbasen
[18] Munk-Hansen, Carsten: Den juridiske løsning. Introduktion til juridisk metode. 2. udgave. 2021, side 80-81
[19] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 82

overholde kravene i både straffelovens § 1 og artikel 7.[20] I nærværende afsnit vil det dog kun være straffelovens § 1, der vil blive gennemgået.

Det følger af straffelovens § 1, 1. pkt., at *"[s]traf kan kun pålægges for et forhold, hvis strafbarhed er hjemlet ved lov, eller som ganske må ligestilles med et sådant."*[21] Legalitetsprincippet indebærer således, at der ikke kan blive pålagt straf uden lovhjemmel hertil, og princippet bliver i den juridiske teori nævnt som "nulla poena sine lege" (ingen straf uden lov) og "nullum crimen sine lege" (ingen forbrydelse uden lov).[22] Disse begreber indikerer, at det strafferetlige legalitetsprincip er et basalt og fundamentalt princip, som ikke blot er forbigående, men er en vigtig grundsten inden for strafferetten.[23]

Straffelovens § 1 er en skreven retskilderegel, hvilket betyder, at bestemmelsen indeholder hjemmelskrav og fastsætter dermed regler for, hvilken hjemmel der er påkrævet, for at der kan pålægges straf. Derudover fastsætter den også regler for, hvordan straffelove skal anvendes og fortolkes.[24]

Bestemmelsen er således *"(…) grundlaget for den fundamentale strafferetlige ansvarsbetingelse, nemlig at tiltalte skal have realiseret et strafbart gerningsindhold – tiltalte skal have begået et forhold, som er kriminaliseret i loven, efter at den er blevet fortolket."*[25] Indholdet i bestemmelsen kan opdeles i to, hvor den ene del er en hjemmelsdel, og den anden del er en fortolkningsdel.[26] Hjemmelsdelen vil blive behandlet straks, mens fortolkningsdelen vil blive behandlet i afsnit 1.4.5.

Som anført fremgår et hjemmelskrav af straffelovens § 1. Det kan indledningsvist udledes, at hjemmelsgrundlaget efter bestemmelsen skal udgøres af lov, hvorfor det ikke er tilstrækkeligt, at der er hjemmel i retspraksis eller administrativ praksis.[27] Et forhold skal således være kriminaliseret ved lov, førend det kan straffes. Der kan dog også pålægges straf, hvis der er hjemmel hertil i en bekendtgørelse, så længe bekendtgørelsen har udtrykkelig hjemmel i lov.[28] Dernæst skal der være tale om et *"forhold"*, hvilket er ensbetydende med den materielle straffebestemmelses gerningsindhold.[29] Slutteligt kan det udledes af straffelovens § 1, 1. pkt.,

[20] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 82
[21] Lovbekendtgørelse 2022-09-28 nr. 1360. Straffelovens § 1
[22] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 81
[23] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 81
[24] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 87
[25] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 87-88
[26] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 88
[27] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 89
[28] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 96
[29] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 91

at der skal være en lovhjemmel både angående det faktisk begåede forhold og hjemmel til at pålægge straf, hvormed bestemmelsen indeholder et dobbelt hjemmelskrav.[30]

Opsummerende kan det udledes om det strafferetlige legalitetsprincip, at det er et helt centralt og væsentligt princip i strafferetten, der fastslår, at der skal være hjemmel i lov for, at et begået forhold kan strafbelægges.

1.4.5. Strafferetlig fortolkning

Ved besvarelsen af specialets problemformulering er det relevant at klarlægge de relevante lovbestemmelsers indhold, herunder straffelovens § 242 samt bestemmelser i tilholdsloven. Hertil vil der gøres brug af lovfortolkning, som har til formål at fastlægge lovbestemmelsers retlige indhold og anvendelse.[31] Følgende afsnit vil behandle, hvilke fortolkningsprincipper der findes inden for strafferetten, samt hvilke dette speciale vil gøre brug af. Fortolkningsprincipperne vil blive anvendt både til fortolkning af lovbestemmelser samt disses anvendelse i praksis, og begge fremgangsmåder vil derfor blive gennemgået i det følgende.

Det er essentielt at foretage en fortolkning af en straffebestemmelse, da det kan fastlægge, hvilke handlinger der falder ind under bestemmelsens anvendelsesområde og dermed er strafbare, og hvilke der i modsat fald er straffri.[32] Fortolkningen af materielle straffebestemmelser følger som udgangspunkt de almindelige regler om lovfortolkning, hvilket indebærer, at lovfortolkningslæren kan opdeles i fortolkning, der angår dommens resultat, og fortolkning, der angår dommens begrundelse.[33] Fortolkningens resultat kan opdeles i præciserende fortolkning, udvidende fortolkning og indskrænkende fortolkning, mens begrundelsen for resultatet kan opdeles i subjektiv fortolkning, objektiv fortolkning og formålsfortolkning.[34] Der gælder imidlertid tre undtagelser til udgangspunktet om, at fortolkningen af straffebestemmelser følger de almindelige regler om lovfortolkning. Disse undtagelser er reglerne om begrænset udvidende fortolkning, fortolkningsgrundsætningen om materiel typicitet og forbuddet mod skærpet ændret fortolkning med tilbagevirkende kraft.[35]

[30] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 93-94
[31] Munk-Hansen, Carsten: Den juridiske løsning. Introduktion til juridisk metode. 2. udgave. 2021, side 51-52 og Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 98
[32] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 98
[33] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 99
[34] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 99
[35] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 114

Den præciserende fortolkning er en fortolkningsmetode, der præciserer, hvordan bestemmelsens ordlyd skal forstås, så den bliver mere klar, præcis og entydig. Dette gøres ud fra den naturlige sproglige forståelse af bestemmelsen, hvormed den præciserende fortolkning hverken udvider eller indskrænker bestemmelsens anvendelsesområde, men i stedet fastlægger, hvilken af flere forståelsesmåder der er den rigtige ud fra bestemmelsens ordlyd.[36] Den indskrænkende fortolkning indebærer, at bestemmelsens anvendelsesområde bliver begrænset, således at forhold, der umiddelbart synes at være omfattet af bestemmelsens ordlyd, falder uden for dens anvendelsesområde.[37] Den udvidende fortolkning står i modsætning hertil, idet den inddrager forhold under bestemmelsens anvendelsesområde, der umiddelbart ikke synes at være omfattet af bestemmelsens ordlyd.[38] Denne fortolkningsmetode benævnes undertiden også som en "analogislutning", da begge fortolkningsmetoder har udgangspunkt i lighedsbetragtningen om, at lige skal behandles lige.[39] Dette speciale gør brug af den præciserende fortolkningsmetode til at fastlægge anvendelsesområdet af de relevante bestemmelser.

Subjektiv, objektiv og formålsfortolkning henviser til baggrunden for valget af fortolkningsresultat. Den objektive fortolkning påberåber sig bestemmelsens ordlyd.[40] Den kan dermed ikke adskilles fra ordlydsfortolkning, og den er kendetegnet ved ikke at inddrage forarbejder, hvormed det er en fortolkningsmetode, der alene tager udgangspunkt i lovbestemmelsens ordlyd.[41] I modsætning hertil står den subjektive fortolkning, der netop anvender retsgrundlagets forarbejder, lovforslagets bemærkninger samt eventuelt også en straffelovrådsbetænkning.[42] Den subjektive fortolkning har således lovgivers vilje som fokus, hvorved den fokuserer på den oprindelige intention med straffebestemmelsen. Slutteligt er der en formålsfortolkning, der har mere fokus på lovens formål end på ordlyden og forarbejder.[43] Fortolkningsmetoden fokuserer således på, hvilken beskyttelsesinteresse den konkrete bestemmelse skal varetage, samt hvordan dette bedst sikres.[44]

Dette speciale vil gøre brug af både den subjektive, objektive og præciserende fortolkning, idet den almindelige sproglige forståelse af bestemmelsen derved kan suppleres med lovgivers

[36] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 100
[37] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 100
[38] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 101
[39] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 102
[40] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 104
[41] Munk-Hansen, Carsten: Retsvidenskabsteori. 3. udgave. 2022, side 310 og 318
[42] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 104
[43] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 104
[44] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 104-105

hensigt. Dette er særligt relevant i de tilfælde, hvor bestemmelsens ordlyd indebærer uklarheder og derved kan danne grundlag for flere forståelser.[45]

Kapitel 2: Tilholdsloven

I dette kapitel vil tilhold og strakstilhold indledningsvist blive undersøgt. Dernæst vil retsvirkningerne ved overtrædelse af et meddelt tilhold blive behandlet, og slutteligt vil tilholdslovens anvendelse i praksis blive analyseret. Dette sker for at fastlægge kriminaliseringen af stalking i tilholdsloven. Derudover vil der i slutningen af kapitlet blive foretaget en analyse af den tidligere gældende § 21, stk. 2, i tilholdsloven.

2.1. Tilhold

I det følgende afsnit vil tilhold blive gennemgået. I den forbindelse vil det blive undersøgt, hvilke retsvirkninger et meddelt tilhold har, samt betingelserne for at meddele et tilhold. Afslutningsvist vil proportionalitetskravet blive gennemgået.

2.1.1. Retsvirkninger af et meddelt tilhold

Det følger af tilholdslovens § 1, at når en person (indklagede) får et tilhold, så indebærer dette, at indklagede ikke må opsøge en anden bestemt person (forurettede) på den i tilholdslovens § 1 angivne måde.[46] Bestemmelsen har følgende ordlyd:

"Ved tilhold kan en person forbydes at opsøge en anden ved personlig, mundtlig eller skriftlig henvendelse, herunder ved elektronisk kommunikation, eller på anden måde kontakte eller følge efter den anden."[47]

Det kan udledes af ordlyden i tilholdslovens § 1, at et meddelt tilhold har virkning for den specifikke person, der er anført i afgørelsen. Henvendelser til forurettedes familiemedlemmer eller bekendte vil derfor som udgangspunkt ikke være en overtrædelse af det tilhold, som indklagede har fået mod at kontakte forurettede, medmindre henvendelsen reelt kan anses for at være en henvendelse til forurettede eller et forsøg herpå.[48] Forurettedes familiemedlemmer

[45] Høilund, Dorte: Retssikkerhed og juridisk metode. 4. udgave. 2022, side 25
[46] Henricson, Ib: Politiret. 7. udgave. 2022, side 585
[47] Lov 2012-02-03 nr. 112 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, § 1
[48] Lovforslag nr. L10, Folketinget 2011-2012: Forslag til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 17

eller bekendte vil derfor frit kunne have kontakt med den indklagede, medmindre indklagede har fået et særskilt tilhold mod at kontakte dem.[49]

Et tilhold indebærer, at indklagede får et forbud mod enhver kontakt til forurettede, hvormed der er tale om en objektivering af begrebet "kontakt". Det fremgår dog af tilholdslovens § 13, at et tilhold ikke omfatter kontakt, som af særlige grunde må anses for beføjet. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis et fælles barn akut bliver alvorligt syg, og der ikke er andre, som kan nå at køre barnet på sygehuset.[50]

Kontakten efter tilholdslovens § 1 kan både bestå i personlige eller skriftlige henvendelser, ligesom den kan bestå i telefoniske henvendelser og elektronisk kommunikation i form af e-mails, SMS-beskeder og beskeder via sociale medier. Ydermere er mere indirekte henvendelser også omfattet, herunder eksempelvis at lægge blomster foran forurettedes hoveddør eller at sende en hilsen via et radioprogram.[51] Det er derfor forbudt at kontakte forurettede på en hvilken som helst måde, idet både direkte og indirekte kontakt kan være omfattet af tilholdslovens § 1.[52]

Det er ikke afgørende, om henvendelsen direkte er adresseret til forurettede, men det er påkrævet, at meddelelsen reelt er rettet til forurettede, og at indklagede har forsæt hertil. Der vil derfor være tale om kontakt til forurettede, hvis indklagede eksempelvis opretter falske Facebook-profiler eller fremsætter ærekrænkende udtalelser om forurettedes private forhold via sociale netværk.[53]

Forfølgelse er endvidere omfattet af tilholdslovens § 1. Dette er begrundet med, at der kan forekomme chikane i tilfælde, hvor indklagede følger efter forurettede, men undgår at komme i nærkontakt med denne.[54] Det må dog som udgangspunkt kræves, at indklagede er synlig for forurettede.[55] Disse situationer kan være belastende i samme grad som forskellige former for kontakt, og derfor kan de falde ind under anvendelsesområdet for tilholdslovens § 1.[56]

Det fremgår af tilholdslovens § 5, at et tilhold kan gives for et bestemt tidsrum på indtil fem år. Der skal således foretages en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, hvor politiet skal vurdere, hvor længe det er nødvendigt at udstrække tilholdet. Hvis indklagede og forurettede frivilligt

[49] Lovforslag nr. L10, Folketinget 2011-2012: Forslag til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 17
[50] Henricson, Ib: Politiret. 7. udgave. 2022, side 595
[51] Lovforslag nr. L10, Folketinget 2011-2012: Forslag til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 15
[52] Lovforslag nr. L10, Folketinget 2011-2012: Forslag til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 34
[53] Lovforslag nr. L10, Folketinget 2011-2012: Forslag til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 16 og 34
[54] Lovforslag nr. L10, Folketinget 2011-2012: Forslag til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 16
[55] Kommentar nr. 2 på Karnov til § 1 i Lov 2012-02-03 nr. 112 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning
[56] Lovforslag nr. L10, Folketinget 2011-2012: Forslag til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 16

genoptager kontakten, vil tilholdet bortfalde. Dette gælder, uanset om kontakten kun genoptages for en kortere periode.[57]

2.1.2. Betingelser for at meddele et tilhold

I tilholdslovens § 2 er der hjemlet tre regler om tilhold.[58] Disse kan inddeles i den almindelige regel om tilhold i tilholdslovens § 2, stk. 1, samt de særlige regler om tilhold i tilholdslovens § 2, stk. 2, og § 2, stk. 3. Som beskrevet i afsnit 1.3, vil det kun være tilholdslovens § 2, stk. 1, og § 2, stk. 2, der vil blive gennemgået.

2.1.2.1. Den almindelige regel om tilhold

Som nævnt ovenfor, følger den almindelige regel om tilhold af tilholdslovens § 2, stk. 1. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

"Tilhold kan gives, hvis

> *1) der er begrundet mistanke om, at en person*
>
> > *a) har krænket en andens fred ved at forfølge eller genere den anden ved kontakt m.v. som anført i § 1 eller*
> >
> > *b) mod den anden har begået et strafbart forhold, der kan sidestilles med en sådan fredskrænkelse, og*
>
> *2) der er bestemte grunde til at antage, at den pågældende fortsat vil krænke den anden som anført i nr. 1."*[59]

Indledningsvist kan det udledes, at det følger af tilholdslovens § 2, stk. 1, nr. 1, at det er en betingelse, at der foreligger et mistankekrav. Det er specificeret i bestemmelsen, at der skal være en begrundet mistanke for, at indklagede har krænket forurettedes fred eller har begået et strafbart forhold, der kan sidestilles med en sådan fredskrænkelse. Mistankekravet kan inddeles i tre niveauer, hvor "rimelig grund til mistanke" er det laveste krav, "begrundet mistanke" er det mellemste krav, og "særlig bestyrket mistanke" er det højeste krav.[60] Førend der er en

[57] Rigsadvokatmeddelelsen, 2022-01-01 nr. 10455, afsnittet: Tilhold, opholdsforbud og bortvisning, afsnit 4.3.8
[58] Kommentar nr. 3 på Karnov til § 2 i Lov 2012-02-03 nr. 112 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning
[59] Lov 2012-02-03 nr. 112 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, § 2, stk. 1
[60] Kistrup, Michael, Poulsen, Jacob Lund, Røn, Jens og Rørdam, Thomas: Straffeprocessen. 3. udgave. 2018, side 165

begrundet mistanke, kræves det, at sandsynligheden for, at indklagede har begået en fredskrænkelse, er større, end sandsynligheden for, at indklagede er uskyldig.[61]

Det følger endvidere af tilholdslovens § 2, stk. 1, nr. 1, litra a og b, at det er en betingelse, at mistanken omhandler, at indklagede skal have krænket forurettedes fred eller begået et andet strafbart forhold, der kan sidestilles med en sådan fredskrænkelse.

Det fremgår af tilholdslovens § 2, stk. 1, nr. 1, litra a, at et tilhold kan gives, hvis der er en begrundet mistanke om, at en person har krænket en andens fred ved at forfølge eller genere den anden ved kontakt mv. som anført i tilholdslovens § 1. Som gennemgået i ovenstående afsnit, så kan kontakten bestå i "*(...) personlig, mundtlig eller skriftlig henvendelse, herunder ved elektronisk kommunikation, eller på anden måde kontakte eller følge efter den anden*", jf. tilholdslovens § 1, hvorfor der i disse tilfælde kan foreligge en fredskrænkelse. Når der er givet en advarsel i form af et tilhold, så kan handlinger, der ikke i sig selv er strafbare, pludseligt blive strafbare.[62] Det er dermed ikke en betingelse, at det strafbare forhold er en selvstændig strafbar fredskrænkelse, idet de forhold, der ikke er selvstændigt strafbare, også vil kunne være omfattet af tilholdslovens § 2 og dermed opfylde kriminalitetskravet.[63]

Det centrale ved fredskrænkelser er den uønskede kontakt.[64] Det er derfor ikke et krav, at chikanen har udviklet sig til forfølgelse, og det vil dermed være muligt at meddele et tilhold, før det når til et sådant punkt.[65] Har forurettede klart tilkendegivet, at forurettede ikke ønsker kontakt, så vil efterfølgende kontakt kunne danne grundlag for et tilhold, uanset hvor mange henvendelser der er tale om. Det er dog ikke en betingelse for et tilhold, at forurettede direkte har tilkendegivet ikke at ønske kontakt.[66] Dette er begrundet i, at forurettede ikke skal føle sig tvunget til at besvare henvendelser fra en stalker.[67] Det er imidlertid forudsat, at indklagede skal have gjort sig skyldig i en eller flere strafbare forhold, og derfor er det ikke muligt at give et tilhold, hvis der intet er sket mellem parterne. Dette gælder også, selvom den ene part er af den overbevisning, at den anden part senere vil gøre noget, der kan begrunde et tilhold.[68] Der skal således foreligge en reel fredskrænkelse af forurettede, men forsøg herpå vil kunne indgå i grundlaget for at meddele et tilhold.[69]

[61] Henricson, Ib: Politiret. 7. udgave. 2022, side 243 og 593
[62] Lovforslag nr. L10, Folketinget 2011-2012: Forslag til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 5
[63] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 116-117
[64] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 117
[65] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 117
[66] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 117
[67] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 117
[68] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 197
[69] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 197

Når det skal vurderes, om der foreligger en fredskrænkelse, skal der foretages en konkret vurdering af samtlige faktiske og retlige forhold, der indgår i sagen.[70] Det følger af betænkningen, at en *"[f]redskrænkelse kan f.eks. bestå i hyppige uønskede henvendelser eller i andre handlinger, der ikke i sig selv er strafbare, men som opleves som ubehagelige og forstyrrende på grund af deres antal, deres indhold eller et udtrykt ønske om at være fri for yderligere kontakt.*"[71] Det er således en konkret og individuel vurdering, der skal foretages i det enkelte tilfælde.

Det fremgår endvidere af tilholdslovens § 2, stk. 1, nr. 1, litra b, at et tilhold kan gives, hvis der er en begrundet mistanke om, at indklagede har begået et strafbart forhold mod den forurettede. Dette indebærer, at indklagede skal have begået et strafbart forhold, der kan sidestilles med en fredskrænkelse omfattet af tilholdslovens § 2, stk. 1, nr. 1, litra a.[72] Dette kan være tilfældet, hvis forholdet har karakter af en egentlig fredskrænkelse, eksempelvis husfredskrænkelse eller trusler, men også hvis forholdet efter de konkrete omstændigheder kan sidestilles med en sådan fredskrænkelse.[73] Den blotte antagelse om, at en person på et senere tidspunkt vil foretage handlinger, der kan begrunde et tilhold, vil således ikke være nok til at meddele et tilhold.[74]

Slutteligt følger det af tilholdslovens § 2, stk. 1, nr. 2, at der skal være bestemte grunde til at antage, at indklagede fortsat vil krænke forurettedes fred. Når det skal vurderes, om indikationskravet er opfyldt, kan krænkelsernes antal, krænkelsernes karakter, krænkerens motiv, samt om den pågældende tidligere er straffet for ligeartet kriminalitet spille ind i vurderingen.[75]

Hvis der foreligger henvendelser, der ikke i sig selv er strafbare eller foruroligende, men hvor det er antallet af henvendelser, der gør, at de opleves som forstyrrende eller ubehagelige, så skal der i almindelighed foreligge flere fredskrænkelser begået over en vis periode, førend der kan meddeles et tilhold.[76] Hvis henvendelserne til forurettede sker uden rimelig grund, vil det ofte medføre, at der er bestemte grunde til at antage, at indklagede vil fortsætte med at krænke forurettedes fred, uanset antallet af henvendelser.[77] Dette skyldes, at hver gang indklagede

[70] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 197
[71] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 197
[72] Lovforslag nr. L10, Folketinget 2011-2012: Forslag til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 35
[73] Lovforslag nr. L10, Folketinget 2011-2012: Forslag til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 35
[74] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 197
[75] Henricson, Ib: Politiret. 7. udgave. 2022, side 594
[76] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 199
[77] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 199

henvender sig til forurettede, er det et udtryk for, at indklagede har en vilje til at sætte sig ud over forurettedes ønske om at være i fred.[78]

Det kan således konkluderes, at både mistankekravet, kriminalitetskravet og indikationskravet skal være opfyldt, førend der kan meddeles et tilhold efter tilholdslovens § 2, stk. 1.

2.1.2.2. De særlige regler om tilhold

De særlige regler om tilhold fremgår af tilholdslovens § 2, stk. 2, og § 2, stk. 3. Det vil dog kun være tilholdslovens § 2, stk. 2, der vil blive gennemgået i det følgende, idet tilholdslovens § 2, stk. 3, omhandler ulovlig tvang til ægteskab eller anden religiøs vielse. Tilholdslovens § 2, stk. 2, har følgende ordlyd:

"Stk. 2. Tilhold kan endvidere gives, hvis

> *1) der er begrundet mistanke om, at en person har begået en overtrædelse af straffelovens bestemmelser om drab, røveri, frihedsberøvelse, vold, psykisk vold, brandstiftelse, voldtægt eller anden seksualforbrydelse eller forsøg på en af de nævnte forbrydelser, og*
>
> *2) den forurettede eller dennes nærmeste efter lovovertrædelsens grovhed ikke findes at skulle tåle kontakt m.v. med den pågældende som anført i § 1"*[79]

Det følger af bestemmelsen, at der kan meddeles et tilhold i de tilfælde, hvor der er begået en grov personfarlig lovovertrædelse. Førend det er muligt at meddele et tilhold, skal to betingelser være opfyldt.[80] Den første betingelse er, at der skal være en begrundet mistanke om, at indklagede har begået en af de lovovertrædelser, der er oplistet i tilholdslovens § 2, stk. 2, nr. 1, eller forsøg herpå. Som anført i afsnit i 2.1.2.1, så indebærer begrundet mistanke, at sandsynligheden for, at indklagede har begået en fredskrænkelse, er større, end sandsynligheden for, at indklagede er uskyldig.[81] Det følger af tilholdslovens § 2, stk. 2, nr. 2, at den anden betingelse er, at forurettede eller dennes nærmeste efter lovovertrædelsens grovhed ikke skal tåle den kontakt, der er anført i tilholdslovens § 1, hvilket omfatter både direkte og indirekte kontakt.

[78] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 199
[79] Lov 2012-02-03 nr. 112 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, § 2, stk. 2
[80] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 200
[81] Henricson, Ib: Politiret. 7. udgave. 2022, side 243 og 593

Det er således ikke en betingelse, at der konkret er grundlag for at antage, at indklagede på ny vil krænke den forurettede eller dennes nærmeste. Tilholdslovens § 2, stk. 2, indeholder dermed kun et kriminalitetskrav.[82] Bestemmelsen giver en udvidet beskyttelse til ofre for alvorlig personfarlig kriminalitet og deres nærmeste.[83] Der skal i det enkelte tilfælde foretages en konkret vurdering af forbrydelsens beskaffenhed og de omstændigheder, hvorunder forbrydelsen er begået. I den forbindelse skal der navnlig fokuseres på, hvilken belastning den forurettede eller dennes nærmeste har været udsat for.[84] Anvendelsen af bestemmelsen beror således på en selvstændig vurdering af grovheden af forbrydelsen.[85]

Det er generelt en betingelse for at meddele et tilhold, både ved de almindelige og ved de særlige regler om tilhold, at parterne ikke frivilligt er samlevende. Parternes samliv skal således være ophørt, når tilholdet meddeles, ligesom det også er en betingelse, at parterne forventeligt ikke finder sammen igen.[86]

Det kan således udledes af forarbejderne, at den særlige tilholdsregel i tilholdslovens § 2, stk. 2, kun indeholder et kriminalitetskrav og et mistankekrav, hvorfor det ikke er en betingelse, at et indikationskrav også er opfyldt.

2.1.3. Proportionalitet

Et tilhold er et administrativt indgreb over for indklagede, som indskrænker indklagedes ytringsfrihed og bevægelsesfrihed.[87] Det er derfor påkrævet, at indgrebet skønnes at være nødvendigt og proportionalt[88], og som følge heraf fremgår der et proportionalitetskrav af tilholdslovens § 12.

Det fremgår af tilholdslovens § 12, at tilhold *"(...) må ikke stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af den pågældendes forhold, hensynet til den eller dem, som foranstaltningen skal beskytte, og karakteren af den adfærd, der er udvist fra den pågældendes side."*[89] Der skal således i det konkrete tilfælde foretages en særskilt proportionalitetsvurdering med henblik på at fastslå, om tilholdet er rimeligt.[90] Derudover følger det af

[82] Lovforslag nr. L10, Folketinget 2011-2012: Forslag til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 36
[83] Lovforslag nr. L10, Folketinget 2011-2012: Forslag til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 36
[84] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 200
[85] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 200
[86] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 201
[87] Henricson, Ib: Politiret. 7. udgave. 2022, side 595
[88] Henricson, Ib: Politiret. 7. udgave. 2022, side 595
[89] Lov 2012-02-03 nr. 112 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, § 12
[90] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 208

proportionalitetsprincippet, at det er påkrævet, at der vælges det mindst indgribende middel, der kan opfylde formålet.[91] Et tilhold vil oftest være proportionalt, idet der i almindelighed er tale om en begrænset forstyrrelse af indklagedes forhold.[92]

Hvis der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at meddele et tilhold, så har politiet mulighed for at give en formaning. En formaning er en advarsel fra politiet om, at politiet kan give indklagede et tilhold mv., hvis chikanen mv. fortsætter.[93] Formaning kan være relevant i det tilfælde, hvor politiet kan konstatere, at der på et senere tidspunkt vil kunne vise sig et behov for blandt andet et tilhold, men hvor betingelserne herfor ikke er opfyldt på nuværende tidspunkt.[94] Dette er også i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, idet der skal vælges det mindst indgribende middel, der kan opfylde formålet. Derudover så vil formaning også kunne være relevant, hvis politiet har grund til at tro, at benyttelse heraf vil få indklagede til at ændre sin adfærd.[95] Der skal således kun meddeles et tilhold, hvis det er proportionalt og nødvendigt.

På baggrund af afsnit 2.1 kan det konkluderes, at tilholdslovens bestemmelser om tilhold bidrager til det strafferetlige værn mod stalking, idet der kan straffes for uønsket kontakt, forinden denne bliver systematisk og vedvarende. Et tilhold eller en formaning kan derved beskytte den forurettede mod en eskalering af den uønskede adfærd.

2.2. Strakstilhold

Bestemmelsen om strakstilhold blev indført i tilholdsloven i 2016 på baggrund af den daværende regerings udspil ”Stop stalking”, som havde indførelsen af strakstilhold som et foreslået tiltag. Bestemmelsen blev tilføjet med det formål at beskytte forurettede samt dennes husstand midlertidigt, indtil politidirektøren kan træffe en endelig afgørelse.[96] Det skal bemærkes, at ordet strakstilhold ikke fremgår af tilholdsloven. Det anvendes dog af lovgiver i forarbejderne samt i retslitteraturen.[97] I det følgende vil tilhold med hjemmel i tilholdslovens § 2 a blive omtalt som strakstilhold.

[91] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 208
[92] Betænkning nr. 1526: Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 208
[93] Rigsadvokatmeddelelsen, 2022-01-01 nr. 10455, afsnittet: Tilhold, opholdsforbud og bortvisning, afsnit 2.2
[94] Henricson, Ib: Politiret. 7. udgave. 2022, side 595
[95] Henricson, Ib: Politiret. 7. udgave. 2022, side 595
[96] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 2
[97] Henricson, Ib: Politiret. 7. udgave. 2022, side 586 og L19 Folketinget 2016-17

2.2.1. Retsvirkninger af et meddelt strakstilhold

Tilholdslovens § 2 a har samme retsvirkning som tilholdslovens § 2, idet retsvirkningerne i begge tilfælde fremgår af tilholdslovens § 1, og der kan derfor gives de samme typer forbud efter begge bestemmelser.[98] Virkningen af strakstilholdet gælder fra forkyndelsestidspunktet.[99] Det følger imidlertid af tilholdslovens § 2 a, stk. 2, at et strakstilhold skal efterfølges af en endelig afgørelse om, hvorvidt der skal gives et almindeligt tilhold efter tilholdslovens § 2, et opholdsforbud efter tilholdslovens § 4, eller om strakstilholdet skal tilbagekaldes. Strakstilholdet gælder indtil videre og bortfalder først, når der træffes en endelig afgørelse af politidirektøren.[100] Dette betyder, at hvis der ikke træffes en beslutning, vil strakstilholdet fortsætte med at være gældende.[101]

En endelig afgørelse vedrørende tilhold efter tilholdslovens § 2 eller opholdsforbud efter tilholdslovens § 4 skal så vidt muligt træffes af politiet inden 60 dage efter forkyndelsen, jf. tilholdslovens § 2 a, stk. 3.[102] Der er tale om en forvaltningsretlig afgørelse, hvor politiet eksempelvis skal overholde reglerne om partshøring.[103] Efter forkyndelse af strakstilhold kan politiet foretage yderligere efterforskning i sagen, herunder *"(...) bl.a. indhente teleoplysninger, fremsætte editionsbegæringer eller foretage afhøringer, ligesom forurettede efterfølgende kan fremkomme med yderligere oplysninger til brug for sagen."*[104]

[98] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 8-9
[99] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 10
[100] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 6
[101] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 10
[102] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 10
[103]Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 10
[104] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 6

2.2.2. Betingelser for at meddele et strakstilhold

Det følger af ordlyden af tilholdslovens § 2 a, at der kan gives et strakstilhold, hvis en række betingelser er opfyldt. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

"Tilhold kan gives foreløbigt, hvis

> *1) en person med rimelig grund er mistænkt for at krænke en anden som anført i § 2, stk. 1, nr. 1,*
>
> *2) betingelsen i § 2, stk. 1, nr. 2, er opfyldt og*
>
> *3) personen ikke har en rimelig interesse i at kontakte den anden*

Stk. 2. Et tilhold efter stk. 1 gælder indtil videre og bortfalder, når der træffes afgørelse efter §§ 2 eller 4 eller om tilbagekaldelse.

Stk. 3. En afgørelse efter §§ 2 eller 4 skal så vidt muligt træffes senest 60 dage efter forkyndelsen af afgørelsen efter stk. 1"[105]

Det fremgår af ovenstående bestemmelse, at betingelserne i stk. 1 er kumulative. Endvidere er det en betingelse, at der har været en forudgående fredskrænkelse.[106]

Det fremgår af tilholdslovens § 2 a, stk. 1, nr. 1, at en person med rimelig grund skal være mistænkt for at krænke en anden som anført i tilholdslovens § 2, stk. 1, nr. 1. Der henvises dermed til kravet om, at personen har krænket den anden parts fred ved, at handlingen eller adfærden er omfattet af tilholdslovens § 1, eller at personen har begået et strafbart forhold, der kan sidestilles hermed. Det nye i bestemmelsen er ikke den adfærd, som kan begrunde et strakstilhold, men det lempede beviskrav for, at adfærden har fundet sted. Mistankekravet er, at den indklagede med rimelig grund skal være mistænkt. Herved er der tilsigtet en væsentlig lempelse i forhold til det mistankekrav, der gælder efter tilholdslovens § 2, stk. 1, nr. 1, idet mistankekravet herefter er begrundet mistanke.[107] Det lempede mistankekrav indebærer derfor, at der skal være holdepunkter for at antage, at den indklagede har krænket forurettede som anført i tilholdslovens § 2, stk. 1, nr. 1.[108]

---

[105] Lov 2012-02-03 nr. 112 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, § 2 a
[106] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 5
[107] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 5-6
[108] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 6

For at afgøre dette, skal politiet foretage et konkret skøn på baggrund af sagens tilgængelige oplysninger. Hvis politiet anser oplysningerne for at være tilstrækkelige til at antage, at der foreligger krænkelser, er mistankekravet dermed opfyldt.[109] Oplysningerne kan ifølge forarbejderne blandt andet være forurettedes troværdige forklaring, især hvis den understøttes af supplerende oplysninger i form af udsagn fra tredjemand, korrespondance samt oversigter over kontakt.[110] Derudover kan der ved skønnet *"(...) lægges vægt på indholdet og karakteren af henvendelserne, parternes indbyrdes relation og forurettedes forhold. En enkelt grov henvendelse vil også kunne opfylde mistankekravet."*[111]

Mistankekravet kan også være opfyldt, hvis den, som strakstilholdet er rettet mod, på et tidligere tidspunkt har fået et tilhold eller et opholdsforbud i forhold til forurettede eller forurettedes husstand.[112] Derudover kan mistankekravet være opfyldt, *"(...) hvis den pågældende tidligere har fået tilhold i forhold til andre, som er uvedkommende for den pågældende, og det nye forhold også vedrører en påstået krænkelse af en fremmed og uvedkommende person."*[113]

Det lavere mistankekrav medfører dermed, at politiet ved afgørelsen om strakstilholdet ikke tilmed skal vurdere, om der på et senere tidspunkt vil kunne gives et tilhold efter tilholdslovens § 2 eller et opholdsforbud efter tilholdslovens § 4. Et strakstilhold skal imidlertid ikke meddeles, såfremt det på forhånd kan slås fast, at betingelserne i tilholdslovens § 2, stk. 1, nr. 1, ikke er opfyldt.[114]

Det fremgår endvidere af tilholdslovens § 2 a, stk. 1, nr. 2, at betingelsen i tilholdslovens § 2, stk. 1, nr. 2, skal være opfyldt, for at der kan gives et strakstilhold. Betingelsen, der henvises til, er indikationskravet, som omhandler, hvorvidt der foreligger bestemte grunde til at antage, at indklagede fortsat vil krænke forurettede.[115] Hvis der er bestemte grunde til at antage, at fredskrænkelserne vil fortsætte, er indikationskravet opfyldt. Ifølge forarbejderne er det

[109] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 9
[110] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 9
[111] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 9
[112] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 9
[113] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 9
[114] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 9
[115] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 9

lovgivers intention, at indikationskravet fortsat skal anvendes som hidtil, hvor der tages hensyn til de særlige forhold, som knytter sig til tilholdssager.[116]

Det er imidlertid ikke alle henvendelser, der har en sådan beskaffenhed, at de straks opfylder indikationskravet. Det følger af lovforarbejderne, at *"[i] de tilfælde, hvor fredskrænkelser har karakter af henvendelser, der ikke i sig selv er strafbare eller truende, foruroligende, fornærmelige, fysisk forulempende eller lignende, hvor det hovedsageligt er henvendelsernes antal, der bevirker, at de opleves som ubehagelige eller forstyrrende, skal der som hidtil i almindelighed foreligge flere fredskrænkelser, der er foregået over en vis periode, førend tilhold meddeles."*[117] Henvendelserne kan derved tilsammen udgøre et grundlag for at meddele et strakstilhold. Ydermere skal der tages hensyn til sandsynligheden for, at adfærden vil fortsætte, hvis der ikke gribes ind. Herved kan der lægges vægt på indklagedes motiv, hvor det kan tillægges vægt, om den forurettede klart har tilkendegivet et ønske om at være fri for kontakt. Dette er begrundet i, at hver enkelt ny henvendelse viser indklagedes vilje til at tilsidesætte forurettedes ønsker.[118]

Den sidste betingelse for at meddele et strakstilhold er, at indklagede ikke har en rimelig interesse i at kontakte forurettede. Dette følger af tilholdslovens § 2 a, stk. 1, nr. 3, og betyder, at der skal foretages en interesseafvejning mellem den pågældendes interesse i at kontakte den forurettede overfor forurettedes interesse i at være fri for kontakt. Interesseafvejningen er tilføjet bestemmelsen om strakstilhold for at begrænse anvendelsen til de situationer, hvor indklagede ikke har en rimelig interesse i at kontakte forurettede.[119] Dette skal opveje det lempede mistankekrav, så et strakstilhold ikke kan anses for et særligt forstyrrende indgreb i den pågældendes frihed.[120] Interesseafvejningen betyder desuden også, at strakstilhold ikke skal anvendes i komplicerede sager, hvor en nærmere undersøgelse bør afventes.[121]

[116] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 9
[117] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 10
[118] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 10
[119] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 5
[120] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 5
[121] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 6

Betingelsen om, at der ikke foreligger en rimelig interesse, vil navnlig være opfyldt i tilfælde, hvor den pågældende er en fremmed og uvedkommende person for forurettede.[122] Betingelsen vil også være opfyldt *"(...) i forhold til bekendte eller personer, som den forurettede har afbrudt forholdet til eller ikke ønsker at indgå i et forhold med, f.eks. tidligere kærester, klassekammerater eller personer, som kender hinanden fra de sociale medier eller en datingside."*[123] Betingelsen om rimelig interesse omfatter således kendte og ukendte personer, som udsætter forurettede for kontakt mv. Det kan opstilles således, at hvis den forurettede aktivt har frabedt sig kontakt, vil der typisk ikke være en rimelig interesse. Forurettede kan dog kun frabede sig kontakt fra bekendte personer, så det har været nødvendigt at inkludere fremmede og uvedkommende personer for at undgå en manglende beskyttelse.[124]

I visse tilfælde vil der være tale om en rimelig interesse, hvilket forudsætter en saglig og objektiv begrundelse for regelmæssig kontakt.[125] Hvis parterne eksempelvis har fælles umyndige børn, en nær familiemæssig relation eller indgår i et erhvervsmæssigt forhold vil dette kunne medføre, at der er tale om en rimelig interesse i at have kontakt.[126]

Interesseafvejningen kan anses for at være et af de mere nyskabende elementer i reglerne om strakstilhold. Hvor der i tilholdslovens § 2 er et begrundet mistankekrav, som skal afklare, om der er grundlag for at meddele et almindeligt tilhold, har det lempede mistankekrav i tilholdslovens § 2 a medført, at lovgiver tilføjede en interesseafvejning som led i vurderingen.

Endelig er tilholdslovens § 2 a underlagt de samme fællesbestemmelser i tilholdslovens kapitel 3, som tilholdslovens § 2 er.[127] Dette betyder, at tilholdslovens § 2 a også skal overholde proportionalitetsprincippet, hvormed det i hvert enkelt tilfælde skal fastslås, at tilholdet ikke står i misforhold til forstyrrelsen af den indklagedes forhold, hensynet til beskyttelsen af forurettede og karakteren af indklagedes adfærd.[128]

[122] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 10
[123] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 10
[124] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 10
[125] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 10
[126] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 10
[127] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 9
[128] Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold), side 6 og gennemgået i afsnit 2.1.3

På baggrund af afsnit 2.2. kan det udledes, at strakstilhold supplerer det strafferetlige værn mod stalking, ved at give myndighederne mulighed for at udstede midlertidige tilhold, med henblik på at standse uønsket adfærd.

2.3. Tilholdslovens § 21

Det følger af straffelovens § 1, 1. pkt., at der alene kan ske straf med hjemmel i lov. En sådan straffebestemmelse kan ses i tilholdslovens § 21. Dette afsnit vil derfor først belyse tilholdslovens § 21, stk. 1, hvori straffen for overtrædelse af et tilhold er hjemlet. Dette speciale undersøger det nuværende værn mod stalking, og det er derfor relevant at behandle den tidligere lovgivning på området. Derfor vil den tidligere gældende § 21, stk. 2, i tilholdsloven, som blev ophævet ved indsættelsen af straffelovens § 242, blive gennemgået sidst i dette afsnit.[129]

Tilholdslovens § 21 er placeret i lovens kapitel 5 om straffebestemmelser og fastsætter straffen for forsætlig overtrædelse af et tilhold, et opholdsforbud eller en bortvisning. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

"Den, der forsætligt overtræder et tilhold efter § 1, et opholdsforbud efter § 3 eller en bortvisning efter § 7, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Overtrædelse af stk. 1 påtales kun efter den forurettedes anmodning, medmindre almene hensyn kræver det"[130]

Det kan af bestemmelsens stk. 1 udledes, at en overtrædelse af tilhold, opholdsforbud eller bortvisning kan straffes med bøde eller fængsel indtil to år. Overtrædelsen kan således bestå i enten at kontakte den forurettede, som et tilhold beskytter, at opholde sig i det område, som et opholdsforbud beskytter, eller at opholde sig i en bolig efter en bortvisning.[131] Bestemmelsens stk. 2 fastsætter, at overtrædelser efter stk. 1 er undergivet offentlig påtale på baggrund af en anmodning fra forurettede, medmindre påtale kræves af almene hensyn. En anmeldelse fra forurettede vil som udgangspunkt betragtes som en anmodning om offentlig påtale.[132]

[129] Lov 2021-12-28 nr. 2600 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning
[130] Lov 2012-02-03 nr. 112 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, § 21
[131] Kommentar nr. 38 på Karnov til tidligere gældende § 21, stk. 2, i Lov 2012-02-03 nr. 112 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning
[132] Lovforslag nr. L 10. Folketinget 2011-12: Forslag til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 44

Ved overtrædelse af tilhold i førstegangstilfælde skal der som udgangspunkt nedlægges påstand om bødestraf på minimum 1.000 kroner. Der kan blive nedlagt påstand om højere bødestraf, såfremt der er tale om, at flere førstegangsovertrædelser af et tilhold skal bedømmes ved retten samtidig. Der gælder imidlertid undtagelser til udgangspunktet om bødestraf i førstegangstilfælde, herunder både i tilfælde med enkelte overtrædelser af tilholdet, samt i tilfælde med et betydeligt antal overtrædelser af tilholdet. Der kan herefter nedlægges påstand om frihedsstraf for enkelte overtrædelser af et tilhold, såfremt de er af en vis grovhed samt har været egnet til at skabe væsentlig utryghed hos den forurettede. Derudover kan der nedlægges påstand om frihedsstraf i sager med et betydeligt antal overtrædelser, såfremt disse har været stærkt generende for den forurettede. Modsat førstegangstilfælde gælder for gentagelsestilfælde, at der som udgangspunkt skal nedlægges påstand om frihedsstraf.[133] Når der skal nedlægges påstand om straf i sager med overtrædelse af tilhold, bliver karakteren af overtrædelserne, samt hvorvidt der er tale om førstegangstilfælde eller gentagelsestilfælde, således afgørende.

Tilholdslovens § 21 blev i 2022 ændret ved lov nr. 2600 af 28/12/2021 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. Herved blev den tidligere § 21, stk. 2, i tilholdsloven ophævet.[134] Den tidligere gældende § 21, stk. 2, havde følgende ordlyd:

"Stk. 2. Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 skal det indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet har udgjort et led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane."[135]

Det kan indledningsvist udledes, at bestemmelsen i tilholdslovens § 21, stk. 2, hjemlede strafskærpelse i tilfælde af systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane. Herved fastsættes stalking som begreb, samt at stalking var en strafskærpende omstændighed. Med bestemmelsen blev det yderligere fastslået, at denne alene fandt anvendelse på tilfælde af stalking, samt at stalking betragtes som en grov overtrædelse af tilhold, opholdsforbud og bortvisning.[136] Ifølge forarbejderne var det lovgivers hensigt, at strafferammen på fængsel indtil to år i tilholdslovens § 21 kunne omfatte tilfælde med mange og grove overtrædelser. Der var herved mulighed for, at skærpende omstændigheder kunne danne grundlag for frihedsstraf i førstegangstilfælde.[137]

[133] Rigsadvokatmeddelelsen, 2022-01-01 nr. 10455, afsnittet: Tilhold, opholdsforbud og bortvisning, afsnit 5.2
[134] Lov 2021-12-28 nr. 2600 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning
[135] Tidligere version af lov 2012-02-03 nr. 112 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, § 21, stk. 2
[136] Lovforslag nr. L 10. Folketinget 2011-12: Forslag til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 44
[137] Lovforslag nr. L 10. Folketinget 2011-12: Forslag til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 7 og 44

Frem til lovændringen ved indsættelsen af straffelovens § 242 var stalking således kriminaliseret i tilholdslovens § 21, stk. 2, som en skærpende omstændighed ved strafudmålingen i sager om overtrædelse af tilhold, opholdsforbud eller bortvisning. Dette medførte, at stalking kun var kriminaliseret, såfremt den indklagede i forvejen havde fået et tilhold mod den forurettede. Dette vil yderligere blive behandlet i kapitel 4.

2.3.1. Tilholdslovens § 21, stk. 1

I dette afsnit vil retspraksis blive fortolket og analyseret, hvor der er tiltalt for overtrædelse af tilholdslovens § 21, stk. 1. Analysen vil tage udgangspunkt i flere forskellige domme og udlede tendenser heraf. I den forbindelse skal det bemærkes, at bestemmelsens stk. 1 har stået uændret siden dens ikrafttræden i 2012, og derfor er der inddraget domme afsagt både før og efter 2022.

2.3.1.1. Bestemmelsens anvendelse i praksis

Som anført i afsnit 2.1.1, så er både direkte og indirekte kontakt omfattet af tilholdslovens § 1, hvilket betyder, at indklagede får et forbud mod at kontakte forurettede på en hvilken som helst måde. Der må dog foretages en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, hvor det skal vurderes, om kontakten er omfattet af tilholdslovens § 1. En sådan vurdering har retten foretaget i U 2022.644 H, som omhandler indirekte kontakt til to personer.

I U 2022.644 H havde tiltalte fået et strakstilhold mod at kontakte de to forurettede, A og B. Tiltalte valgte imidlertid fortsat at kontakte A og B indirekte, idet tiltalte valgte at lave flere Facebook-opslag, hvori han omtalte B, ligesom tiltalte valgte at omtale sit polititilhold mod B i et andet Facebook-opslag. Derudover omtalte tiltalte A i flere Facebook-opslag. Højesteret fandt, at alle disse Facebook-opslag var en overtrædelse af det tilhold, som tiltalte havde fået mod at kontakte A og B.

Tiltalte blev imidlertid frifundet for et af forholdene, hvor tiltalte havde skrevet i et opslag på Facebook, at *"[d]er findes KUN 1 rigtig straf for ulovlig drab på ulve!! Landsforvisning!! ikke kun for personen som før det! Hele familien!"*[138] Byretten begrundede frifindelsen med, at Facebook-opslaget ikke nævnte B's navn, og at det havde karakter af en generel holdning til strafniveauet for overtrædelse af forbuddet mod at skyde ulve. Det kan endvidere udledes, at en dommer fandt følgende:

[138] Forhold 8, side 645 i U 2022.644 H

"Polititilholdene må derfor i praksis fortolkes således, at tiltalte på den ene side fortsat kan udøve sin ytringsfrihed i debatten, og således, at A og B på den anden side beskyttes mod henvendelser fra tiltalte til dem. Dette betyder efter denne dommers opfattelse, at tiltalte godt i sine indlæg må referere til den nedskudte ulv og i den forbindelse nævne A og B, så længe han ikke direkte eller indirekte henvender sig til dem."[139]

Denne dommer fandt således ikke, at det kunne karakteriseres som kontakt omfattet af tilholdslovens § 1, at tiltalte deltog i en debat på de sociale medier, selvom tiltalte nævnte A og B, så længe tiltalte ikke direkte eller indirekte rettede henvendelse til dem. Tiltaltes ytringsfrihed kan således have en betydning, når det skal vurderes, om et tilhold er overtrådt, idet tiltalte fortsat skal have mulighed for at udnytte sin ytringsfrihed.

Højesteret skulle vurdere, om landsretten havde anvendt tilholdslovens § 1 korrekt ved at fastslå, at Facebook-opslagene, hvori tiltalte omtalte henholdsvis A og B, var en overtrædelse af tilholdslovens § 1. I den forbindelse udtalte Højesteret følgende:

"(…) at kontaktbegrebet i lovens § 1 efter forarbejderne må forstås bredt. Det må bero på en samlet vurdering af de konkrete omstændigheder, om et opslag på de sociale medier eller internettet i øvrigt reelt har karakter af en henvendelse eller kontakt til den forurettede fra den person, der har fået tilhold. I vurderingen må efter Højesterets opfattelse indgå bl.a. indholdet af det konkrete opslag, herunder om forurettede er nævnt i opslaget, og karakteren og omfanget af den uønskede kontakt, som har givet grundlag for tilhold, og som opslaget må ses i sammenhæng med."[140]

Det kan således udledes heraf, at kontakt kan fremkomme på forskellige måder, idet kontaktbegrebet efter tilholdslovens § 1 skal fortolkes bredt. Det er derfor ikke muligt entydigt at definere, hvornår kontakt er omfattet af bestemmelsen, idet der skal foretages en konkret og individuel bedømmelse i hvert enkelt tilfælde. Det afgørende må dog være, om adfærden reelt har karakter af en henvendelse eller kontakt fra den indklagede til forurettede, uanset om meddelelsen er direkte adresseret til forurettede.

Som netop beskrevet, foregik kontakten i U 2022.644 H via sociale medier. Dette var også tilfældet i TfK2017.628 V, hvor tiltalte havde sendt en Facebook-besked til forurettede, som var tiltaltes ekskæreste. Beskeden var skrevet på tiltaltes Facebook-profil, hvormed den var offentlig tilgængelig. Retten fandt, at tiltalte havde forsæt til, at beskeden virkede som en

[139] Side 647 i U 2022.644 H
[140] Side 652 i U 2022.644 H

direkte henvendelse fra tiltalte til forurettede. Forurettede blev bekendt med Facebook-beskeden via en anden person, hvilket tiltalte havde forsæt til. Retten fandt derfor, at tiltalte var skyldig i overtrædelse af tilholdslovens § 21, stk. 1, idet Facebook-beskeden kunne karakteriseres som en direkte henvendelse omfattet af tilholdslovens § 1.

I praksis er det ligeledes set, at kontakten kan foregå via MobilePay. I AM2020.06.24V havde tiltalte blandt andet ad tre omgange via MobilePay overført to kroner til forurettede, selvom tiltalte havde fået et tilhold mod at kontakte forurettede. Det kan dermed udledes af dommen, at selv en pengeoverførsel via MobilePay kan anses for at være omfattet af kontaktbegrebet i tilholdslovens § 1.

Det er endvidere statueret i praksis, at kontakten kan foregå via fysiske medier som eksempelvis et brev. I AM2019.03.04V sendte tiltalte både et brev og et postkort til de to forurettede, hvilket var i strid med det tilhold, som tiltalte havde fået mod at kontakte F1 og F2. Derudover havde tiltalte også anmodet F2's arbejdsgiver om at få aktindsigt i F2's personalemappe. Dette var også en overtrædelse af tilholdet, hvilket retten begrundede med, at *"[t]iltalte var klar over, at F2 ville få besked herom, hvilket også fremgår af hans mail til hendes arbejdgiver. Retten finder, at tiltaltes ansøgning om aktindsigt i F2's personalemappe herefter må anses som en indirekte henvendelse til F2 i strid med tilholdet. Da tiltalte endvidere må have indset, at F2 ville omtale tiltaltes henvendelse overfor sin ægtefælle, er der endvidere tale om en indirekte henvendelse til F1, som også er anmelder af forholdet.*"[141] Det afgørende i denne vurdering var således, at tiltalte vidste, at F2 ville få en besked om, at tiltalte havde forsøgt at få adgang til hendes personalemappe. Tiltalte gjorde opmærksom på sig selv, da han anmodede om adgangen. Havde F2 derimod ikke fået en besked herom, så ville der ikke være tale om en indirekte kontakt til F2.

I TfK2016.1294 Ø ses det, at en indirekte kontakt kan bestå i at efterlade en pakke cigaretter i forurettedes cykelkurv. I sagen havde tiltalte kastet en tom cigaretpakke ned i forurettedes cykelkurv. Dette fandt retten som værende omfattet af tilholdslovens § 1, idet tiltalte herved havde taget kontakt til forurettede.

En særlig situation foreligger i de tilfælde, hvor indklagede og forurettede har fælles børn. Som nævnt i afsnit 2.1.1, omfatter et tilhold ikke kontakt, der af særlige grunde må anses for beføjet. Dette kan for eksempel være tilfældet, hvis parterne har fælles forældremyndighed, idet noget kontakt dermed bliver nødvendig. I TfK2016.1419 Ø havde tiltalte ikke overtrådt tilholdet ved

[141] Side 10 i AM2019.03.04V i PDF versionen hentet på Anklagemyndighedens Vidensbase

at sende et brev til forurettede vedrørende deres fælles søns skolegang. Landsretten begrundede dette med, *"[a]t henvendelsen ikke havde en sådan karakter, at der var tale om forulempelse, og at T derfor ikke kunne anses at have overtrådt det meddelte tilhold."*[142] Dette skyldtes, at brevet i det væsentligste kun omhandlede økonomisk støtte på baggrund af tiltaltes bekymring for parternes fælles søns skolegang. Det har ikke været lovgivers hensigt, at dette skulle være omfattet af tilholdslovens § 1, hvorfor brevet ikke udgjorde en overtrædelse af tilholdet, jf. tilholdslovens § 13. Det samme blev statueret i TfK2020.387 Ø, hvor tiltalte havde indgivet en bekymringsskrivelse vedrørende sine børns mor til kommunen. I sagen fandt landsretten, at skrivelsen ikke havde karakter af at kontakte forurettede, og derfor var bekymringsskrivelsen ikke omfattet af tilholdet.[143] Det kan således udledes af både TfK2016.1419 Ø og TfK2020.387 Ø, at der kan være et behov for en form for kontakt mellem parterne, såfremt de har fælles børn. Hvis parterne ikke havde haft det, ville kontakten formentlig have været omfattet af tilholdslovens § 1, men grundet undtagelsen i tilholdslovens § 13, vil noget kontakt i den konkrete situation være beføjet.

Forfølgelse er også omfattet af tilholdslovens § 1. Forarbejderne indeholder ikke konkrete eksempler på, hvad forfølgelse indebærer.[144] Det kan imidlertid udledes af praksis, at kontakt og forfølgelse ofte behandles samlet, som set i eksempelvis U 2019.1968 H.[145] Der ses derfor meget lidt retspraksis, hvor forfølgelse behandles særskilt. En mulig forklaring på dette kan være, at grænsen mellem direkte og indirekte kontakt og forfølgelse er lille, så tiltalte skal ikke udvise en meget anderledes adfærd, førend forholdet kan kategoriseres som kontakt i stedet for forfølgelse.

2.3.2. Tidligere gældende tilholdslovs § 21, stk. 2

Følgende afsnit vil analysere domme med tilfælde, hvor der er sket dom i henhold til tilholdslovens § 21, stk. 2. Analysen har til formål at bidrage til en forståelse af den tidligere retstilstand omhandlende stalking. Alle domme i det følgende afsnit vil således være afsagt før 2022. I Rigsadvokatmeddelelsen omhandlende stalking fra 2022 henvises til, at der kan søges inspiration i dommene TfK2016.1312 V, TfK2018.504 Ø og U 2019.1968 H omhandlende den tidligere § 21, stk. 2, i tilholdsloven, når der skal nedlægges påstand om strafudmåling i henhold

[142] Sagsresumé i TfK2016.1419 Ø
[143] Sagsresumé i TfK2020.387 Ø
[144] Lovforslag nr. L 10. Folketinget 2011-12: Forslag til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, side 16
[145] U 2019.1968 H behandling af forhold 9, side 1978

til straffelovens § 242.[146] Følgende vil derfor tage udgangspunkt i disse domme for at skabe et sammenligningsgrundlag til straffelovens § 242, dog således at der ikke alene ses på strafudmålingen. Derudover vil de førnævnte domme blive suppleret med øvrig praksis. Analysen vil fokusere på domstolenes behandling af tilholdslovens § 21, stk. 2, og vil ikke belyse dommenes behandling af øvrige bestemmelser.

2.3.2.1. Bestemmelsens anvendelse i praksis

I TfK2016.1312 V omhandlende et førstegangstilfælde var der i tiltalens forhold 1 rejst tiltale for overtrædelse af tilholdslovens § 21, stk. 1 og stk. 2, jf. § 1. Tiltalen lød på, at tiltalte i perioden fra den 13. august til den 22. oktober 2014 havde kontaktet forurettede ikke under 252 gange via SMS, MMS og mail, samt ikke under 18 gange at have forfulgt og overvåget forurettede. Tiltalte havde den 12. august 2014 fået meddelt et tilhold mod at kontakte forurettede. Tiltalte var yderligere i tiltalens forhold 2-5 tiltalt for trusler, forsøg på frihedsberøvelse samt forsøg på ulovlig tvang. Tiltalte havde ifølge tiltalen planlagt at frihedsberøve forurettede samt til hensigt, at forurettede skulle underskrive kontrakt på at indgå i et forhold med tiltalte. Tiltalte havde kendt sig delvist skyldig i henhold til forhold 1, idet han kendte sig skyldig i at have kontaktet forurettede ikke under 252 gange via telefon og mail. Tilståelsen blev understøttet af sagens øvrige oplysninger, og retten fandt derved den tiltalte skyldig i henhold hertil. Derefter tog retten stilling til den del af tiltalen, hvor den tiltalte havde nægtet sig skyldig. Retten fandt imidlertid også tiltalte skyldig i anden del af tiltalen på baggrund af forurettedes sikre forklaring, anmeldelsesrapporter, videomateriale, beskeder sendt fra tiltalte til forurettede samt forklaringer fra øvrige vidner. På baggrund heraf fastslog retten, at der var sket en overtrædelse af tilholdslovens § 21, stk. 1, og stk. 2 med følgende begrundelse:

"Efter antallet og karakteren af tiltaltes overtrædelser af det meddelte tilhold og henset til, at overtrædelserne fandt sted i en periode på godt to måneder, herunder efter at tiltalte havde været anholdt, finder retten, at tiltaltes overtrædelser af tilholdet har udgjort et led i en systematisk og vedvarende forfølgelse og chikane af F."[147]

Tiltalte blev yderligere kendt skyldig i de øvrige forhold i tiltalen, og byretten fastsatte herefter straffen til et års fængsel, hvoraf seks måneder blev gjort betinget. I landsrettens afgørelse af

[146] Rigsadvokatmeddelelsen, 2022-01-01 nr. 9017, afsnittet: Stalking, afsnit 5.3
[147] Side 5 i TfK2016.1312 V i PDF versionen hentet uden spalter på Karnov

31. august 2016 stadfæstede landsretten byrettens afgørelse. I henhold til forhold 1 tiltrådte landsretten byrettens begrundelse for at kende den tiltalte skyldig, samt at anklageskriftet var tilstrækkeligt beskrevet.

I TfK2018.504 Ø var der i otte forhold rejst tiltale for overtrædelse af tilholdslovens § 21, stk. 1 og stk. 2, jf. § 1. Tiltalte var den 31. marts 2017 meddelt et tilhold mod at kontakte den forurettede med virkning i fem år. Tiltalte havde ifølge tiltalen både kontaktet forurettede via SMS, Messenger og opkald, samt henvendt sig personligt til forurettede i en kirke. Den tiltalte var endvidere i forhold 8 tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 266 for trusler sendt til forurettede. Den tiltalte havde kendt sig skyldig, samt var tidligere straffet to gange i 2017 for overtrædelse af straffelovens § 266 og tilholdslovens § 21, stk. 1 og stk. 2, jf. § 1. I rettens afgørelse blev det tillagt vægt, at tilståelsen blev støttet af sagens øvrige oplysninger. Ved udmåling af straffen lagde byretten vægt på forholdenes systematiske karakter, samt at tiltalte tidligere var straffet for overtrædelse af de samme bestemmelser, og at tiltalte havde begået forholdene kort tid efter sin løsladelse. Straffen blev herefter fastsat til otte måneders fængsel, hvilket indeholdt en reststraf på 51 dage. Den 20. februar 2018 blev ankesagen behandlet ved Østre Landsret. Landsretten stadfæstede byrettens dom og fandt strafudmålingen passende.

I U 2019.1968 H var der rejst tiltale for 68 forhold, herunder blandt andet for overtrædelse af tilhold og opholdsforbud, trusler, færdselslovsovertrædelser samt ved kørsel i bil at have forvoldt nærliggende fare for sagens to forurettede. Den tiltalte havde den 29. oktober 2016 brudt ind hos F1 og stjålet flere ejendele, herunder to hunde, som den tiltalte efterfølgende aflivede på en sådan måde, at det havde karakter af mishandling. Den tiltalte blev herefter den 9. november 2016 forkyndt et tilhold mod at kontakte F1 eller dennes nærmeste, og blev yderligere den 1. februar 2017 forkyndt et opholdsforbud. Retten i Odense frifandt den tiltalte for otte af forholdene. I sin begrundelse og resultat indledte byretten med følgende om sin bevisvurdering:

"Sagen angår blandt andet en række overtrædelser af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning begået over for F1 og hendes nærmeste familie. I flere af forholdene er det eneste umiddelbare bevis en enkeltstående vidneforklaring fra F1, F2 eller personer i deres omgangskreds. Forklaringerne har imidlertid fremstået sikre og troværdige og er understøttet af sagens øvrige oplysninger om tiltaltes adfærd i perioden. I det omfang der er afgivet flere vidneforklaringer om et forhold, har forklaringerne indbyrdes støttet hinanden, og i fire af forholdene er forklaringerne endvidere støttet af videooptagelser.

På den baggrund har retten fundet det ubetænkeligt ved bevisvurderingen at lægge vidneforklaringerne fra den nævnte personkreds til grund, herunder også i de tilfælde, hvor der alene er tale om en enkeltstående forklaring."[148]

Byretten lagde således vægt på sikre og troværdige forklaringer. Dette ses ved rettens behandling af flere af forholdene, hvor tiltaltes forklaring tilsidesættes til fordel for forurettedes, som eksempelvis set ved forhold 9 og forhold 16. Der var imidlertid også otte forhold om overtrædelse af tilholdsloven, hvor den tiltalte blev frifundet. Dette ses i forhold 5, hvor det ikke blev fundet bevist, at den tiltalte havde sendt en SMS til forurettede, idet denne var sendt fra et taletidskortnummer, som ikke kunne knyttes til den tiltalte. Der skete også frifindelse i forhold 38, hvor frifindelsen skete på baggrund af manglende forklaring, samt i forhold 35, hvor det ikke blev fundet bevist med den fornødne sikkerhed, at det var den tiltalte, som kørte bilen. Det kan derved udledes, at retten lagde stor vægt på forklaringer fra forurettede, men at dette imidlertid ikke kan anses som tilstrækkeligt i alle forhold, samt at forklaringen i modsat fald kan danne grundlag for frifindelsen. Efter sin bevisvurdering vurderede retten, hvorvidt tilholdslovens § 21, stk. 2, fandt anvendelse. Retten fastsatte herefter, *"(...) at tiltaltes overtrædelser af tilholdet og opholdsforbuddet har været et led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane og dermed er omfattet af § 21, stk. 2, i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. Der er herved lagt vægt på antallet og karakteren af overtrædelserne og på, at tiltalte ligeledes er fundet skyldig i indbrud, hærværk, trusler og forsætlig fareforvoldelse over for F1 og F2."*[149]

Byretten fastsatte herefter fængselsstraffen til ni måneder. Retten lagde vægt på forholdenes systematiske karakter, samt at tiltalte fortsatte efter at være blevet løsladt fra varetægtsfængsling. Landsretten stadfæstede byrettens afgørelse med få ændringer, idet tiltalte skulle betale godtgørelser, samt mistede retten til at beskæftige sig personligt med dyr. Procesbevillingsnævnet gav herefter begrænset tilladelse til anke i Højesteret. Højesterets behandling af sagen omhandler alene spørgsmålet om straffastsættelsen. Det fremgår af sagens anbringender, at anklagemyndigheden fandt den udmålte straf i landsretten for lav, hvorimod den tiltalte fandt den udmålte straf for høj og tilmed ikke anså forholdene for omfattet af tilholdslovens § 21, stk. 2. I dommen gengives det relevante retsgrundlag, herunder tilholdslovens § 21 samt forarbejderne hertil. Højesteret fandt på baggrund heraf, at forholdene skulle henføres under tilholdslovens § 21, stk. 2, og at strafudmålingen i henhold til

[148] Side 1977 i U 2019.1968 H
[149] Side 1982 i U 2019.1968 H

forarbejderne skulle *"(...) nuanceres ud fra forholdenes grovhed og antal inden for strafferammen på 2 års fængsel."*[150] Ved stemmeflertal på tre mod to dommere fastslås det herefter, at straffen fastsættes til fængsel i et år og tre måneder. Dommen viser således, at domstolene følger lovgivers hensigt ved at nuancere straffen ud fra omstændighederne.

I U 2019.2402 H tog Højesteret ligeledes stilling til strafudmålingen. I sagen var der rejst tiltale i 83 forhold for overtrædelse af tilholdslovens § 21, idet tiltalte ved opkald, beskeder og via sociale medier havde kontaktet den forurettede på trods af at have fået meddelt et tilhold mod at kontakte forurettede eller dennes familie. Der var ikke rejst tiltale for øvrige lovovertrædelser. Den tiltalte blev fundet skyldig på baggrund af sin tilståelse, samt at tilståelsen blev understøttet af sagens øvrige oplysninger. Byretten fastsatte herefter straffen til tre måneders fængsel, idet retten blandt andet lagde vægt på antallet af forhold, den systematiske karakter, og at der var begået overtrædelser mod tiltaltes omgangskreds. Retten gjorde imidlertid straffen betinget, blandt andet på baggrund af tiltaltes psykiske tilstand, og at forholdene ikke var begået ved personlig henvendelse. Dommen blev stadfæstet af både landsretten og Højesteret. Højesteret henviser også i denne dom til retsgrundlaget og de dertilhørende lovforarbejder. På baggrund heraf fastslog Højesteret, at strafudmålingen skulle nuanceres ud fra forholdenes grovhed og antal, og tiltrådte at straffen var udmålt korrekt til tre måneders fængsel. Herefter fastslog Højesteret, at straffen kunne gøres betinget, idet *"(...) tiltalte ikke tidligere er straffet af betydning for sagen, og hvor den forfølgelse eller chikane, der er udøvet over for forurettede, ikke har været af en sådan karakter, at den var egnet til at fremkalde alvorlig frygt for liv eller helbred (...)"*[151] På baggrund af tiltaltes psykiske tilstand fandt Højesteret ikke tiltalte egnet til vilkår om samfundstjeneste. Det kan herudfra udledes, at Højesteret ses at følge den samme tilgang, som set ved U 2019.1968 H, og herved lægge vægt på, at strafudmålingen skal nuanceres. Dommen er et eksempel på strafudmåling i en sag, hvor der ikke var sket overtrædelse af øvrige lovbestemmelser, men hvor den tiltaltes personlige forhold fik en formidlende effekt på strafudmålingen.

U 2019.2402 H kan sammenlignes med TfK2020.301 V, som også omhandler en tilståelsessag, hvor der ikke var rejst tiltale for øvrige bestemmelser. I dommen henviste landsretten ligeledes til, at strafudmålingen skulle nuanceres ud fra forholdenes grovhed og antal. I denne dom fandt landsretten dog ikke grundlag for at gøre straffen betinget til trods for, at den tiltalte ikke havde henvendt sig personligt og ikke havde fremkaldt alvorlig frygt hos den forurettede, samt at den

[150] Side 1992 i U 2019.1968 H
[151] Side 2412 i U 2019.2402 H

tiltalte ikke tidligere var straffet. Det kan heraf udledes, at tiltaltes psykiske tilstand kan få en væsentlig betydning for, hvorvidt straffen undtagelsesvist kan gøres betinget.

Det kan af praksis udledes, at henførelsen af et forhold under tilholdslovens § 21, stk. 2, blev begrundet med den systematiske og vedvarende karakter samt antallet af overtrædelser. Herudover blev det blandt andet tillagt vægt, om den tiltalte blev straffet for øvrige lovovertrædelser. Derudover kan det udledes, at domstolene lagde vægt på sikre og troværdige forklaringer i deres bevisvurdering, som set i både TfK2016.1312 V og U 2019.1968 H. Det kan imidlertid også udledes, at selvom forklaringerne kunne tjene som det afgørende bevis, så var dette ikke altid tilstrækkeligt uden øvrige beviser. Ved strafudmålingen ses Højesteret at følge lovforarbejderne og citere herfra. Strafudmålingen ses at tage udgangspunkt i forholdenes karakter, antal, grovhed, samt perioden overtrædelserne har fundet sted. Straffastsættelsen bliver nuanceret ud fra forholdenes karakter og tiltaltes personlige forhold, hvilket kan påvirke i skærpende såvel som formidlende retning. Nuanceringen i strafudmålingen kommer i særdeleshed til udtryk ved dommenes forskellige strafudmålinger, hvor eksempelvis de idømte ubetingede fængselsstraffe ses at variere fra seks måneder til et år og tre måneder. Derudover ses i både TfK2018.504 Ø og U 2019.1968 H, at der ved strafudmålingen lægges vægt på et hurtigt recidiv efter løsladelse.

2.4. Delkonklusion

Det kan konkluderes, at et tilhold er en måde, hvorpå en forurettet kan beskyttes mod uønsket kontakt, som ikke af særlige grunde kan anses for beføjet. Et tilhold medfører et forbud for den indklagede mod at forfølge eller kontakte den forurettede, herunder både direkte og indirekte. Et tilhold kan meddeles med hjemmel i tilholdslovens § 2 eller som et strakstilhold efter tilholdslovens § 2 a. Ved overtrædelse af et tilhold kan den indklagede straffes i henhold til tilholdslovens straffebestemmelse i § 21.

Kapitlet har belyst, hvorledes tilholdsloven § 21 anvendes i konkrete tilfælde i praksis. Det kan ud fra retspraksis konkluderes, at alle former for direkte og indirekte kontakt er en overtrædelse af tilholdet. Det kan konkluderes, at det i praksis ses anvendt både ved digitale medier samt at efterlade genstande til den forurettede, herunder for eksempel i en cykelkurv. Det kan dog konkluderes, at i særdeleshed kontakt omhandlende fælles børn anses for beføjet og derfor som udgangspunkt ikke bliver anset for at være en overtrædelse.

Derudover har kapitlet behandlet den tidligere gældende § 21, stk. 2, i tilholdsloven. Det kan konkluderes, at der tidligere kun skete dom for stalking, såfremt der allerede var meddelt den indklagede et tilhold. Dette skyldes, at stalking var en strafskærpende omstændighed, hvorved overtrædelserne skulle være systematiske og vedvarende. Dette blev bekræftet i praksis ved, at domstolene lagde vægt på forholdenes karakter og omfang ved henførelsen under tilholdslovens § 21, stk. 2. Domstolene ses at nuancere straffastsættelsen på baggrund af sagernes konkrete omstændigheder, hvor der blandt andet blev lagt vægt på forholdenes karakter, tiltaltes tidligere straffe og personlige forhold.

Det kan således konkluderes, at et tilhold kan beskytte en forurettede allerede ved enkelte overtrædelser. Straf for overtrædelse af tilhold er dermed ikke betinget af, at overtrædelsen er systematisk eller vedvarende, men er derimod betinget af, hvorvidt overtrædelsen kan betegnes som kontakt eller forfølgelse i lovens forstand. Et tilhold kan således beskytte forurettede, før en uønsket kontakt bliver systematisk og vedvarende.

Kapitel 3: Straffelovens § 242

I august 2021 blev der fremsat 14 initiativer af Justitsministeriet, som skulle sikre bedre hjælp til ofre for stalking.[152] Et af disse initiativer var, at der skulle indføres en særskilt kriminalisering af stalking i straffeloven.[153] Som følge heraf, fremsatte justitsministeren den 6. oktober 2021 et lovforslag om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven[154], som blev vedtaget den 14. december 2021.[155] Dette resulterede i, at straffelovens § 242, som særskilt kriminaliserer stalking, trådte i kraft den 1. januar 2022.[156]

I det følgende afsnit vil baggrunden og anvendelsesområdet for den nye kriminalisering af stalking i straffelovens § 242 blive gennemgået. Derefter vil der blive foretaget en analyse af baggrunden for den selvstændige kriminalisering i straffeloven, og slutteligt vil bestemmelsens anvendelse i praksis blive undersøgt og analyseret.

[152] Justitsministeriet: "Bedre hjælp til ofre for stalking". 23.08.2021, side 2
[153] Justitsministeriet: "Bedre hjælp til ofre for stalking". 23.08.2021, side 3
[154] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking)
[155] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking) (som vedtaget), side 1
[156] Lov 2021-12-28 nr. 2600 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, § 4

3.1. Bestemmelsens indhold

3.1.1. Betingelser for strafansvar

Det er en betingelse for at ifalde strafansvar, at både den subjektive og objektive skyld er realiseret.[157] Dette indebærer, at gerningspersonen skal have realiseret et strafbart gerningsindhold, jf. straffelovens § 1, ligesom der skal foreligge tilregnelighed og tilregnelse hos gerningspersonen, jf. straffelovens §§ 15, 16, 19 og 20.[158] Kravet om tilregnelighed indebærer, at der skal være *"(...) en vis grad af personlig udvikling og psykisk normalitet"*[159], hos gerningspersonen, mens kravet om tilregnelse medfører, at der enten skal foreligge forsæt eller uagtsomhed.[160]

Det følger af straffelovens § 19, at der som udgangspunkt skal foreligge forsæt, førend gerningspersonen kan ifalde et strafansvar for overtrædelse af straffelovens bestemmelser. Der kan foreligge forsæt i tre forskellige grader, herunder direkte forsæt, sandsynlighedsforsæt og dolus eventualis, og alle tre grader vil medføre, at kravet om subjektiv skyld er opfyldt.[161] Hvis uagtsomhed direkte er hjemlet i den enkelte straffebestemmelse, så bliver udgangspunktet dog modificeret, idet uagtsomhed således er tilstrækkeligt til at overtræde bestemmelsen.[162] Det fremgår ikke af straffelovens § 242, at uagtsomhed er kriminaliseret, og der kræves derfor forsæt i relation til det objektive gerningsindhold i bestemmelsen.

Der vil som udgangspunkt foreligge forsæt, hvis gerningspersonen kontakter, forfølger eller på anden måde chikanerer forurettede efter, at gerningspersonen har fået eksempelvis et tilhold mod at kontakte den forurettede.[163] Der vil endvidere kunne foreligge forsæt, hvis forurettede klart og tydeligt har indikeret over for gerningspersonen, at den udviste adfærd er uønsket. Hvis der ikke tidligere har været nogen kontakt mellem gerningspersonen og forurettede, vil det afhænge af de konkrete omstændigheder, om gerningspersonen må have indset, at adfærden var egnet til at krænke forurettedes fred. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis der er tale om fremsendelse af et stort antal gaver, breve eller beskeder, eller hvis der har været mange fysiske henvendelser.[164] I alle tilfælde vil det afgørende dog være, om det er gerningspersonen,

[157] Langsted, Lars Bo: Waaben Strafferettens almindelige del. 2017. 6. reviderede udgave, side 65
[158] Langsted, Lars Bo: Waaben Strafferettens almindelige del. 2017. 6. reviderede udgave, side 65
[159] Langsted, Lars Bo: Waaben Strafferettens almindelige del. 2017. 6. reviderede udgave, side 67
[160] Langsted, Lars Bo: Waaben Strafferettens almindelige del. 2017. 6. reviderede udgave, side 67
[161] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 163-164
[162] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 161
[163] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 14-15
[164] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 15

der har taget initiativ til kontakten, idet der som udgangspunkt ikke kan være tale om en fredskrænkelse, hvis det er forurettede selv, der har initieret kontakten.[165] Der skal imidlertid være det fornødne forsæt. Dette vil sige, at selvom forurettede eksempelvis har frabedt sig kontakt, men efterfølgende kontakter gerningspersonen, vil der ikke være det fornødne forsæt, idet forurettedes adfærd ikke tydeligt indikerer, at vedkommende ikke ønsker kontakt.[166]

Der vil også kunne foreligge forsæt i andre situationer end de netop anførte, *"(...) hvis den udviste adfærd har en sådan varighed, intensitet og grovhed, at det for gerningspersonen måtte stå klart, at der er tale om en krænkelse af forurettedes fred."*[167] Der skal derfor foretages en konkret vurdering ud fra de nærmere omstændigheder, når det skal vurderes, om det fornødne forsæt foreligger.[168]

I det følgende vil der indledningsvist blive foretaget en ordlydsfortolkning af straffelovens § 242, således at ordlyden i bestemmelsen kan blive fastlagt. Dernæst vil der blive foretaget en subjektiv fortolkning, som vil ske ud fra forarbejderne til straffelovens § 242.

3.1.2. Ordlydsfortolkning

En ordlydsfortolkning, også kaldet en objektiv fortolkning, tager udgangspunkt i bestemmelsens ordlyd, og den skal derfor medvirke til at klarlægge en naturlig sproglig forståelse af bestemmelsens indhold.[169] Straffelovens § 242 har følgende ordlyd:

"Den, der på en måde, som er egnet til at krænke en anden persons fred, systematisk og vedvarende kontakter, forfølger eller på anden måde chikanerer den pågældende, straffes for stalking med bøde eller fængsel indtil 3 år"[170]

Det følger af straffelovens § 242, at adfærden skal være *egnet til* at krænke. Ifølge Den Danske Ordbog, så betyder *egnet til*, at det "egner sig til noget bestemt".[171] Det er således en betingelse, at handlingen, der udføres, skal være *egnet til* noget bestemt, som i dette tilfælde er, at handlingen skal være *egnet til* at krænke. Herudaf kan det også udledes, at det er tilstrækkeligt

[165] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 15
[166] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 15
[167] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 15
[168] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 15
[169] Munk-Hansen, Carsten: Retsvidenskabsteori. 3. udgave. 2022, side 310 og 318
[170] Lovbekendtgørelse 2022-09-28 nr. 1360. Straffelovens § 242
[171] Den Danske Ordbog, "egnet"

for at opfylde det objektive gerningselement i bestemmelsen, at handlingen eller adfærden er *egnet til* at krænke, hvorfor den ikke reelt behøver at have krænket en anden.

At *krænke* betyder at "gøre svag", som kan foregå ved at udøve skade eller begå overgreb mod nogens ære eller selvfølelse.[172] Det er også muligt at *krænke* ved at støde private eller almene følelser, samt ved at udvise mangel på respekt.[173]

I straffelovens § 242 er det en anden persons *fred*, der bliver krænket. Det følger af Den Danske Ordbog, at *fred* blandt andet er en tilstand uden støj og forstyrrelser.[174] Derudover så bliver *fred* også defineret som det at være fri for andres selskab, chikaneri eller påtrængenhed.[175] Straffelovens § 242 strafbelægger således blandt andet den situation, hvor gerningspersonen krænker forurettedes ret til at være fri for andres selskab, chikaneri eller påtrængenhed.

Krænkelsen, som gerningspersonen udøver, skal være *systematisk* og *vedvarende*, førend det objektive gerningselement i straffelovens § 242 er realiseret. Det fremgår af Den Danske Ordbog, at *systematisk* betyder, at det er noget, "som følger et på forhånd fastlagt system eller princip".[176] Det er således noget, der er afledt af et system, hvorfor adfærden skal være metodisk, planmæssig eller systemisk, førend den kan karakteriseres som værende *systematisk.*[177] Gerningspersonens handlinger eller adfærd skal derfor være planlagte, sammenhængende og strukturelle, hvormed det samtidig kan udledes, at enkeltstående krænkelser ikke er omfattet af bestemmelsen. *Vedvarende* betyder ifølge Den Danske Ordbog, at det "fortsætter i længere tid".[178] Heraf kan det udledes, at krænkelserne skal stå på over en længere tidsperiode. Dette har sammenhæng med, at krænkelserne samtidig skal være *systematiske*, idet krænkelserne både skal være *systematiske* og *vedvarende*, hvorfor der er tale om kumulative betingelser.

Slutteligt er det omfattet af straffelovens § 242, når gerningspersonen *kontakter*, *forfølger* eller *på anden måde chikanerer* forurettede. Det kan udledes heraf, at det er tilstrækkeligt for at realisere det objektive gerningsindhold i bestemmelsen, at gerningspersonen enten kontakter, forfølger eller chikanerer den forurettede, hvorfor alle tre led ikke skal være opfyldt. Det vil dog ikke udelukke strafansvar, hvis gerningspersonen udfører flere af handlingerne. At *kontakte* betyder ifølge Den Danske Ordbog at "sætte sig i forbindelse med", hvilket

[172] Den Danske Ordbog, "krænke"
[173] Sproget.dk, "krænke"
[174] Den Danske Ordbog, "fred"
[175] Den Danske Ordbog, "fred"
[176] Den Danske Ordbog, "systematisk"
[177] Den Danske Ordbog, "systematisk"
[178] Den Danske Ordbog, "vedvare"

eksempelvis kan ske telefonisk, skriftligt eller ved personlig henvendelse.[179] Det er således muligt at kontakte forurettede både fysisk og digitalt, idet gerningspersonen ved begge former tildrager sig opmærksomhed.[180] Det følger af Den Danske Ordbog, at begrebet *forfølger* kan defineres på forskellige måder.[181] At *forfølge* kan betyde, at "løbe efter eller på anden måde forsøge at indhente".[182] Det kan endvidere betyde, at en person løbende udsætter en anden person for gener eller plager.[183] Det sidste led i bestemmelsen er, at gerningspersonen *på anden måde chikanerer*. At *chikanere* betyder ifølge Den Danske Ordbog, at en person udsætter en anden person for chikane.[184] Hermed menes også, at en person forulemper, generer, krænker, ydmyger, fornærmer eller sårer en anden.[185]

Det kan udledes af ovenstående fortolkning, at de anvendte ord i bestemmelsen kan have forskellig betydning. Det er derfor nødvendigt og relevant at kigge på lovgivers hensigt med bestemmelsen samt retspraksis, hvilket vil blive gennemgået senere.

3.1.3. Subjektiv fortolkning

I nedenstående afsnit vil der blive foretaget en subjektiv fortolkning, som vil ske med udgangspunkt i forarbejderne til straffelovens § 242. Dette gøres for at fastlægge lovgivers hensigt med bestemmelsen.[186]

3.1.3.1. Krænke en anden persons fred

Det er forudsat i straffelovens § 242, at gerningspersonens adfærd udgør en krænkelse af forurettedes fred.[187] Bestemmelsen omfatter en adfærd, der generelt er egnet til at udgøre en fredskrænkelse, men det er ikke et krav, at forurettede i det enkelte tilfælde har følt sig krænket.[188] Der skal således foretages en konkret helhedsvurdering af, om den givne adfærd er egnet til at krænke forurettedes fred, hvorfor strafbarheden efter straffelovens § 242 ikke

[179] Den Danske Ordbog, "kontakte"
[180] Den Danske Ordbog, "kontakte"
[181] Den Danske Ordbog, "forfølge"
[182] Den Danske Ordbog, "forfølge"
[183] Den Danske Ordbog, "forfølge"
[184] Den Danske Ordbog, "chikanere"
[185] Den Danske Ordbog, "chikanere"
[186] Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar. 1. udgave. 2020, side 104
[187] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 5 og 13
[188] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 5 og 13

afhænger af, om adfærden direkte har påført forurettede psykiske skader, ubehag eller lignende.[189]

Ved vurderingen af, om en bestemt adfærd er egnet til at krænke forurettedes fred, kan der lægges vægt på flere forskellige faktorer.[190] Der kan både lægges vægt på parternes interne relation, ligesom der kan lægges vægt på, hvorvidt adfærden efter sit indhold, sin form og sin hyppighed er egnet til at være ubehagelig, forstyrrende eller utryghedsskabende.[191] Der skal endvidere foretages en vurdering af de konkrete omstændigheder, som adfærden indgår i. Dette skyldes, at det ikke altid vil være den almene opfattelse af handlingens karakter, som er bestemmende for, om der foreligger en fredskrænkelse. Det er derfor nødvendigt at kigge på sammenhængen, som adfærden indgår i, samt gerningspersonens og forurettedes tidligere historik, idet dette kan medføre, at en handling, der ellers virker uskyldig og harmløs, kan opleves som værende meget ængstende og skræmmende.[192]

Det kan videre udledes af forarbejderne, at der skal *"(…) samlet set være tale om adfærd af en vis varighed, intensitet og dermed grovhed"*[193], førend der er tale om en fredskrænkelse, der er omfattet af straffelovens § 242. I den forbindelse kan det tillægges vægt, om forurettede har ændret sine vaner grundet gerningspersonens adfærd, da det normalvis vil være en konsekvens af en krænkende behandling.[194] Det skal bemærkes, at det ikke er tilstrækkeligt eller nødvendigt, at et tilhold er overtrådt, førend bestemmelsen finder anvendelse. En overtrædelse af et tilhold vil dog kunne tillægges vægt ved vurderingen af, om der foreligger en fredskrænkelse efter straffelovens § 242.[195]

I det konkrete tilfælde kan det imidlertid vurderes, at enkelte henvendelser fra gerningspersonen til forurettede er berettigede. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis

[189] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 5 og 13
[190] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 13
[191] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 13
[192] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking) side 13
[193] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 13
[194] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 13
[195] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 13

gerningspersonen og forurettede har fælles børn, og kommunikationen alene vedrører børnene.[196]

3.1.3.2. Systematisk og vedvarende

Det er endvidere forudsat i straffelovens § 242, at den udviste adfærd skal være *systematisk* og *vedvarende*. Dette indebærer ifølge forarbejderne, at adfærden skal *"(...) gentages og i almindelighed opfattes som et mønster"*[197], hvorfor enkeltstående krænkelser vil falde uden for bestemmelsens anvendelsesområde. En modifikation til dette er dog, hvis der er tale om meget alvorlige krænkelser, idet disse ud fra en konkret vurdering vil kunne være tilstrækkelige til at være omfattet af bestemmelsen, selvom der er sket få af dem. Det er imidlertid ikke en betingelse for, at adfærden kan anses som værende systematisk og vedvarende, at adfærden skal bestå af samme type krænkelser.[198]

Derudover skal adfærden være foregået over en vis periode, førend der kan være tale om en vedvarende adfærd, hvilket afhænger af en konkret vurdering.[199] I vurderingen indgår blandt andet intensiteten og den potentielle skadevirkning og effekt af adfærden.[200] Såfremt episoderne har været meget hyppige og intensive, så kan en kort periode dog også medføre, at straffelovens § 242 finder anvendelse.[201]

3.1.3.3. Kontakter, forfølger eller på anden måde chikanerer

Det følger afslutningsvist af straffelovens § 242, at gerningspersonen skal kontakte, forfølge eller på anden måde chikanere den forurettede, før bestemmelsen finder anvendelse.

Det fremgår af forarbejderne, at ved ***kontakt*** forstås henvendelser fra gerningspersonen til forurettede, der kan karakteriseres som personlig, skriftlig, telefonisk og/eller digital kontakt. Bestemmelsen omfatter derved både direkte, indirekte og nonverbal kontakt.[202] Ved personlig

[196] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 13
[197] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 14
[198] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 14
[199] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 14
[200] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 14
[201] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 14
[202] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 13

kontakt forstås et fysisk møde mellem gerningspersonen og forurettede, hvor gerningspersonen møder op et sted, hvor vedkommende ved, at forurettede opholder sig. Dette kan være på forurettedes bopæl, arbejdsplads eller lignende. Det kan imidlertid ikke karakteriseres som personlig kontakt, hvis gerningspersonen tilfældigt og kortvarigt møder forurettede, medmindre gerningspersonen forsøger at tage initiativ til kontakt mellem parterne.[203] Skriftlig kontakt omfatter breve eller lignende analoge kommunikationsformer, mens telefonisk kontakt er kontakt, hvor telefonnettet finder anvendelse.[204] Dette kan for eksempel være tilfældet, hvis der sker en fremsendelse af tekst- eller billedbeskeder, ligesom det kan være telefonisk kontakt, hvis gerningspersonen har lagt en besked på forurettedes telefonsvarer med forsæt til, at der opnås kontakt til forurettede.[205]

Digital kontakt omfatter enhver kontakt, der foregår gennem internettet eller lignende systemer til spredning af information.[206] Dette kan eksempelvis være e-mails, internetchats eller sociale medier, herunder Snapchat, Facebook og Instagram. Det har ligeledes karakter af digital kontakt, hvis der foretages et videoopkald via Skype eller FaceTime. Der kan foreligge forsøg på stalking, hvis en e-mail eller besked ikke kommer frem til forurettede grundet eksempelvis tekniske udfordringer. Det er imidlertid en betingelse herfor, at henvendelsen faktisk var rettet til forurettede, ligesom at gerningspersonen på fremsættelsestidspunktet skal have haft forsæt til, at henvendelsen kom frem til forurettede.[207]

Indirekte kontakt er som nævnt også omfattet af kontaktbegrebet, og det kan omfatte den situation, hvor der fremsættes en henvendelse via en tredjemand eller via offentlige opslag på eksempelvis sociale medier.[208] Indirekte kontakt vil ligeledes kunne være, hvis gerningspersonen sender eller placerer gaver på forurettedes bopæl eller arbejdsplads. Dette forudsætter dog, at gerningspersonen har haft til hensigt at sende et budskab til forurettede, hvilket eksempelvis kan være en indirekte trussel eller en kærlighedserklæring.[209]

[203] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 13
[204] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 13
[205] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 13
[206] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 13
[207] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 13-14
[208] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 14
[209] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 14

Det følger af forarbejderne, at ved ***forfølgelse*** forstås, at gerningspersonen *"(...) følger efter, iagttager eller overvåger forurettede uden helt at nærme sig, således at adfærden ikke eller ikke med sikkerhed kan betegnes som kontakt."*[210] Forfølgelse kan dermed eksempelvis være, hvor gerningspersonen analogt eller digitalt forsøger at indsamle information om forurettedes handlinger. En analog forfølgelse kan indebære, at gerningspersonen fysisk overvåger forurettedes bopæl eller arbejdsplads. En digital forfølgelse kan for eksempel foregå ved brug af GPS-udstyr, der påsættes forurettedes køretøj, med det formål at indsamle oplysninger om forurettedes færden. Det kan også foregå ved, at gerningspersonen hacker forurettedes telefon, sociale medier eller lignende for at indsamle oplysninger om forurettedes private oplysninger.[211] Forfølgelse vil også kunne foreligge, hvis gerningspersonen henvender sig til forurettedes familie eller venner samt til offentlige myndigheder for at få oplysninger om forurettedes private oplysninger eller færden.[212]

Det afgørende moment i vurderingen af, om der foreligger forfølgelse omfattet af straffelovens § 242 er, om adfærden, der udvises i den konkrete situation, kan være belastende i samme grad som egentlig kontakt.[213]

Slutteligt følger det af forarbejderne, at udtrykket ***på anden måde chikanere*** skal forstås bredt. Udtrykket kan derfor omfatte alle former for handlinger, herunder både fysisk ageren samt forskellige former for kommunikation.[214] Der kan eksempelvis foreligge chikane i en situation, hvor der sker en beskadigelse af forurettedes ejendom, eller hvor gerningspersonen bestiller mange varer til levering hos forurettede. Chikane kan ligeledes foreligge, når der sker en spredning af informationer om forurettede, herunder falske anklager eller offentliggørelse af private og intime forhold.[215] Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis gerningspersonen kontakter forurettedes kollegaer eller familie og derved spreder rygter om forurettede, eller ved

[210] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 14
[211] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 14
[212] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 14
[213] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 14
[214] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 14
[215] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 14

at gerningspersonen deler private billeder af forurettede til andre. Der vil stadig være tale om chikane, selvom gerningspersonen har fået andre til at udføre de chikanerende handlinger.[216]

Chikane skal således fortolkes bredt, hvorfor dagligdagsadfærd også kan være omfattet af bestemmelsen. Der skal dog foretages en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, hvor der blandt andet skal fokuseres på gerningspersonens og forurettedes tidligere relation samt adfærdens frekvens.[217]

På baggrund af ovenstående ordlydsfortolkning samt subjektive fortolkning kan det udledes, at der er en sammenhæng mellem ordlyden og dermed den sproglige forståelse af straffelovens § 242 og den hensigt, som lovgiver har haft med bestemmelsen. Det må dog antages, at den subjektive fortolkning er mere omfattende og bredtfavnende end ordlydsfortolkningen, men i begge tilfælde har lovgiver haft til hensigt, at straffelovens § 242 skal omfatte flere forskellige situationer, hvor der sker en systematisk og vedvarende fredskrænkelse. I afsnit 3.3 vil bestemmelsens anvendelse i praksis blive analyseret, således at det tydeligere kan fastlægges, hvad der er omfattet af bestemmelsen.

3.1.4. Strafudmåling

Det følger af forarbejderne til bestemmelsen, at straffen for førstegangstilfælde som det klare udgangspunkt ikke må udmåles lavere end 40 dages ubetinget fængsel.[218] Straffen vil dog kunne udmåles til mere end 40 dages ubetinget fængsel i førstegangstilfælde, hvis de konkrete omstændigheder fører hertil. I denne vurdering skal der blandt andet lægges vægt på *"(...) karakteren, omfanget og varigheden af den krænkende adfærd, forurettedes forhold til gerningspersonen og de konsekvenser, som adfærden har haft for forurettede og eventuelt dennes pårørende."*[219] Hvis der er tale om meget grove tilfælde af uønsket kontakt eller et stort antal henvendelser, vil det kunne medføre, at straffen skal være mere end 40 dages ubetinget fængsel. Derudover vil det indgå som en skærpende omstændighed, hvis tiltalte tidligere er straffet for stalking eller overtrædelse af et tilhold. Det vil endvidere kunne indgå som en skærpende omstændighed, hvis forurettede er påtvunget en vis kontakt med gerningspersonen,

[216] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 14
[217] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 14
[218] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 5 og 15
[219] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 5 og 15

hvilket eksempelvis kan være tilfældet, hvis gerningspersonen og forurettede har fælles mindreårige børn, eller hvis de er kollegaer.[220]

Domstolene skal dog foretage en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, hvor de skal tage stilling til alle omstændigheder i sagen. Dette vil kunne medføre, at strafniveauet fraviges i op- eller nedadgående retning.[221] Det vil endvidere være muligt for domstolene at idømme en betinget dom, hvis gerningspersonens forhold tilsiger dette.[222] Strafniveauet i sager om stalking efter straffelovens § 242 vil blive analyseret i afsnit 3.3, således at det kan blive undersøgt, om det fastsatte strafniveau i forarbejderne også er en realitet i retspraksis.

3.2. Behov for selvstændig kriminalisering

Den daværende regering ønskede, at der skulle blive gjort mere for stalkingofrene, således at de fremover ville blive tilbudt bedre og hurtigere hjælp. Dette skyldes, at stalking er en meget alvorlig forbrydelse, der har store konsekvenser både psykisk og fysisk for ofrene.[223] For at sikre stalkingofrene bedst muligt valgte regeringen at indsætte et strafferetligt værn i straffelovens § 242, som kriminaliserer stalking.

Det blev i forbindelse med udformningen af tilholdsloven i 2011 overvejet, om der skulle indføres en selvstændig bestemmelse om stalking i straffeloven. Dette var Strafferetsplejeudvalget dog modstander af, idet udvalget mente, at ordningen i tilholdsloven, der forudsætter et forudgående tilhold, indebar en bedre beskyttelse af den forurettede. Det var desuden blevet diskuteret i 1988, men på daværende tidspunkt mente Straffelovrådet, at den dagældende § 265 i straffeloven var tilstrækkelig til at kriminalisere forfølgelse og chikane.[224] Det fremgår imidlertid af forarbejderne, at den teknologiske udvikling har medført nye metoder, hvor det er muligt for en gerningsperson at udsætte ofre for massiv forfølgelse og chikane, og der er derfor kommet et øget behov for en styrket kriminalisering, siden det blev diskuteret i 1988 og 2011.[225] Dette skyldes særligt, at *"(...) den øgede brug af sociale medier*

[220] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 5 og 15
[221] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 5 og 15
[222] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 5 og 15-16
[223] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 3
[224] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 4
[225] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 4

har muliggjort nye former for forfølgelse, bl.a. gennem brugen af falske profiler, og sådan digital stalking kan være særdeles intensivt og forstyrrende for offeret."[226] Den teknologiske udvikling har dermed blandt andet været medvirkende til, at det har været nødvendigt at indføre en selvstændig bestemmelse i straffeloven, der kriminaliserer stalking, og hvor offeret er i fokus.[227]

3.2.1. Evaluering af tilholdsloven

Den 5. februar 2020 udarbejdede Rigsadvokaten en evaluering af tilholdsloven.[228] Dette skete på baggrund af initiativerne i udspillet "Stop Stalking", der blev fremlagt den 8. marts 2016, og som skulle styrke politiets indsats for at sikre en bedre hjælp og rådgivning til stalkingofrene.[229] Udspillet var blandt andet medvirkende til, at der blev indført muligheden for at meddele et strakstilhold, hvilket er gennemgået i afsnit 2.2.

Det fremgår af evalueringen, at Rigsadvokaten foretog et elektronisk udtræk fra politiets sagsstyringssystem, hvor antallet af anmodninger om tilhold og strakstilhold samt meddelte tilhold og strakstilhold i perioden fra den 1. januar 2017 til den 31. december 2019 fremgik. Derudover foretog Rigsadvokaten også et udtræk over sagsbehandlingen fra anmodning til afgørelse i samme periode.[230]

Det ses af de elektroniske udtræk, at der i 2017 fremkom 759 anmodninger om udstedelse af tilhold og strakstilhold. I 2018 steg dette tal til 788 anmodninger, mens det i 2019 var steget til 1178 anmodninger.[231] Ud af disse anmodninger blev der i 2017 meddelt 355 tilhold, i 2018 blev der meddelt 401 tilhold, og i 2019 blev der meddelt 546 tilhold.[232] I 2017 og 2019 blev der således kun meddelt et tilhold i cirka 46 procent af sagerne, mens procentsatsen i 2018 lå på cirka 51 procent. Statistikken viser dermed, at det er svært at få et tilhold. Dette understøttes af Landsorganisationen for Kvindekrisecentre, idet de udtalte i evalueringen, at nogle

[226] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 4
[227] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 4
[228] Rigsadvokaten: Evaluering af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. REU, alm. Del – 2019-20 – Bilag 29. 05.02.2020, side 1
[229] Rigsadvokaten: Evaluering af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. REU, alm. Del – 2019-20 – Bilag 29. 05.02.2020, side 1
[230] Rigsadvokaten: Evaluering af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. REU, alm. Del – 2019-20 – Bilag 29. 05.02.2020, side 3
[231] Rigsadvokaten: Evaluering af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. REU, alm. Del – 2019-20 – Bilag 29. 05.02.2020, side 4
[232] Rigsadvokaten: Evaluering af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. REU, alm. Del – 2019-20 – Bilag 29. 05.02.2020, side 4

krisecentre også oplever, at det er *"(...) problematisk og krævende for forurettede at skaffe dokumentation i forhold til at underbygge behovet for tilhold."*[233] Dansk Stalking Center pegede i overensstemmelse hermed på, at der gives for få tilhold, og når først der meddeles et tilhold, så er det for sent inde i forløbet, hvorved skaden allerede er sket.[234] Dansk Stalking Center er en selvstændig og uafhængig interesseorganisation, og udgør Nordens eneste center, som arbejder for at forbedre vilkårene ved stalking samt hjælpe ofre for stalking.[235]

Dette har sammenhæng med sagsbehandlingstiden fra anmodning til afgørelse. Det fremgår af de elektroniske udtræk vedrørende sagsbehandlingstiden, at gennemsnittet for meddelelse af et tilhold i 2017 var 67 dage, mens det gennemsnitligt var 22 dage for meddelelse af et strakstilhold. I 2018 lå gennemsnittet for meddelelse af et tilhold på 100 dage, og for strakstilhold lå gennemsnittet på 14 dage. Slutteligt ses det af statistikken, at det gennemsnitligt tog 86 dage at meddele et tilhold i 2019, mens det samtidig i gennemsnit tog 19 dage for meddelelse af et strakstilhold.[236] Statistikken viser dermed, at der generelt har været en stigning i sagsbehandlingen for meddelelse af et tilhold, uagtet at sagsbehandlingen faldt med 14 dage fra 2018 til 2019. Sagsbehandlingstiden for meddelelse af et strakstilhold har derimod været faldende siden 2017, idet den gennemsnitlige sagsbehandlingstid faldt med tre dage fra 2017 til 2019.

Landsorganisationen for Kvindekrisecentre udtalte, at krisecentrene også oplever en lang sagsbehandlingstid.[237] Dansk Stalking Center er enig i, at sagsbehandlingstiden er for lang, og de understregede vigtigheden af, at der meddeles et tilhold hurtigere, hvilket er anført ovenfor. Dette begrundes med, at *"(...) jo længere tid stalkingen har stået på, jo vanskeligere er det for den udsatte at skærme sig og finde beskyttelse, idet udøveren typisk bliver mere og mere subtil i sine metoder."*[238] Det begrundes også samtidig med, at det forvolder større skade for den forurettede og de andre involverede parter, jo længere tid stalkingen står på.[239]

[233] Rigsadvokaten: Evaluering af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. REU, alm. Del – 2019-20 – Bilag 29. 05.02.2020, side 5
[234] Rigsadvokaten: Evaluering af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. REU, alm. Del – 2019-20 – Bilag 29. 05.02.2020, side 5
[235] Danskstalkingcenter.dk, "Om os" https://danskstalkingcenter.dk/dansk-stalking-center/
[236] Rigsadvokaten: Evaluering af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. REU, alm. Del – 2019-20 – Bilag 29. 05.02.2020, side 4
[237] Rigsadvokaten: Evaluering af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. REU, alm. Del – 2019-20 – Bilag 29. 05.02.2020, side 5
[238] Rigsadvokaten: Evaluering af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. REU, alm. Del – 2019-20 – Bilag 29. 05.02.2020, side 5
[239] Rigsadvokaten: Evaluering af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. REU, alm. Del – 2019-20 – Bilag 29. 05.02.2020, side 5

Evalueringen af tilholdsloven viser dermed, at der dels gives for få tilhold, og at der dels er en for lang sagsbehandlingstid fra anmodning til afgørelse. Dette er problematisk for den forurettede, idet der først bliver givet et tilhold, når skaden er sket.

3.2.2. Høringssvar til lovforslaget

Det fremgår af høringssvarene til lovforslaget[240], at de adspurgte parter, herunder myndigheder og interesseorganisationer, generelt er meget positive omkring en selvstændig kriminalisering af stalking i straffeloven. Dialog mod Vold understreger, at muligheden for at anmelde en person for stalking, uden der foreligger et forudgående tilhold, er *"(...) en anerkendelse af forbrydelsens alvor samt det faktum, at stalking er en krænkelse af den forurettedes fred og kan have store, psykiske konsekvenser."*[241] Dette er Dansk Psykolog Forening enig i, idet de anfører, at stalking har fysiske og psykiske konsekvenser for den forurettede, hvilket også skyldes, at der i nogen tilfælde er en manglende anerkendelse fra omverdenen.[242] Ligeledes fremgår det af høringssvarene, at Digitalt Ansvar mener, at en selvstændig kriminalisering af stalking *"(...) er en anerkendelse af betydningen af de hverdagsrealiteter, som ofre for stalking er udsat for."*[243] Det kan således udledes, at Dialog mod Vold, Dansk Psykolog Forening og Digitalt Ansvar mener, at indførelsen af straffelovens § 242 medfører en anerkendelse af, at det er særdeles hårdt for stalkingofrene, både fysisk og psykisk, når de bliver udsat for stalking.

Dansk Stalking Center er særligt positive over, at den beskyttede personkreds i straffelovens § 242 ikke er begrænset på baggrund af relationen mellem forurettede og gerningspersonen, hvilket eksempelvis straffelovens § 243 om psykisk vold er.[244] Dette skyldes, at undersøgelser tidligere har vist, at stalking både begås over for fremmede personer, men også over for personer, som gerningspersonen har en tæt relation til.[245] Digitalt Ansvar har den samme holdning, og de udtaler også, at det er positivt, at bestemmelsen vil *"(...) kunne bruges i tilfælde, hvor en offentlig kendt person, en kollega eller lignende, som ikke tidligere har haft nogen personlig kontakt eller relation til gerningspersonen, udsættes for vedvarende uønsket opmærksomhed."*[246] Begge organisationer mener således, at det er positivt, at straffelovens § 242 omfatter en bred personkreds.

[240] Samlede høringssvar. Retsudvalget 2021-22. L 15 – Bilag 1
[241] Samlede høringssvar. Retsudvalget 2021-22. L 15 – Bilag 1, side 3
[242] Samlede høringssvar. Retsudvalget 2021-22. L 15 – Bilag 1, side 12
[243] Samlede høringssvar. Retsudvalget 2021-22. L 15 – Bilag 1, side 42
[244] Samlede høringssvar. Retsudvalget 2021-22. L 15 – Bilag 1, side 17
[245] Samlede høringssvar. Retsudvalget 2021-22. L 15 – Bilag 1, side 18
[246] Samlede høringssvar. Retsudvalget 2021-22. L 15 – Bilag 1, side 28 og 44

Det følger endvidere af høringssvarene, at Dansk Stalking Center udtaler, at de mener, at bestemmelsen vil være tilstrækkelig til at sikre det strafferetlige værn mod digital stalking.[247] Dette må anses som positivt, idet den særskilte kriminalisering netop blev anset som en nødvendighed grundet den teknologiske udvikling.[248]

Det fremgår ligeledes, at Hjælp Voldsofre mener, at kriminaliseringen af stalking udfylder et lovgivningsmæssigt tomrum.[249] På trods af, at der er indgrebsmuligheder i tilholdsloven, herunder tilhold, opholdsforbud eller bortvisning, så anfører Hjælp Voldsofre, at disse ikke er tilstrækkelige til at sikre de forurettede, hvorfor det har været nødvendigt med en selvstændig kriminalisering i straffeloven.[250] Der er samtidig mulighed for, at straffelovens § 242 og tilholdsloven kan virke parallelt med hinanden, hvilket vil blive gennemgået i afsnit 4.2.

Det må ud fra høringssvarene antages, at det har været nødvendigt med en selvstændig kriminalisering af stalking i straffeloven. Derudover kan det også udledes, at der er sammenhæng mellem den hensigt, som lovgiver har haft med den selvstændige kriminalisering, og den holdning, som de adspurgte parter har haft om indførelsen.

3.2.3. Placering i loven

Bestemmelsen omhandlende stalking i straffelovens § 242 er placeret i straffelovens kapitel 25 omhandlende forbrydelser mod liv og legeme.[251] Som gennemgået i ovenstående afsnit 3.1 om ordlydsfortolkningen samt den subjektive fortolkning af straffelovens § 242, så omfatter bestemmelsen de tilfælde, hvor der sker en systematisk og vedvarende fredskrænkelse. Idet stalking derved ikke per straffelovens definition indebærer et fysisk angreb, vil lovbestemmelsens placering i straffelovens kapitel 25 blive undersøgt, samt hvorvidt der er enighed om denne placering blandt adspurgte parter.

Straffeloven er inddelt i 29 kapitler, hvor kapitel 1-11 udgør lovens almindelige del, og kapitel 12-29 udgør lovens særlige del.[252] Straffelovens kapitel 25 er kendetegnet ved at indeholde straffelovens lovbestemmelser omhandlende angreb mod liv og legeme, hvor det gør sig gældende, at de fleste af kapitlets bestemmelser beskytter et individs fysiske tilstand.[253] Siden

[247] Samlede høringssvar. Retsudvalget 2021-22. L 15 – Bilag 1, side 19
[248] Se tidligere afsnit 3.2
[249] Samlede høringssvar. Retsudvalget 2021-22. L 15 – Bilag 1, side 37
[250] Samlede høringssvar. Retsudvalget 2021-22. L 15 – Bilag 1, side 38
[251] Lovbekendtgørelse 2022-09-28 nr. 1360. Straffeloven
[252] Lovbekendtgørelse 2022-09-28 nr. 1360. Straffeloven
[253] Elholm, Thomas, Madsen, Lasse Lund, Rahbæk, Hanne og Røn, Jens: Kommenteret straffelov - speciel del. 12. Udgave. 2020, side 479

2019 er der dog blevet tilføjet nye bestemmelser til lovens kapitel 25, som ikke har til formål at beskytte den fysiske tilstand hos forurettede. I 2019 blev straffelovens § 243 omhandlende psykisk vold indsat[254], og i 2022 blev straffelovens § 242 omhandlende stalking indsat. Ved indsættelsen af de to nye bestemmelser i straffelovens kapitel 25 kan der dermed argumenteres for, at kapitel 25 i dag beskytter et individ mod angreb, uanset om disse er fysiske eller psykiske.

Ved behandling af lovforslaget om indsættelse af straffelovens § 242, blev forslaget sendt til høring ved udvalgte aktører i form af myndigheder og organisationer mv.[255] Det kan af høringssvarene fra henholdsvis Rigsadvokaten og Dansk Stalking Center udledes, at bestemmelsens placering i straffelovens kapitel 25 gav anledning til kommentarer.[256]

Rigsadvokaten gav i sit høringssvar til lovforslaget udtryk for, at en ændring i lovbestemmelsens placering burde overvejes. Rigsadvokaten henviser til, at det *"(...) kan overvejes, om den nye bestemmelse om stalking i stedet bør indsættes i kapitel 27 om freds- og ærekrænkelser, idet gerningsindholdet af den foreslåede bestemmelse drejer sig om krænkelser af privatlivets fred."*[257] Straffelovens kapitel 27 om freds- og ærekrænkelser indeholder lovbestemmelser, som beskytter et individ mod forstyrrelser i vedkommendes liv og individuelle fred.[258] Det kan derved udledes, at Rigsadvokaten henviser til, at stalking i højere grad er en krænkelse af forurettedes ret til sin individuelle fred end et angreb mod forurettedes liv og legeme.

Modsat Rigsadvokaten stiller Dansk Stalking Center sig positivt indstillet i forhold til bestemmelsens placering. Dansk Stalking center argumenterer for, at *"(...) en plads i straffelovens kapitel 25 både anses som en anerkendelse af stalking som en særegen voldsform og en anerkendelse af det voldsomme indgreb, den forurettede oplever i sin hverdag samt de medfølgende alvorlige konsekvenser og følgevirkninger heraf."*[259] Det kan derved udledes, at Dansk Stalking Center i højere grad end Rigsadvokaten anser stalking som en voldsform.

Der er således ikke fuldkommen enighed om lovbestemmelsens placering blandt de relevante aktører. Dette illustrerer, at stalking er en kriminalitetsform, som både kan betragtes som

[254] Lov 2019-03-30 nr. 329 om ændring af straffeloven og forskellige andre love (selvstændig bestemmelse om psykisk vold), § 1
[255] Justitsministeriet: Kommenteret høringsoversigt. Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 1-2
[256] Samlede høringssvar. Retsudvalget 2021-22. L 15 – Bilag 1, side 17 og 48
[257] Samlede høringssvar. Retsudvalget 2021-22. L 15 – Bilag 1, side 48
[258] Waaben, Knud: Strafferettens specielle del. 2016. 6. reviderede udgave v/ Lars Bo Langsted, side 232-233
[259] Samlede høringssvar. Retsudvalget 2021-22. L 15 – Bilag 1, side 17

værende krænkende for et individs ret til at leve sit liv i fred, såvel som det kan være en særegen voldsform med alvorlige konsekvenser for ofrene. Der kan imidlertid ikke være tvivl om, at en placering af bestemmelsen i kapitel 25 understreger alvorligheden af stalking, og at forurettede kan føle og anse stalking som et angreb, til trods for at det ikke er et fysisk overgreb.

3.3. Bestemmelsens anvendelse i praksis

Følgende afsnit vil indeholde en analyse af anvendelsesområdet for straffelovens § 242, og vil inddrage alt offentligt tilgængeligt retspraksis per 1. maj 2023, der omhandler straffelovens § 242. Afsnittets opbygning er struktureret således, at der indledes med den nyeste dom og afsluttes med den ældste dom, hvilket er gjort for at sikre et overskueligt og struktureret afsnit. Det skal bemærkes, at når dommene omhandler flere forurettede, vil disse blive forkortet henholdsvis F1, F2, osv.

3.3.1. AM2023.02.27B

AM2023.02.27B er en tilståelsessag, hvor tiltalte var tiltalt for at have forsøgt at opnå telefonisk kontakt til forurettede henholdsvis den 1. og den 18. januar 2023. Tiltalte var den 28. juli 2022 endvidere blevet meddelt et tilhold mod at kontakte den forurettede hverken personligt, mundtligt eller skriftligt i de efterfølgende tre år. Tiltalte var tidligere dømt henholdsvis den 7. november og 6. december 2022 for overtrædelse af straffelovens § 242 og tilholdslovens § 21, stk. 1, mod den samme forurettede.

Retten i Glostrup afsagde dom den 27. februar 2023. Byretten fandt den tiltalte skyldig i henhold til tiltalen, idet tilståelsen blev understøttet af de øvrige beviser i sagen. Dette er i overensstemmelse med, hvad der generelt gælder for tilståelsessager, idet tilståelsens rigtighed skal bestyrkes af de i øvrigt foreliggende oplysninger og omstændigheder i sagen.[260] Det særlige ved tilståelsessager er, at *"[t]ilståelsen skal omfatte alle de faktiske momenter, der skal være til stede for, at sigtede er skyldig, herunder også den fornødne subjektive skyld."*[261] Det kan bemærkes ved tilståelsessager, at retten ikke dybdegående behandler, hvorvidt forholdet falder inden for bestemmelsens anvendelsesområde, såfremt tilståelsen understøttes af sagens øvrige omstændigheder. Dette kan sammenholdes med det teoretiske udgangspunkt omhandlende tilståelser, som fastsætter, at den tiltalte med sin tilståelse skal være enig i den

[260] Nielsen, Gorm Toftegaard: Straffesagens gang. 6. udgave, 2016, side 117-119
[261] Nielsen, Gorm Toftegaard: Straffesagens gang. 6. udgave, 2016, side 117

retlige subsumption, og derved at forholdet henføres under den pågældende straffebestemmelse.[262]

I rettens afgørelse fremgår, at det blev fundet bevist, at den tiltalte var skyldig i tiltalen. Ved strafudmålingen blev henvendelsernes karakter og tiltaltes recidiv tillagt vægt. I forhold til henvendelsernes karakter fremgår det af præmisserne, at *"[r]etten har på den ene side lagt vægt på, at der tale om to telefoniske henvendelser til Forurettede, men at belastningen af disse to henvendelser skal ses i lyset af antallet og karakteren af de foregående henvendelser til Forurettede, som tiltalte blev straffet for ved Retten i Glostrups domme af 7. november 2022 og 6. december 2022."*[263] Det kan af citatet udledes, at to telefoniske henvendelser i sig selv ikke anses for at være af særlig belastende karakter, men fordi de vurderes i sammenhæng med den stalking, som tiltalte tidligere har udsat forurettede for, er de mere indgribende. En adfærd, som derfor i sig selv kan fremstå harmløs, kan på baggrund af de konkrete omstændigheder blive anset for fredskrænkende. Derudover blev det tillagt skærpende vægt af retten, at tiltalte foretog telefonopkaldene under afsoning af sin seneste dom om stalking af forurettede.

Retten fastsatte herefter straffen til at være tre måneders fængsel for overtrædelse af straffelovens § 242 og tilholdslovens § 21, stk. 1. Dommen er derved et eksempel på, at der i nyere retspraksis straffes i sammenstød mellem straffelovens § 242 og tilholdslovens § 21, stk. 1. Det kan af dommen udledes, at et hurtigt recidiv har betydning for strafudmålingen ved gentagelsestilfælde, hvor der er tale om en stalkingadfærd mod samme forurettede.

3.3.2. TfK2023.152 V

TfK2023.152 V omhandler et tilfælde, hvor den tiltalte blev dømt skyldig i henhold til straffelovens § 242, idet tiltalte systematisk og vedvarende havde chikaneret sin ekskæreste, F1. Derudover havde tiltalte over for F1 samt hendes nye kæreste, F2, gjort sig skyldig i brandstiftelse, hærværk, trusler og husfredskrænkelser. I denne dom har tiltalens forhold 2-12 og 14 betydning i forhold til tiltalen for overtrædelse af straffelovens § 242. Dette er på grund af, at tiltalen i forhold 13 omhandlende straffelovens § 242 direkte henviser til de øvrige forhold 1-12 samt forhold 14. De øvrige forhold vil derfor indledningsvist kort blive behandlet.

[262] Kistrup, Michael, Poulsen, Jacob Lund, Røn, Jens og Rørdam, Thomas: Straffeprocessen. 3. udgave. 2018, side 731
[263] Side 4 i AM2023.02.27B i PDF versionen hentet på Anklagemyndighedens Vidensbase

Retten i Hjørring afsagde dom i sagen den 23. november 2022, hvor den tiltalte var tiltalt for 14 forhold, for hvilke anklagemyndigheden havde nedlagt påstand om frihedsstraf. Den tiltalte nægtede sig skyldig og var ikke tidligere straffet af betydning for sagen.

I forhold 2-12 og 14 var der rejst tiltale for overtrædelse af bestemmelsen om hærværk efter straffelovens § 291, stk. 1 og stk. 2, trusler efter straffelovens § 266, husfredskrænkelser efter straffelovens § 264, stk. 1, nr. 1, samt brandstiftelse efter straffelovens § 181, stk. 1. Alle forhold er udøvet mod henholdsvis F1 og F2. Byretten fandt den tiltalte skyldig i alle forhold, hvor der blandt andet blev lagt vægt på de tidsmæssige sammenhænge, sikre og troværdige forklaringer, videomateriale, tiltaltes tidligere adfærd, indholdet af beskeder afsendt til F1, samt at visse forhold var standset efter varetægtsfængslingen.

Efter sin behandling af forhold 2-12 og 14 behandlede retten forhold 13 omhandlende stalking i henhold til straffelovens § 242. Tiltalen i forhold 13 lød som følgende:

"straffelovens § 242 - stalking, ved i perioden fra den 25. februar 2022 til den 26. april 2022 på en måde, som var egnet til at krænke F1's fred, systematisk og vedvarende at have kontaktet, forfulgt eller på anden måde chikaneret F1, idet tiltalte i perioden

- flere gange tog kontakt til F1 eller forsøgte herpå via sociale medier og pr. brev mv., uagtet hun ikke ønskede nogen form for kontakt,

- overvågede F1's bopæl på adressen X-vej 9b i Y-by, og i den forbindelse optog fotos af biler parkeret ved bopælen og fotos af F1's bopæl,

- satte ild til 2 biler, som F1's nye kæreste, F2, ejede eller havde rådighed over, og som holdt parkeret ved F1's adresse, X-vej 9b i Y-by, som beskrevet i forhold 1 og 9,

- ødelagde og beskadigede personbil med reg.nr. ...20 og personbil med reg.nr. ...93, som F1 ejede eller havde rådighed over, og som holdt parkeret ved F1's adresse, X-vej 9b i Y-by, som beskrevet i forhold 2, 7 og 10,

- ødelagde og beskadigede personbil med reg.nr. ...00, som F1's kæreste, F2, havde rådighed over, og som holdt parkeret ved F1's adresse, X-vej 9b i Y-by, som beskrevet i forhold 3 og 8,

- ødelagde en rude til F1's lejlighed, beliggende på X-vej 9b i Y-by, som beskrevet i forhold 6,

- flere gange fremsatte trusler på livet mod F1 og F2 som beskrevet i forhold 4, 5, 10 og 14,

- krænkede F1's husfred, som beskrevet i forhold 11 og 12"[264]

I sin begrundelse og resultat fandt retten, at den tiltalte var skyldig i overtrædelse af straffelovens § 242. Retten begrundede dette med antallet og karakteren af forholdene, samt at den tiltalte "*(...) ved sin adfærd har krænket F1's fred og i øvrigt har forfulgt og chikaneret hende på en sådan måde, at han derved har overtrådt straffelovens § 242."*[265]

Det kan derved udledes, at anklagemyndigheden havde rejst tiltale efter flere bestemmelser i straffeloven. Den tiltalte blev derved tiltalt for henholdsvis brandstiftelse, hærværk, trusler og husfredskrænkelser, men blev tilmed tiltalt for, at dette i forening udgjorde systematisk og vedvarende chikane i henhold til straffelovens § 242. Idet domstolen fandt den tiltalte skyldig i forhold 2-14, blev den tiltaltes handlinger henført som en overtrædelse af flere bestemmelser. Det ses derved, at den tiltaltes handlinger særskilt udgør overtrædelser af straffelovens bestemmelser, men at de samtidig overtræder straffelovens § 242, idet overtrædelserne i forening udgør systematisk og vedvarende chikane.

Slutteligt behandlede retten forhold 1 omhandlende brandstiftelse, for hvilket den tiltalte blev frifundet for. Dette skete på baggrund af, at det ikke med sikkerhed kunne bevises, at branden var påsat.

Der var forud for rettens behandling af sagen udarbejdet en mentalerklæring den 16. august 2022. Mentalerklæringen konkluderede, at den tiltalte vurderedes at være omfattet af straffelovens § 69. Straffelovens § 69 fastsætter, at retten på baggrund af gerningspersonens tilstand ved den strafbare handlings foretagelse kan træffe bestemmelse om andre foranstaltninger end straf, hvis disse findes mere formålstjenlige. Dette indebærer, at gerningspersonen befandt sig i en tilstand på tidspunktet for den strafbare handlings foretagelse, som var betinget af mangelfuld udvikling, svækkelse eller forstyrrelse af de psykiske funktioner, samt at gerningspersonen ikke befandt sig i en tilstand, som kan omfattes af straffelovens § 16.[266] Slutteligt konkluderede mentalerklæringen imidlertid, at der ikke kunne peges på øvrige foranstaltninger, som kunne anses for at være mere formålstjenlige end straf til at forebygge senere kriminalitet. Retten fastsatte herefter straffen til et års fængsel, jf. straffelovens § 181, stk. 1, § 242, § 264, stk. 1 nr. 1, § 266 og § 291, stk. 1 og stk. 2.

[264] Side 3 i TfK2023.152 V i PDF versionen hentet uden spalter på Karnov
[265] Side 5 i TfK2023.152 V i PDF versionen hentet uden spalter på Karnov
[266] Lovbekendtgørelse 2022-09-28 nr. 1360. Straffelovens § 69

Den 23. februar 2023 afsagde Vestre Landsret dom i sagen. Anklagemyndigheden havde påstået strafskærpelse, og at forhold 2, 3, 6, 7, 8 og 10 alene blev henført under straffelovens § 291, stk. 1, samt at tiltalen omhandlende ildspåsættelse i forhold 13 blev ændret til kun at angå bilen i forhold 9, idet byretten havde frifundet den tiltalte for forhold 1. Den tiltalte havde derimod påstået frifindelse, subsidiært formildelse. Der var i forbindelse med sagens behandling i Vestre Landsret afgivet yderligere forklaringer fra henholdsvis F1, F2, A, C og tiltalte. Det kan af parternes forklaringer udledes, at henholdsvis F1 og tiltalte havde to forskellige udlægninger af forløbet samt omstændighederne i sagen. F1 og tiltalte var blandt andet ikke enige om, hvornår forholdet var forbi, samt hvornår tiltalte ikke var velkommen i F1's lejlighed.

På baggrund af forklaringerne samt grundene anført i byretten fandt landsretten, at den tiltalte var skyldig i forholdene. Landsretten tiltrådte derved byrettens afgørelse om både skyldspørgsmålet og strafudmålingen, dog med undtagelse af at forhold 1 udgik som en del af gerningsindholdet i forhold 13, samt citeringen af straffelovens § 291, stk. 1, udgik. Det anføres i dommen, at landsretten ved strafudmålingen navnlig lagde vægt på *"(...) karakteren af overtrædelsen af straffelovens § 181, stk. 1, og overtrædelserne af straffelovens § 266 og § 291, stk. 2, der sammen med de øvrige overtrædelser er begået mod en tidligere kæreste og hendes nye kæreste over en periode på ca. to måneder. Landsretten har også lagt vægt på, at disse overtrædelser sammen med øvrige henvendelser mv. til den tidligere kæreste har haft en sådan systematisk og vedvarende karakter, at der tillige foreligger en overtrædelse af straffelovens § 242."*[267]

Det kan af dommen udledes, at landsretten ikke fraveg byrettens afgørelse om, at handlingerne henført under straffelovens § 181, stk. 1, § 266 og § 291, stk. 2, tilmed kunne henføres under straffelovens § 242. Dette viser et eksempel på, hvorledes den samme handling kan udgøre en overtrædelse af flere straffebestemmelser. Gerningspersonen kan således både kendes skyldig i de enkelte forhold, samt tillige kendes skyldig i at have overtrådt straffelovens § 242, såfremt forholdene i sammenhæng udgør en systematisk og vedvarende chikane.

[267] Side 11 i TfK2023.152 V i PDF versionen hentet uden spalter på Karnov

3.3.3. U 2023.2069 V

U 2023.2069 V omhandlende tilfælde med stalking i førstegangstilfælde er interessant i henhold til stalking, idet der alene var rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 242. Dommen er således hensigtsmæssig til at belyse domstolenes anvendelse af straffelovens § 242 i praksis samt strafudmålingen.

Retten i Aalborg afsagde dom i sagen den 3. november 2022. Her var tiltalte tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 242, idet han *"(...) i perioden fra den 10. maj 2022 til den 12. juni 2022, fra ukendt sted, på en måde der var egnet til at krænke F's fred, systematisk og vedvarende at have kontaktet, forfulgt eller på anden måde chikaneret F, idet han via MobilePay sendte ca. 130 beskeder samt foretog ca. 30-40 telefonopkald og sendte ca. 100 e-mails, herunder i adskillige tilfælde med et chikanerende indhold."*[268] Anklagemyndigheden nedlagde påstand om 60 dages ubetinget fængsel. Tiltalte var ikke tidligere straffet.

I sin begrundelse og afgørelse behandlede byretten først skyldsspørgsmålet. Sagen blev ført som en tilståelsessag, hvor tiltalte kendte sig skyldig i forholdet. Tilståelsen fra tiltalte blev støttet af de øvrige oplysninger i sagen, og det blev derfor fundet bevist, at tiltalte var skyldig. Dernæst behandlede byretten udmålingen af straffen. I Kriminalforsorgens udtalelse fra den 28. oktober 2022 fremgik det, at tiltalte på baggrund af en personundersøgelse skønnes egnet til at modtage hel eller delvis betinget dom, herunder eventuelt med vilkår om samfundstjeneste. Ved udmåling af straffen lagde byretten vægt på forholdets karakter, omfang og varighed, samt det oplyste om tiltaltes gode personlige forhold. Byretten fandt herefter, at det var nødvendigt at gøre straffen betinget. Tiltalte blev i byretten idømt 40 dages betinget fængsel, herunder med krav om 60 timers ulønnet samfundstjeneste.

Den 20. februar 2023 afsagde Vestre Landsret dom i sagen. Anklagemyndigheden havde påstået strafskærpelse i form af 60 dages ubetinget fængsel, hvorimod tiltalte påstod stadfæstelse. Tiltalte forklarede i forbindelse med sagen, at der ikke var sket ændringer i hans personlige forhold. Ved retsgrundlaget henviste landsretten til lovforarbejderne til straffelovens § 242 og citerede direkte fra forarbejdernes ordlyd omhandlende strafudmåling i førstegangstilfælde.[269]

Det fremgår af landsrettens henvisning til lovforarbejderne, at straffen i førstegangstilfælde som udgangspunkt ikke bør udmåles lavere end 40 dages ubetinget fængsel, samt at der ved

[268] Side 2070 i U 2023.2069 V
[269] Tidligere gennemgået i afsnit 3.1.4.

strafudmålingen skal *"(...) lægges vægt på karakteren, omfanget og varigheden af den krænkende adfærd, forurettedes forhold til gerningspersonen og de konsekvenser, som adfærden har haft for forurettede og eventuelt dennes pårørende. Straffen vil således også i førstegangstilfælde kunne udmåles til mere end 40 dages ubetinget fængsel, hvis gerningsmanden eksempelvis over en periode har udsat den forurettede for mange eller meget grove tilfælde af uønsket kontakt, forfølgelse eller anden chikane."*[270] Derudover er det et skærpende element i strafudmålingen, hvis tiltalte tidligere er straffet for stalking eller overtrædelse af tilhold, samt hvis forurettede er påtvunget kontakt med tiltalte. Strafudmålingen vil bero på domstolenes konkrete vurdering, hvor skærpende eller formidlende omstændigheder kan påvirke strafniveauet. Derudover kan domstolene tilmed undtagelsesvist gøre straffen betinget, hvis gerningspersonens forhold tilsiger dette.

I sin begrundelse og resultat fremhævede landsretten, at flere af tiltaltes beskeder til forurettede havde et chikanerende indhold, herunder om forurettedes krop og udseende, samt at tiltalte flere gange truede med at kontakte forurettedes arbejdsplads og familie. Landsretten lagde til grund, at forholdene var sket efter ophævelsen af tiltaltes og forurettedes samliv, som havde varet i otte år, samt at tiltalte stoppede med at kontakte forurettede, efter politiet var blevet kontaktet.

Landsretten fastsatte herefter straffen til 40 dages ubetinget fængsel under hensyn til karakteren, omfanget og varigheden af den krænkende adfærd. Landsretten fandt herved ikke grundlag for at gøre straffen betinget, idet de udtalte, at *"[u]anset tiltaltes gode personlige forhold foreligger der ikke sådanne særlige omstændigheder, at der er grundlag for undtagelsesvis at fravige udgangspunktet om, at straffen er ubetinget."*[271]

Det kan udledes heraf, at landsretten ses at følge lovforarbejderne. Det er derfor kun undtagelsesvist, at straffen kan udmåles til mindre end 40 dages ubetinget fængsel. Dommen belyser, at landsretten ikke fandt det nødvendigt at tage anklagemyndighedens påstand til følge om 60 dages ubetinget fængsel. Det kan derfor udledes, at domstolen ikke har fundet, at omstændighederne i nærliggende sag var tilstrækkelige til at påvirke strafniveauet i opadgående retning.

[270] Side 2070 i U 2023.2069 V
[271] Side 2071 i U 2023.2069 V

3.3.4. AM2022.12.16Ø

AM2022.12.16Ø omhandler overtrædelse af straffelovens § 242, samt overtrædelser af tilhold og opholdsforbud. Sagen vedrører et tilfælde, hvor den tiltalte havde et tilhold mod at kontakte F1 samt opholdsforbud mod at opholde sig nær en specifik restaurant. Dommen belyser derfor et tilfælde, hvor der i flere forhold var rejst tiltale for både straffelovens § 242 og tilholdslovens § 21. Derudover var tiltalte ligeledes tiltalt for at stalke F2 i henhold til straffelovens § 242. Først vil analysen behandle de første to forhold i tiltalen, hvor der både var sket overtrædelse af tilhold mod at kontakte F1 samt opholdsforbud. Dernæst til analysen behandle de forhold i tiltalen, hvor den tiltalte havde overtrådt sit tilhold via Facebook. Sidst vil analysen behandle forhold 19, hvor der alene var rejst tiltale efter straffelovens § 242.

Den 7. juli 2022 afsagde Retten i Nykøbing F. dom, hvor den kvindelige tiltalte var tiltalt i 17 forhold, hvoraf 15 forhold vedrørte stalking eller overtrædelse af tilhold eller opholdsforbud. Anklagemyndigheden havde nedlagt påstand om fængselsstraf og udvisning. Den tiltalte nægtede sig skyldig. Tiltalte og F1 havde tidligere været gift, men blev i december 2021 skilt i Danmark og havde to børn sammen. Tiltalte var tidligere straffet for overtrædelse af tilholdsloven og straffelovens § 266 i 2021, samt overtrædelse af straffelovens § 244, § 264, stk. 1, nr. 1, og § 266 samt tilholdsloven i 2022.

Tiltalen i forhold 1 og 5 omhandler begge overtrædelse af straffelovens § 242, samt overtrædelse af tilhold og opholdsforbud. Anklagemyndigheden havde i forhold 1 rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 242 samt tilholdslovens § 21, stk. 1, jf. § 1 og § 3, idet tiltalte den 11. marts 2022 havde *"(...) opsøgt Forurettede1 på restaurant Restaurant, selvom tiltalte var meddelt et tilhold med gyldighed til den 25. januar 2023, om ikke at opsøge eller kontakte Forurettede1, ligesom at til talte var meddelt et forbud mod at opholde sig eller færdes i eller omkring Restaurant Restaurant (opholdsforbud) med gyldighed til den 24. februar 2023."*[272] Tiltalte havde erkendt at have været på restauranten på det pågældende tidspunkt. Det kan udledes af rettens begrundelse og resultat, at retten lagde vægt på forklaringer fra F1, F2 og F3 samt videomateriale fra restauranten *Restaurant,* hvoraf det fremgik, at den tiltalte havde en aggressiv færden. Ud fra videomaterialet fandt retten ikke, at tiltalte havde anledning til at tro, at F1 havde inviteret hende. Derudover bemærkede retten, at forklaringerne fra tiltaltes søstre virkede konstruerede, samt at V1 havde ændret sin forklaring, som dermed stred mod

[272] Side 3 i AM2022.12.16Ø i PDF versionen hentet på Anklagemyndighedens Vidensbase

forklaringen afgivet til politiet tidligere. På baggrund heraf fandt retten tiltalte skyldig i overtrædelse af tilholdet og opholdsforbuddet.

I forhold 5 havde anklagemyndigheden ligeledes rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 242 samt tilholdslovens § 21, stk. 1, jf. § 1 og § 3, idet tiltalte den 14. marts 2022 havde *"(...) opsøgt Forurettede1 på restaurant Restaurant og udtalt: "Du er sammen med en luder" og "fuck dig", eller lignende, selvom tiltalte var meddelt et tilhold med gyldighed til den 25. januar 2023, om ikke at opsøge eller kontakte Forurettede1, ligesom at tiltalte var meddelt et forbud mod at opholde sig eller færdes i eller omkring Restaurant Restaurant (opholdsforbud) med gyldighed til den 24. februar 2023."*[273] Tiltalte erkendte at have været ved restauranten på det pågældende tidspunkt, men forklarede, at det var F1, som først tog kontakt ved brug af sjofel gestikuleren. Retten tilsidesatte tiltaltes forklaring, og fandt på baggrund af F1's forklaring samt videomaterialet, at tiltale var skyldig i overtrædelse af tilholdet samt opholdsforbuddet.

I forhold 7-18 havde anklagemyndigheden rejst tiltale for stalking efter straffelovens § 242, samt overtrædelse af tilholdslovens § 21, stk. 1, jf. stk. 1, jf. § 1. Tiltalte var tiltalt for at have kontaktet F1, idet hun havde lagt billeder af F1 på Facebook og tagget F1 i samme opslag. Derudover havde hun tagget henholdsvis F1 og F1's side, *Restaurant v/Fourettede 1*, i Facebook-opslag, samt på sin egen Facebook-profil lagt billeder op af F1 og et link til en TikTok video, hvori F1 medvirkede. Tiltalte havde tilmed i et chikanerende Facebook-opslag henvist til F1 og F2, samt delt F1's Facebook-opslag og opdatering af sit nye profilbillede. I rettens begrundelse og resultat fremgår det, at tiltalte havde erkendt, at hun *"(...) har tagget Forurettede1 og lagt billeder og videoer op af ham i en række Facebook opslag, ligesom hun har delt opslag samt linket til en TikTok video som anført i forholdene 7-15 og 17."*[274] Retten fandt på baggrund heraf tiltalte skyldig i overtrædelse af tilholdet. Vedrørende de to sidste forhold, herunder forhold 16 og 18, fandt retten også den tiltalte skyldig. Dette skete på baggrund af bevisførelsen, som bestod af den anvendte Facebook-profil og indholdet af opslaget sammenholdt med den tidsmæssige sammenhæng. Derudover havde retten ved forhold 18 lagt vægt på forklaringen afgivet af F1.

Retten fandt således tiltalte skyldig i alle forhold vedrørende overtrædelse af tilhold og opholdsforbud. Dernæst tog retten stilling til tiltalen om overtrædelse af straffelovens § 242 i forhold 1-18, hvoraf følgende fremgår:

[273] Side 4 i AM2022.12.16Ø i PDF versionen hentet på Anklagemyndighedens Vidensbase
[274] Side 13 i AM2022.12.16Ø i PDF versionen hentet på Anklagemyndighedens Vidensbase

"Efter en samlet bedømmelse finder retten, at tiltaltes overtrædelser af tilholdet og/eller opholdsforbuddet i forholdene 1, 5, og 7 -18 er egnet til at krænke Forurettede1s fred, og at de har udgjort et led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane, og derfor er omfattet af straffelovens § 242. Der er herved lagt vægt på overtrædelsernes karakter og antal samt tiltaltes tidligere straffe for tilsvarende overtrædelser."[275]

Retten finder herved, at forholdene også er omfattet af straffelovens § 242. Dette er således et eksempel på et tilfælde, hvor der sker straf i sammenstød mellem straffelovens § 242 samt tilholdslovens § 21. Dette sker på baggrund af, at tiltalte allerede var forkyndt et tilhold mod at kontakte F1 samt at opholde sig nær restauranten *Restaurant.* Dermed var de enkelte forhold en overtrædelse af det meddelte tilhold og opholdsforbud i henhold til tilholdsloven, men overtrædelserne udgjorde efter en samlet bedømmelse stalking i henhold til straffelovens § 242, idet forholdene var egnet til at krænke F1's fred, samt de udgjorde et led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane. Derudover kan det udledes, at retten i sin afgørelse lagde vægt på, at tiltalte var tidligere straffet.

I forhold 19 rejste anklagemyndigheden tiltale for overtrædelse af straffelovens § 242. Tiltalen lød på, at tiltalte systematisk og vedvarende i perioden fra den 28. februar til den 15. marts 2022 havde chikaneret F2, idet tiltalte havde gjort som følgende:

- *"(...) via Faccbook Messenger*
    - *forsøgte at ringe 5 gange*
    - *indtalte 74 tale beskeder, hvor tiltalte blandt andet kaldte Forurettede2 for "luderkvinde", "fucking idiot kvinde" eller lignende, ligesom hun også udtalte at: "jeg gider ikke røre ved din mor, hun lugter af lort", "pas på", "du er sulten med tissemand" og "du går og knepper med en hest" eller lignende, ligesom tiltalte*
    - *sendte 48 billeder og 17 videoer, blandt andet af tiltalte selv, tiltalte der var sammen med Forurettede1 samt billeder af Forurettede2, ligesom tiltalte*
    - *sendte 56 beskeder samt yderligere 31 beskeder der efter afsendelsen blev fortrudt og fjernet,*
- *den 11. marts 2022 ca. kl. 21.35 via Facebook delte et billede af Forurettede2,*

[275] Side 14 i AM2022.12.16Ø i PDF versionen hentet på Anklagemyndighedens Vidensbase

- *den 11. marts 2022 ca. kl. 19.45 via Facebook, taggede Forurettede2 i et Facebookopslag, med teksten: " ... nud menisker der skel pas på Numer 1 Forurettede2... ",*
- *den 11. marts 2022 ca. kl. 19.35 via Facebook, på albansk skrev "Forurettede2 45 min>. Hvis du rører ved min familie, når politiet det ikke i tide til at redde dig," eller lignende,*
- *den 11. marts 2022 ca. kl. 16.05 på restaurant Restaurant i forbindelse med det forhold 1 overtrådte tilhold og opholdsforbud henvendte sig til Forurettede2, mens tiltalte flere gange råbte: "Du skal holde op med det samme", eller lignende (...)"*[276]

Det kan udledes af tiltalen, at den tiltalte både var tiltalt for at have kontaktet forurettede via sociale medier samt henvendt sig personligt til forurettede. Dette er således en tiltale, som indeholder flere forskellige måder, hvorpå den forurettede har været udsat for systematisk uønsket kontakt.

I rettens begrundelse og resultat fremgår det, at tiltalte havde erkendt, at hun i perioden havde forsøgt at ringe til F2, indtalt de anførte talebeskeder til F2, sendt de i tiltalen anførte antal billeder, videoer og beskeder til F2, samt kontaktet F2 via Facebook som anført. Retten lagde til grund, at F2 flere gange besvarede tiltaltes henvendelser, samt en enkelt gang tog initiativet til kontakten. På baggrund af en samlet bedømmelse fandt retten, at forholdene udgjorde et led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane i henhold til straffelovens § 242. Der blev her lagt vægt på forholdenes karakter og antal samt tiltaltes tidligere dom fra den 24. februar 2022, hvori tiltalte blev dømt for at have fremsat trussel og udøvet vold mod F2. Det kan heraf udledes, at mange henvendelser via sociale medier sammen med en enkelt personlig henvendelse i en periode på cirka 15 dage er tilstrækkelig til at være en overtrædelse af straffelovens § 242.

Ved strafudmålingen tog domstolen alle forholdene i betragtning, herunder også at tiltalte var fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 244 og § 266. Derudover omfattede straffen også en betinget straf, som tiltalte var pålagt i en tidligere dom af 24. februar 2022. Ved udmåling af straffen lagde domstolen vægt på overtrædelsernes omfang og karakter, samt at flere af forholdene var begået ved personlig kontakt. Derudover lagde domstolen vægt på tiltaltes tidligere domme samt det hurtige recidiv. På baggrund heraf fastsatte byretten straffen til fængsel i et år og tre måneder. Kriminalforsorgen havde vurderet tiltalte egnet til at modtage

[276] Side 7 i AM2022.12.16Ø i PDF versionen hentet på Anklagemyndighedens Vidensbase

hel eller delvis betinget dom med vilkår om samfundstjeneste, samt at den tiltalte har *"(...) udfordringer, som hører under psykiatrien, hvorfor et eventuelt vilkår vil være tilrådeligt."*[277] Byretten fandt imidlertid ikke grundlag for at gøre dommen betinget. Påstanden om udvisning blev ikke taget til følge, idet den tiltalte alene fik en advarsel i henhold til udlændingelovens § 24 b, stk. 1. Det kan dermed udledes, at domstolene ved strafudmålingen tillægger det vægt, hvorvidt overtrædelserne er begået ved personlig kontakt, samt om der er tale om et hurtigt recidiv.

Den 16. december 2022 blev sagen behandlet ved Østre Landsret. Ankesagen tog alene stilling til spørgsmålet om udvisning, hvorfor denne ikke vil blive behandlet.

3.3.5. Rettens nr. 3-8452/2022

Rettens nr. 3-8452/2022 omhandler blandt andet overtrædelse af straffelovens § 242 samt tilholdslovens § 21, stk. 1.

Retten i Aalborg afsagde dom i sagen den 29. november 2022. Tiltalte var tiltalt for systematisk og vedvarende at have kontaktet, forfulgt eller på anden måde chikaneret forurettede på en måde, som var egnet til at krænke forurettedes fred. Dette gjorde tiltalte uagtet, at han den 25. august 2022 fik forkyndt et tilhold mod at opsøge, forfølge eller på anden måde kontakte forurettede.

Tiltalen lød på, at tiltalte i perioden fra den 18. juni til den 24. august 2022 havde kontaktet forurettede 799 gange via MobilePay. Derudover havde han i perioden fra den 25. august til den 28. september 2022 kontaktet forurettede 779 gange via MobilePay, ringet til hende 26 gange og sendt hende 23 e-mails. Endvidere havde tiltalte i perioden fra den 18. juni til den 28. september 2022 flere gange opholdt sig på og i nærheden af forurettedes bopæl og arbejdsplads, ligesom han den 13. september 2022 mødte op på forurettedes bopæl, hvor tiltalte ventede ved forurettedes dør. Da forurettede kom ud, havde tiltalte givet forurettede et kram og efterfølgende efterladt et brev, blomster og en mobiltelefon foran forurettedes dør.

Ved bevisvurderingen blev der i byretten lagt vægt på, at forurettedes vidneforklaring fremstod sikker og troværdig, idet den også var i overensstemmelse med dokumentationen, der forelå i form af overførsler via MobilePay. Derudover fremgår det af dommen, at:

[277] Side 8 i AM2022.12.16Ø i PDF versionen hentet på Anklagemyndighedens Vidensbase

"Retten har særligt vedrørende den første periode lagt vægt på, at det efter bevisførelsen må antages at have stået tiltalte klart, at hun ikke længere ønskede hans kontakt, og at han desuagtet i denne periode har kontaktet hende mere end 799 gange via Mobile Pay, idet det dog også lægges til grund, at en besked over Mobile Pay kan strække sig over flere overførsler på grund af den begrænsede tekstlængde pr. overførsel."[278]

Det kan udledes heraf, at retten også lagde vægt på, at det måtte have været tydeligt for tiltalte, at forurettede ikke ønskede at have kontakt til tiltalte. Retten udtalte imidlertid også, at selvom tiltalte foretog 799 overførsler på MobilePay, så er MobilePay opbygget på en sådan måde, at der er en begrænset mulighed for at skrive en lang tekst per overførsel. Det er interessant at bemærke, at domstolene i citatet lægger vægt på den begrænsede tekstlængde. Domstolene refererer derved til, at én henvendelse kan komme i form af flere overførsler, idet der er en begrænsning på antallet af anslag på MobilePay. Det kan derfor ikke udelukkes, at det havde været anderledes, hvis der var tale om 799 beskeder på eksempelvis Messenger, hvor der ikke er begrænsning i antallet af anslag.

Slutteligt fremgår det vedrørende bevisvurderingen, at byretten lagde vægt på, at tiltalte foretog yderligere 779 overførsler via MobilePay, ligesom tiltalte ringede og sendte e-mails til forurettede. Retten fandt det også bevist, at tiltalte havde været til stede i nærheden af forurettedes bopæl, men de fandt ikke, at det kunne lægges til grund, at tiltalte havde opsøgt forurettede på hendes arbejdsplads.

Retten valgte at straffe tiltalte med fængsel i otte måneder, idet tiltalte blev fundet skyldig i både straffelovens §§ 244, 243, 263 og 242 samt tilholdslovens § 21, stk. 1, jf. § 1. Her lagde retten i skærpende retning vægt på, at forholdene var begået over en længere periode.

3.3.6. AM2022.10.14B

AM2022.10.14B omhandler overtrædelse af blandt andet straffelovens § 242. Sagen omhandler i alt 12 forhold, hvoraf det ene forhold omhandler stalking efter straffelovens § 242. Følgende vil alene behandle dette forhold.

Retten i Helsingør afsagde dom i sagen den 14. oktober 2022. I sagen var tiltalte blevet tiltalt for overtrædelse af blandt andet straffelovens § 242, idet han *"(...) i perioden fra den 22. januar 2022 til den 11. juli 2022 systematisk og vedvarende at have kontaktet, forfulgt eller på anden*

[278] Side 10 i Rettens nr. 3-8452/2022 i PDF versionen hentet på Domsdatabasen

måde chikaneret Forurettede2, idet tiltalte rettede direkte og indirekte kontakt til Forurettede2 som nærmere beskrevet i forholdene 2-4 og 6-10, hvor flere af beskederne indeholdte trusler rettet imod Forurettede2s ægtemand Forurettede1, Forurettede2 og Forurettede2s børn, og uagtet at tiltalte den 26. november 2021 havde fået forkyndt et tilhold gældende i fem år mod direkte eller indirekte at kontakte Forurettede2."[279] Det, der fremgår af forhold 2-4 og 6-10 er, at tiltalte fremsatte trusler mod forurettede flere gange, ligesom tiltalte også flere gange overtrådte et meddelt tilhold, jf. tilholdslovens § 21, stk. 1.

Retten lagde ved bevisvurderingen vægt på, at forklaringerne fra F1 og F2 samt fra V1 og V3 var i overensstemmelse med de optagne lydfiler og de foreviste fotos, og derved fandt retten, at tiltalte var skyldig i overtrædelse af straffelovens § 242.

Retten valgte at idømme tiltalte et års ubetinget fængsel. Ved strafudmålingen lagde retten vægt på forholdenes karakter og grovhed, ligesom retten i skærpende retning lagde vægt på, at tiltalte i stort omfang tidligere var straffet for ligeartet kriminalitet.

3.3.7. Rettens nr. 1-572/2022

Retten på Bornholms dom nr. 1-572/2022 var ikke offentligt tilgængelig, da dette speciale blev påbegyndt. På daværende tidspunkt var alene kendelsen om varetægtsfængslingen tilgængelig via Anklagemyndighedens Vidensbase med domsnummeret AM2022.07.29Ø. Dommen nr. 1-572/2022 er derfor fremskaffet ved en aktindsigtsanmodning, som blev udarbejdet på baggrund af de tilgængelige oplysninger om sagen, som fremgik af kendelsen om varetægtsfængslingen.

I AM2022.07.29Ø blev den sigtede varetægtsfængslet for overtrædelse af straffelovens § 242. Varetægtsfængslingen blev begrundet med, at tiltalte med begrundet mistanke havde overtrådt straffelovens § 242, samt at retten ligeledes fandt, at tiltalte måtte forventes at ville overtræde straffelovens § 242 igen. Retten fandt, at betingelserne for varetægtsfængsling i henhold til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2, var opfyldt. Yderligere fandt retten en risiko for, at sigtede ville forsøge at opsøge vidner og derved påvirke efterforskningen af sagen. Retten fandt derfor, at betingelsen for varetægtsfængsling i henhold til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, var opfyldt.

Retten på Bornholm afsagde dom i 1-572/2022 den 14. september 2022. Der var blandt andet rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 242, hvorefter der var rejst tiltale for at have

[279] Side 4 i AM2022.10.14B i PDF versionen hentet på Anklagemyndighedens Vidensbase

systematisk og vedvarende kontaktet, forfulgt eller på anden måde chikaneret forurettede på en måde, som var egnet til at krænke hendes fred. Det fremgår, at tiltalte blandt andet var tiltalt for at have ødelagt genstande samt hegnet omkring forurettedes hjem og stjålet hendes pas og dåbsattest. Derudover havde tiltalte kørt forbi i bil, henvendt sig til venner og naboer, samt lavet et hul i hækken for at kunne observere forurettedes bolig. Tiltalte havde ligeledes forsøgt at lukke for vandtilførslen, ødelagt ruder i forurettedes drivhus samt lagt en død måge i forurettedes have. Tiltalte havde endvidere forfulgt både forurettede og V1, som var datter af tiltalte og forurettede. Slutteligt fremgår det af tiltalen, at tiltalte havde gjort følgende:

"11. den 26. juli fra kl. 00.17 og frem til kl. 03.07, hvilket var mindre end ½ time efter et tilhold om ikke at opsøge Forurettede på nogen måde, var blevet forkyndt for ham, fra et ukendt sted, via messenger, at have ringet til hende 56 gange, ligesom tiltalte i samme tidsrum skrev følgende på messenger

- *Smat so og luder,*
- *Hva ska du ikke ha børne bilige penge til din datter som har fået navnet bilag kusse i By 1,*
- *Lige din fisse (ledsaget af et billede af en mandlig facebook profil) Å ja ung fyr og tyr (ledsaget af et billede af en mandlig facebook profil)*
- *Nå du tar DI unge menisker med til By 2 og drikker øl godt at jeg har det på film fra i lørdags Så du drikker stadig synd og løgn over for Vidne 1 Kan bruge det til gul Tim og DI kommunen myndig-heder, og*
- *Tillykke med dit BI job,"*[280]

Det fremgår af ovenstående, at tiltalte både havde kontaktet og forfulgt forurettede. Flere af disse kontaktformer indeholdte også andre straffelovsovertrædelser, herunder hærværk, tyveri og våbenbesiddelse. Disse var der rejst særskilt tiltale for i forhold 2-6. Det skal bemærkes, at disse øvrige overtrædelser havde sammenhæng med tiltalen i henhold til straffelovens § 242, idet chikanen i dette tilfælde indebar tyveri, hærværk og våbenbesiddelse af en slangebøsse. Dette er således endnu et eksempel på, at den samme handling kan henføres under flere straffelovsovertrædelser.

Det fremgår af rettens begrundelse og afgørelse, at tiltalte ikke fandtes skyldig i alle handlinger oplistet i tiltalens forhold 1. Det fandtes herunder ikke bevist, at tiltalte *"(...) med den for en*

[280] Side 2 i rettens nr. 1-572/2022 i PDF versionen hentet på Domsdatabasen

domfældelse fornødne sikkerhed bevist, at tiltalte har ødelagt hegnet, der omkranser forurettedes bolig, at han har henvendt sig flere gange ved hendes bolig og kontaktet hendes venner og naboer, eller at han har lagt en død måge i hendes have og med sten knust flere ruder i hendes drivhus."[281] Til trods herfor fandt retten imidlertid, at tiltaltes øvrige adfærd var systematisk og vedvarende og derved en overtrædelse af straffelovens § 242.

Retten valgte at idømme tiltalte 60 dages ubetinget fængsel. Ved strafudmålingen lagde retten vægt på både overtrædelsen af straffelovens § 242 samt de øvrige straffelovsovertrædelser, som tiltalte blev fundet skyldig i. Det følger af præmisserne, at *"[r]etten har ved straffens udmåling navnlig lagt vægt på karakteren og omfanget af tiltaltes overtrædelse af straffelovens § 242, herunder at forholdet er begået overfor en person, med hvem tiltalte har et mindreårigt barn. Retten har på denne baggrund ikke fundet, at der foreligger særlige omstændigheder, der kan begrunde, at straffen undtagelsesvist skal gøres helt eller delvist betinget."*[282]

Det kan ud fra ovenstående udledes, at retten inddragede karakteren og omfanget af stalkingen i strafudmålingen. Det kan udledes, at tilstedeværelsen af et fælles barn, især hvis dette er mindreårigt, vil kunne tillægges skærpende vægt. Dette kan muligvis begrundes med, at der derved er risiko for, at stalkingen får konsekvenser for andre parter end forurettede.

Nærværende dom kan sammenlignes med TfK2023.152 V, som er behandlet i 3.3.2, idet begge afgørelser indeholder tilfælde, hvor de samme handlinger kan henføres under flere straffelovsbestemmelser. Det ses også i denne dom, at den samme handling kan udgøre en overtrædelse af flere straffelovsbestemmelser. Endnu engang ses overtrædelser eksempelvis i form af tyveri, hærværk, brandstiftelse mv. i forening at kunne udgøre en overtrædelse af straffelovens § 242.

3.3.8. AM2022.06.29B

AM2022.06.29B omhandler overtrædelse af straffelovens § 242 samt tilholdslovens § 21, stk. 1, jf. § 1.

Retten i Aalborg afsagde dom i sagen den 29. juni 2022. Der var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 242 og tilholdslovens § 21, stk. 1, jf. § 1, idet tiltalte *"(...) i perioden fra den 29. april 2022 ca. kl. 16.35 til den 3. maj 2022 ca. kl. 15.15 fra ukendt sted på en måde, som*

[281] Side 4 i rettens nr. 1-572/2022 i PDF versionen hentet på Domsdatabasen
[282] Side 5 i rettens nr. 1-572/2022 i PDF versionen hentet på Domsdatabasen

var egnet til at krænke F's fred, systematisk og vedvaren de at have kontaktet, forfulgt eller på anden måde chikaneret F , idet sigtede sendte ca. 492 beskeder til F i den nævnte periode, uagtet at sigtede den 15. oktober 2021 fik forkyndt et tilhold mod at opsøge, følge efter eller på anden måde kontakte F."[283] Heraf fremgår, at den tiltalte systematisk og vedvarende havde kontaktet, forfulgt eller på anden måde chikaneret den forurettede, selvom tiltalte havde fået et tilhold mod at kontakte forurettede.

Ved bevisvurderingen fremgår det, at retten lagde vægt på, at tiltalte uden forbehold kendte sig skyldig. Derudover lagde de også vægt på de oplysninger, der i øvrigt forelå.

Retten valgte at fastsætte straffen til ubetinget fængsel i fire måneder, idet den tiltalte både blev fundet skyldig i straffelovens § 242 og tilholdslovens § 21, stk. 1, jf. § 1. Dommen er således et eksempel på, at der sker straf i sammenstød mellem straffelovens § 242 og tilholdslovens § 21, stk. 1, samt at dette har betydning for strafudmålingen. Det fremgår endvidere af dommen, at retten lagde vægt på, *"(...) at tiltalte tidligere er straffet, på antallet af beskeder til forurettede, på at tiltalte tog massiv kontakt til forurettede over få dage, at kontakten blev stoppet af anholdelsen af tiltalte den 3. maj 2022, på den hurtige recidiv og på, at tiltaltes henvendelser var på SMS og Messenger og ikke ved personlig henvendelse."*[284] Det kan således udledes heraf, at det har betydning for strafudmålingen, om den tiltalte tidligere er straffet af betydning. Derudover har antallet af henvendelser også betydning, ligesom det har betydning, hvor intensiv og massiv kontakten har været inden for en vis periode. Slutteligt fremgår det også, at kontaktformen har betydning, idet den tiltalte i nærværende sag kontaktede den forurettede via SMS og Messenger, hvorimod den massive kontakt formentlig ville have været mere indgribende for den forurettede, hvis der i stedet havde været tale om personlige henvendelser.

3.3.9. AM2022.04.13B

AM2022.04.13B omhandler en sag, hvori der er rejst tiltale for overtrædelse af lov om tilhold og stalking i henhold til straffelovens § 242. Dommen er interessant, idet flere af forholdene er begået før indsættelsen af straffelovens § 242 i januar 2022, samt to af forholdene er begået efter indsættelsen af bestemmelsen.

[283] Side 3 i AM2022.06.29B i PDF versionen hentet på Anklagemyndighedens Vidensbase
[284] Side 4 i AM2022.06.29B i PDF versionen hentet på Anklagemyndighedens Vidensbase

Retten i Næstved afsagde den 13. april 2022 dom i sagen. Anklagemyndigheden havde rejst tiltale for 12 forhold, hvoraf 11 forhold omhandler stalking eller overtrædelse af tilhold. Den tiltalte var tidligere dømt i 2019 for overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 2, jf. § 225 og § 232, stk. 1. Derudover var tiltalte dømt med bøde på 1.500 kroner for overtrædelse af tilholdsloven i 2020, samt idømt fængsel i 30 dage ved ankedom af 17. august 2021 for overtrædelse af tilholdslovens § 21, stk. 1, jf. § 1, jf. til dels straffelovens § 89. Den tiltalte var forkyndt et tilhold om ikke at kontakte F1 hverken direkte eller indirekte, herunder hverken personligt, mundtligt eller skriftligt, eller på nogen anden måde kontakte eller forfølge ham. Tilholdet var forkyndt for tiltalte den 7. august 2019 med gyldighed til den 7. august 2024. Efter forkyndelsen af tilholdet havde den indklagede alligevel kontaktet F1, hvorfor der i sagen var rejst tiltale for overtrædelse af tilholdsloven i 11 ud af de i alt 12 forhold i sagen.

Anklagemyndigheden havde i forhold 1-3 rejst tiltale for overtrædelse af tilholdslovens § 21, stk. 1, jf. dagældende § 21, stk. 2 (nu straffelovens § 242), jf. § 1. I alle tre forhold påstod anklagemyndigheden, at den tiltalte havde taget indirekte kontakt til F1. I forhold 1 lød tiltalen på, at den tiltalte havde taget indirekte kontakt til F1, idet den tiltalte kastede en pose indeholdende en muslingeskal og slik ind i en have, hvor F1 befandt sig med sin farmor. Derudover var der i forhold 3 rejst tiltale for indirekte kontakt, idet den tiltalte havde kastet en pose med slik ind i haven, hvor F1 befandt sig. I forhold 2 lød tiltalen på, at den tiltalte havde taget indirekte kontakt til F1 ved at have stået for enden af markvejen, da F1 kom cyklende fra skole, hvorefter den tiltalte kiggede på F1 og kastede en pose indeholdende 250 kroner, slik og en muslingeskal. I rettens begrundelse og resultat blev det fundet bevist, at den tiltalte var skyldig i forhold 1-3. Retten fandt på baggrund af F1's forklaring tiltalte skyldig i forhold 2. Idet der ved forhold 1-3 var anvendt samme fremgangsmåde, samt at tiltalen blev sammenholdt med, hvor F1 befandt sig på de pågældende tidspunkter, blev den tiltalte ligeledes kendt skyldig i forhold 1-3.

I forhold 4-6 havde anklagemyndigheden ligeledes rejst tiltale for overtrædelse af tilholdslovens § 21, stk. 1, jf. dagældende § 21, stk. 2 (nu straffelovens § 242), jf. § 1. Forhold 4-6 var kendetegnet ved, at tiltalte indirekte havde kontaktet F1 igennem X1, der var venner med X2 og X3, som gik på samme skole som F1. Tiltalte havde ifølge tiltalen i forhold 5 og 6 opfordret X1 til at tage kontakt til F1, så de alle kunne blive venner og mødes. I rettens begrundelse og resultat blev det fundet bevist, at den tiltalte var skyldig i forholdene. Dette skete på baggrund af forklaring fra X1, som blev fundet sikker og troværdig. Domstolen fandt det bevist, at tiltalte kontaktede X1 med det formål at få kontakt til F1.

Byretten behandlede forhold 7 og 9 sammen. I begge forhold havde anklagemyndigheden rejst tiltale for overtrædelse af tilholdslovens § 21, stk. 1, jf. dagældende § 21, stk. 2 (nu straffelovens § 242), jf. § 1. Tiltalte var i forhold 7 tiltalt for at have fulgt efter og taget kontakt til F1, idet tiltalte havde cyklet ved en bestemt adresse i Slagelse og vinket til F1 efter skole. I forhold 9 lød tiltalen på, at tiltalte havde forfulgt samt kontaktet F1, idet han cyklede ved en bestemt adresse, umiddelbart efter F1 fik fri fra skole og flere gange vinkede til F1, samt tog armen op for at gøre opmærksom på sig selv. I rettens begrundelse og resultat blev den tiltalte fundet skyldig i forhold 7 og 9 på baggrund af forklaringer fra F1 og V1 samt filmoptagelser.

Tiltalen i forhold 8 ligner de to ovenstående forhold, idet tiltalen lød på, at tiltalte havde taget kontakt til samt fulgt efter F1, idet tiltalte havde cyklet ved en bestemt adresse, umiddelbart efter F1 fik fri fra skole, og vinket flere gange til F1 samt tog armen i vejret for at gøre opmærksom på sig selv. I rettens begrundelse og resultat fandt byretten det imidlertid ikke bevist, at tiltalte havde overtrådt sit tilhold. Det fremgår af begrundelsen, at:

"Efter bevisførelsen lægger retten til grund at tiltalte cyklede på den omhandlede strækning på det i dette forhold angivne tidspunkt. Uanset at tidspunktet, der efter det oplyste nøje svarer til det tidspunkt, hvor F1 kunne forventes, at være på vej hjem fra skole, finder retten ikke med den til domfældelse fornødne sikkerhed at kunne anse tiltalte for at have været i nærheden af F1 eller taget kontakt til denne i et omfang der udgør en overtrædelse af tilholdet. Tiltalte frifindes derfor for tiltalen i forhold 8."[285]

Det kan derved udledes, at det er nødvendigt, at der foreligger bevis for, at tiltalte var i nærheden af den forurettede. Det var dermed ikke tilstrækkeligt, at tiltalte cyklede på strækningen på samme tidspunkt, hvor F1 formentlig også gjorde, hvis det ikke tilmed kunne bevises, at F1 reelt var på den omhandlende strækning på det pågældende tidspunkt.

Forhold 10 og 11 adskiller sig fra de øvrige forhold, idet disse blev begået i 2022. Disse blev derfor begået efter indsættelsen af straffelovens 242, hvorfor der var rejst tiltale efter straffelovens § 242 ved disse forhold. I både forhold 10 og forhold 11 var der tilmed rejst tiltale for overtrædelse af tilholdslovens § 21, stk. 1, jf. § 1. Tiltalen i forhold 10 lød på, at den tiltalte *"(...) som led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane rettet mod F1 , og på en en måde der var egnet til at krænke F1's fred, at have vinket og sagt "hej" til F1 eller lignende, imens tiltalte cyklede forbi F1 , hvorved tiltalte tog kontakt til F1 , selvom tiltalte den 7. august 2019 tik forkyndt et tilhold med gyldighed til den 7. august 2024 om ikke at kontakte F1*

[285] Side 8 i AM2022.04.13B i PDF versionen hentet på Anklagemyndighedens Vidensbase

personligt, mundtligt eller skriftligt eller på anden måde kontakte eller følge efter ham, herunder ved indirekte kontakt."[286] Det kan derfor udledes, at tiltalen havde fokus på handlingen som led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane, samt at handlingen var egnet til at krænke F1's fred. Det samme gjorde sig gældende i tiltalen i forhold 11, hvor den tiltalte var tiltalt for at have taget kontakt til F1, idet han havde vinket til F1, da tiltalte kørte forbi i bil.

I rettens begrundelse og resultat til forhold 10 og 11 blev det fundet bevist, at den tiltalte var skyldig i forholdene. Dette skete på baggrund af forklaringer afgivet af F1 og V1. I dommen henviste byretten til forarbejderne vedrørende straffelovens § 242, som omhandler hvilken adfærd, der er omfattet af udtrykket *"på anden måde chikanere."*[287] Det fremgår heraf, at alle typer af handlinger kan være omfattet. Derudover fremgår det af citatet fra forarbejderne, at der også kan *"(...) være tale om almindelig, dagligdagsadfærd, der imidlertid på baggrund af en samlet vurdering, herunder særligt gerningspersonens og forurettedes forudgående relation og adfærden hyppighed, antager karakter af chikane."*[288] Der henvises således direkte til, at en almindelig adfærd kan have karakter af chikane, hvis man ser på de samlede omstændigheder. På baggrund af den forudgående relation mellem F1 og tiltalte fastslog retten derfor, at tiltalte fandtes skyldig i overtrædelse af tilholdet samt straffelovens § 242. Det må antages, at der her blev henvist til, at den tiltalte tidligere var dømt for overtrædelse af straffelovens § 216, begået mod F1.

Tiltalte blev i forhold 12 kendt skyldig for blufærdighedskrænkelse, hvilket dette speciale ikke vil behandle nærmere. Den tiltalte findes slutteligt skyldig i overtrædelse af tilholdslovens § 21, stk. 1, jf. dagældende § 21, stk. 2, (nu straffelovens § 242), jf. § 1, samt straffelovens § 232 og § 242.

I konklusionen til en retspsykiatriske erklæring udarbejdet den 18. marts 2022 fremgik det, at tiltalte var omfattet af straffelovens § 69. Det fremgik imidlertid af den retspsykiatriske erklæring, at *"(...) man kan ikke, såfremt han findes skyldig, pege på nogen foranstaltning, jf. straffelovens § 68, 2. pkt., til imødegåelse af en formodentlig høj risiko for fremtidig ligeartet kriminalitet, som mere formålstjenlig end straf."*[289] Ved udmåling af straffen henviste byretten til indholdet af den retspsykiatriske erklæring af 18. marts 2022. Retten fandt herefter, at tiltalte

[286] Side 5 i AM2022.04.13B i PDF versionen hentet på Anklagemyndighedens Vidensbase
[287] Side 9 i AM2022.04.13B i PDF versionen hentet på Anklagemyndighedens Vidensbase
[288] Side 9 i AM2022.04.13B i PDF versionen hentet på Anklagemyndighedens Vidensbase
[289] Side 7 i AM2022.04.13B i PDF versionen hentet på Anklagemyndighedens Vidensbase

befandt sig i en tilstand omfattet af straffelovens § 69, men at der ikke fandtes at være foranstaltninger, som var mere formålstjenlige end straf.

Ved udmåling af straffen lagde byretten vægt på, at tiltalte tidligere var dømt for ligeartet kriminalitet, samt at tiltalte tidligere var dømt for forhold begået mod F1, herunder overtrædelse af straffelovens § 216, jf. § 225 og § 232, stk. 1. Byretten fastsatte herefter straffen til fængsel i ni måneder, jf. tilholdslovens § 21, stk. 1, jf. dagældende § 21, stk. 2 (nu straffelovens § 242), jf. § 1, og straffelovens § 232, jf. § 81, nr. 12, og § 242.

Dommen viser et tilfælde, hvor det afgørende bliver, om forholdet er udøvet før eller efter 1. januar 2022, da dette er afgørende for, om forholdet retligt skal subsumperes under tilholdslovens § 21, stk. 2, eller straffelovens § 242.

3.3.10. Tendenser i retspraksis

I dette afsnit vil der blive foretaget en opsamling af den gennemgåede retspraksis med henblik på at udlede tendenser i anvendelsen af straffelovens § 242. Afsnittet vil ligeledes inddrage tendenser fra domme, hvor den tiltalte også kendes skyldig i øvrige bestemmelser, men vil fokusere på at udlede tendenser i henhold til straffelovens § 242. Følgende afsnit vil belyse, hvilken adfærd der henføres under bestemmelsen, strafudmålingen og sammenstød med andre bestemmelser i straffeloven og tilholdsloven.

Det kan udledes af den gennemgåede retspraksis, at adfærden omfattet af straffelovens § 242 kan komme til udtryk gennem forskellige kontaktformer. De to væsentlige sondringer er mellem fysisk kontakt og digital kontakt, samt direkte og indirekte kontakt. Domstolene differentierer mellem de forskellige kontaktformer, hvor det ses, at domstolene eksempelvis i AM2022.12.16Ø udtalte, at der ved strafudmålingen blev lagt vægt på, at chikanen blandt andet bestod af fysiske henvendelser. Dette bekræftes af AM2022.06.29B, hvori retten tillagde det vægt, at henvendelserne ikke var personlige. Ved digital kontakt kan det ud fra de gennemgåede domme ses, at domstolene ikke anser alle typer digital kontakt som værende lige chikanerende for forurettede. Dette kommer blandt andet til udtryk i rettens nr. 3-8452/2022, hvor domstolene blandt andet udtalte om kontakt på MobilePay, at en begrænsning i anslag kan have en betydning, idet dette får indflydelse på, hvor mange overførsler en besked strækker sig over.

Der ses i praksis en tendens til at henføre en varieret adfærd under begrebet indirekte kontakt, som dog har det til fælles, at hensigten fra tiltaltes side har været at opnå kontakt til forurettede. Eksempler på flere former for indirekte kontakt blev eksempelvis set i AM2022.04.13B, hvor tiltalte have kastet en pose med slik ind i haven, hvor forurettede befandt sig, samt forsøgt at skabe kontakt til forurettede gennem andre personer, herunder forurettedes skolekammerater.

Den anvendte retspraksis har endvidere indeholdt eksempler på forfølgelse. Dette ses i dommene AM2022.04.13B og rettens nr. 1-572/2022. Det kan ud fra dommene udledes, at der endnu ikke er offentliggjorte eksempler på tilfælde med stalking i henhold til straffelovens § 242, hvor der alene er sket forfølgelse, og hvor der ikke samtidig er sket kontakt. Der ses derfor en tendens til, at stalking ikke alene består af forfølgelse. Dette er på trods af, at der kan ske dom for stalking alene for forfølgelse, som den forurettede ikke er bekendt med. Det kan endvidere udledes af retspraksis, at overgangen fra forfølgelse til kontakt kan afhænge af, om tiltalte udviser en adfærd, der skal gøre opmærksom på sig selv, som set i AM2022.04.13B.

Ved bevisvurderingen kan det udledes, at der kan skelnes mellem tilståelsessager og domsmandssager. Det ses ved tilståelsessager, at domstolene finder den tiltalte skyldig, såfremt tilståelsen understøttes af de øvrige beviser. Domstolene går derfor ikke dybdegående ind i den retlige subsumption, hvorfor det ses, at tilståelsessagerne ikke indeholder en vurdering af grænseområderne for bestemmelsens indhold og anvendelse.

Det ses, at domstolene tillægger objektive beviser vægt, såsom beskeder, videomateriale mv. Ved vidneforklaringer ses det tillagt vægt, hvorvidt disse fremstår sikre og troværdige, hvilket ses i TfK2023.152 V, rettens nr. 3-8452/2022 og AM2022.04.13B. Der ses en tendens til, at domstolene kan anse sådanne forklaringer som et afgørende bevis, til trods for modstridende forklaringer fra tiltalte. Der kan yderligere ses en tendens til, at forklaringer fra forurettede og øvrige vidner kan tillægges mere vægt, såfremt der er tale om flere forhold med stalking, eller at denne har varet i en længere periode. Derudover ses retten eksempelvis i TfK2023.152 V at lægge vægt på, hvorvidt det kan anses for ubetænkeligt, at forholdene er begået af andre end den tiltalte. Her ses domstolene blandt andet at lægge vægt på den tiltaltes tidligere adfærd, tidsmæssige sammenhænge, samt hvorvidt forholdene var standset efter varetægtsfængsling. Det ses imidlertid ikke altid, at den tiltalte kan dømmes alene på baggrund af øvrige handlinger, såfremt der ikke foreligger konkrete beviser. Dette ses eksempelvis i dommen AM2022.04.13B, hvor den tiltalte blev kendt skyldig i forhold 7 og 9, men derimod blev

frifundet for forhold 8. Her må videomaterialet anses for at være det afgørende bevis for domsfældelsen.

Endvidere kan det antages, at domstolene følger lovgivers hensigt vedrørende strafudmålingen, idet straf i førstegangstilfælde som udgangspunkt straffes med ubetinget fængsel. Det er flere gange set i retspraksis, at det er en skærpende omstændighed, at tiltalte tidligere er straffet for ligeartet kriminalitet, hvilket ses i AM2022.10.14B. Det ses endvidere, at det også kan tillægges vægt, om der foreligger et hurtigt recidiv. Dette ses eksempelvis i dommene AM2023.02.27B, AM2022.12.16Ø og AM2022.06.29B. Det er derimod ikke set som en formildende omstændighed, at den tiltalte ikke tidligere er straffet af betydning for sagen, som eksempelvis set i rettens nr. 1-572/2022 og U 2023.2069 V.

Tiltaltes personlige forhold vurderes ofte i forbindelse med straffesagen, men det kan af de gennemgåede domme udledes, at der i disse tilfælde ikke er fundet andre foranstaltninger, som er mere egnede end straf. Den tiltaltes gode personlige forhold er tilmed ikke tilstrækkelige til at resultere i, at domstolene fraviger udgangspunktet om en ubetinget straf, hvilket ses i U 2023.2069 V. Derimod har forholdets karakter og omfang, samt varigheden af den periode, som stalkingen har foregået, været tillagt større vægt ved strafudmålingen. Dette kommer til udtryk ved, at flere domme fremhæver henvendelsernes karakter og indhold, herunder om henvendelserne har haft chikanerende karakter eller været foretaget ved personlig kontakt. Varigheden af perioden, hvor stalkingen har foregået, ses også at blive tillagt vægt, hvilket ofte sker i samspil med karakteren og omfanget af henvendelserne. Dette betyder, at det i nogle tilfælde er strafskærpende, at stalkingen foregår i en længere periode, mens straffen i andre tilfælde skærpes netop fordi, stalkingen har været kortvarig, men intens. AM2022.06.29B er et eksempel på, at en periode på fem dage var tilstrækkelig til at dømme for stalking, hvor der blandt andet blev lagt vægt på den massive kontakt over få dage. Derudover er AM2023.02.27B et eksempel på det laveste antal henvendelser, der har været tilstrækkelig til at opfylde gerningsindholdet i straffelovens § 242. Heri ses det, at to henvendelser var nok, hvilket skal ses i lyset af, at gerningspersonen tidligere var dømt to gange for stalking mod samme forurettede.

Udover tiltaltes personlige forhold, har forholdet mellem tiltalte og forurettede også haft betydning for strafudmålingen. Der foreligger i den forbindelse retspraksis, som tillægger det skærpende betydning, at tiltalte har stalket en forurettet, med hvem tiltalte har et mindreårigt barn. Derudover er det også blevet anset som en skærpende omstændighed, at stalkingen har

været rettet mod en forurettet, som tiltalte tidligere var dømt for at have udsat for voldtægt efter straffelovens § 216. Således kan den omstændighed, at tiltalte tidligere er straffet for ligeartet kriminalitet være relateret til tiltaltes forhold til forurettede. Dette kan antages at være mere hyppigt i sager om stalking, hvor tiltalte og forurettede ofte har en forudgående relation, enten i form af et ophævet samliv eller en tidligere krænkelse. Derved kan en adfærd, som i sig selv kan anses for harmløs, være omfattet af straffelovens § 242 ud fra en helhedsvurdering.

I den gennemgåede retspraksis ses de udmålte straffe at variere fra 40 dages ubetinget fængsel til et år og tre måneders ubetinget fængsel. Ved udmålingen af de 40 dage er de relevante momenter, at det var en tilståelsessag omhandlende et førstegangstilfælde af overtrædelse af straffelovens § 242, og at der kun var rejst tiltale efter denne bestemmelse. Der forelå således ikke sammenstød med andre straffebestemmelser. I dommen, hvor tiltalte blev idømt et år og tre måneders fængsel, forelå der derimod et gentagelsestilfælde, hvor der skete straf i sammenstød med øvrige straffelovsbestemmelser samt tilholdslovens § 21, stk. 1.

Det ses i retspraksis, at der i flere domme rejses tiltale for overtrædelse af både straffelovens § 242 og tilholdslovens § 21, stk. 1. Der straffes derfor i sammenstød med tilholdslovens bestemmelser, når der foreligger et forudgående tilhold mod tiltalte, hvilket vil blive yderligere gennemgået i afsnit 4.2. Desuden ses det, at der i nogen domme rejses tiltale efter flere bestemmelser i straffeloven med den virkning, at den samme adfærd henføres under flere bestemmelser. Straf i sammenstød kan således antages at ske med større hyppighed, når sagen omhandler stalking, hvor tiltaltes adfærd kan omfattes af flere bestemmelser.

3.4. Delkonklusion

Det kan konkluderes, at straffelovens § 242 kriminaliserer, når en person systematisk og vedvarende kontakter, forfølger eller på anden måde chikanerer en anden person på en måde, som er egnet til at krænke denne persons fred. Det er dog en betingelse for at ifalde strafansvar, at både den subjektive og objektive skyld er realiseret. Dette indebærer, at der skal foreligge forsæt og tilregnelighed hos gerningspersonen, ligesom det objektive gerningsindhold skal være realiseret.

Der skal indledningsvist være tale om en adfærd, der er egnet til at krænke. Dette indebærer, at den udviste adfærd skal være egnet til generelt at krænke en anden persons fred, men det er ikke en betingelse, at forurettede reelt har følt sig krænket. Ud fra forarbejderne kan det

udledes, at der skal foretages en konkret vurdering, hvor parternes interne relation, varigheden og intensiteten af adfærden samt sammenhængen, som adfærden indgår i, kan tillægges vægt.

Der skal endvidere være tale om en adfærd, der er systematisk og vedvarende. Heri ligger, at adfærden skal være metodisk, planmæssig og fortsætte over længere tid, hvormed enkeltstående krænkelser falder uden for bestemmelsens anvendelsesområde, medmindre krænkelserne er meget alvorlige.

Slutteligt skal gerningspersonen kontakte, forfølge eller på anden måde chikanere den forurettede, og det er tilstrækkeligt, at gerningspersonen gør en af disse ting. Kontakten kan både være personlig, skriftlig, telefonisk og/eller digital, ligesom både direkte, indirekte og nonverbal kontakt er omfattet. Derudover er forfølgelse også omfattet, hvis den udviste adfærd er belastende i samme grad som egentlig kontakt, hvilket eksempelvis kan være tilfældet, hvis gerningspersonen fysisk eller digitalt overvåger den forurettede. Det sidste led om chikane skal forstås bredt, da det også omfatter dagligdagsadfærd. Det kan dermed karakteriseres som chikane, når en person generer, krænker, ydmyger eller sårer en anden.

Det kan derudover konkluderes, at den selvstændige kriminalisering af stalking i straffelovens § 242 skete med det formål, at stalkingofrene skulle sikres en bedre og hurtigere hjælp. Det er særligt grundet den teknologiske udvikling, at Justitsministeriet mente, at der var behov for en selvstændig kriminalisering. Derudover fremgår det af høringssvarene til lovforslaget, at de adspurgte parter var enige med Justitsministeriet i, at der var behov for en selvstændig kriminalisering af stalking i straffeloven. Endvidere anføres det i høringssvarene, at straffelovens § 242 udfylder et lovgivningsmæssigt tomrum, idet tilholdslovens indgrebsmuligheder ikke var tilstrækkelige til at sikre stalkingofrene.

Det kan ligeledes konkluderes, at straffelovens § 242 er placeret i straffelovens kapitel 25. Der har dog ikke været enighed om placeringen, herunder blandt Rigsadvokaten og Dansk Stalking Center. Det kan imidlertid udledes, at den nuværende placering i kapitel 25 understreger alvorligheden af stalking.

Det kan udledes af praksis, at domstolene anvender forarbejderne ved strafudmålingen. Det følger af forarbejderne, at straffen i førstegangstilfælde ikke bør udmåles lavere end 40 dages ubetinget fængsel, hvilket domstolene brugte som vurderingsgrundlag i U 2023.2069 V. Det kan ydermere udledes, at der ved strafudmålingen også lægges vægt på overtrædelsernes omfang, grovhed, karakter og tidsmæssige udstrækning, samt hvilken kontaktform, der er tale om. Det fremgår derudover, at det er mere indgribende for forurettede, hvis der er tale om

personlige henvendelser i stedet for eksempelvis henvendelser via SMS. Derudover fremgår det også af praksis, at det kan indgå som en skærpende omstændighed, hvis parterne har et fælles barn sammen, da det øger risikoen for, at stalkingen får konsekvenser for flere parter. Slutteligt kan det udledes af praksis, at det typisk indgår som en skærpende omstændighed, hvis den tiltalte tidligere er straffet af betydning for sagen, herunder for ligeartet kriminalitet.

Kapitel 4: Sondringen og samspillet mellem tilholdsloven og straffelovens § 242

I dette kapitel vil forskellen og samspillet mellem tilholdslovens § 21, stk. 1, og straffelovens § 242 blive gennemgået. Derudover vil forskellen mellem den dagældende § 21, stk. 2, i tilholdsloven og straffelovens § 242 blive undersøgt. Slutteligt vil effekten af den selvstændige kriminalisering i straffeloven blive behandlet.

4.1. Forskellen mellem tilholdsloven og straffelovens § 242

Stalking var indtil den 1. januar 2022 kriminaliseret i tilholdslovens § 21, stk. 2. Stalking var herved kriminaliseret som en strafskærpende omstændighed ved overtrædelse af tilhold. Indsættelsen af straffelovens § 242 har medført en selvstændig kriminalisering i straffeloven samt ophævelsen af den tidligere gældende § 21, stk. 2, i tilholdsloven. Det vil derfor i nærværende afsnit være essentielt først at belyse forskellen mellem den nuværende bestemmelse i tilholdslovens § 21, stk. 1, og straffelovens § 242, og slutteligt vil den tidligere gældende tilholdslovs § 21, stk. 2, og straffelovens § 242 blive gennemgået og sammenlignet.

En af de væsentlige forskellige består i, hvorvidt der er et krav om, at der er udstedt et tilhold til gerningspersonen. Førend en gerningsperson kan blive straffet for overtrædelse af tilholdslovens § 21, stk. 1, er det forudsat, at der har været udstedt et forudgående tilhold efter tilholdslovens § 2 eller et strakstilhold efter tilholdslovens § 2 a. I den forbindelse skal det bemærkes, at tilholdsloven også kriminaliserer overtrædelse af et opholdsforbud eller en bortvisning, mens straffelovens § 242 kun kriminaliserer stalking. Det er imidlertid ikke en betingelse efter straffelovens § 242, at der er meddelt et forudgående tilhold. Forskellen består derved i, at en systematisk og vedvarende chikanerende adfærd bliver strafbar allerede fra første tilfælde efter straffelovens § 242, hvorimod det efter tilholdsloven er en betingelse, at offeret får et tilhold, for at gerningspersonen derved kan straffes for overtrædelse af tilholdet.

Dette betyder således, at selv de tidligste tilfælde af chikane kan danne grundlag for dom efter straffelovens § 242, ligesom offeret ikke er nødsaget til at afvente politiets sagsbehandling samt forkyndelse af et tilhold.

Der består endvidere en forskel i strafferammen for overtrædelse af straffelovens § 242 og tilholdslovens § 21, stk. 1. Strafferammen for overtrædelse af straffelovens § 242 er bøde eller fængsel indtil tre år, mens strafferammen efter tilholdslovens § 21, stk. 1, er bøde eller fængsel indtil to år. Der er således en strengere strafferamme efter straffelovens § 242. Det ses imidlertid af den gennemgåede retspraksis i afsnit 3.3, at strafferammen efter straffelovens § 242 ikke anvendes fuldt ud. Som nævnt ovenfor i afsnit 3.3.10, har den længste straf for stalking, som er set i den gennemgåede retspraksis, været på et år og tre måneder.

Det er fastlagt i afsnit 2.3.1.1, at kontaktbegrebet efter tilholdslovens § 1 skal fortolkes bredt. Der vil således være mange former for kontakt, som er kriminaliseret efter tilholdslovens § 21, stk. 1. I den gennemgåede praksis i afsnit 2.3.1.1 ses det, at kontakten kan foregå via sociale medier, eksempelvis Facebook, men også via MobilePay. Derudover statueres det også, at kontakten kan foregå via fysiske medier som eksempelvis et brev. Der ses samme tendens i den gennemgåede praksis efter straffelovens § 242, som gennemgået i afsnit 3.3. Heri ses det, at stalking kan foregå via telefonopkald, SMS-beskeder, e-mails samt kontakt på sociale medier, herunder MobilePay. Derudover kan kontakten også bestå i personlig henvendelse. Der er dermed ikke den store forskel på, hvilken form for kontakt, der er omfattet af tilholdslovens § 21, stk. 1, og straffelovens § 242, idet begge bestemmelser omfatter et bredtfavnende kontaktbegreb.

Den tidligere gældende tilholdslovs § 21, stk. 2, fungerede som en strafskærpende omstændighed ved overtrædelse af et tilhold. Det var således ikke muligt at blive straffet for stalking, medmindre der var meddelt et forudgående tilhold. Det fremgår endvidere af den gennemgåede praksis omhandlende tilholdslovens § 21, stk. 2, at der blev idømt betingede straffe, eksempelvis i TfK2016.1312 V og U 2019.2402 H. Der ses her en forskel til straffelovens § 242, hvor der endnu ikke er offentliggjort praksis, hvor den tiltalte idømmes en betinget straf. Det er imidlertid muligt for domstolene at idømme en betinget straf, såfremt gerningspersonens forhold tilsiger dette. Herudover viser den gennemgåede praksis, at der er få forskelle mellem den tidligere gældende tilholdslovs § 21, stk. 2, og straffelovens § 242, idet der efter begge bestemmelser lægges vægt på eksempelvis grovhed, forholdets karakter, antallet af henvendelser, sikre og troværdige vidneforklaringer samt tiltaltes personlige forhold.

Den forhenværende lovgivning om tilhold byggede på princippet om, at der først blev truffet en forvaltningsretlig afgørelse, og at dette kun førte til dom, såfremt chikanen ikke ophørte herefter. En forvaltningsretlig afgørelse om tilhold adskiller sig fra en dom, idet tilholdet har til formål at standse fremtidig chikane, hvorimod en dom har til formål at straffe overtrædelserne, som allerede er fuldbyrdet. Der ses således en forskel i, hvad sanktionerne har til formål. Derudover skal det også bemærkes, at det er en betingelse efter tilholdslovens § 12, at meddelelse af et tilhold er nødvendigt og proportionalt, jf. afsnit 2.1.3. Det vil derfor være muligt for politiet at give en formaning i stedet for, hvilket som nævnt er en advarsel fra politiet om, at politiet kan give indklagede et tilhold, såfremt chikanen mv. fortsætter. Politiet har derved mulighed for at træffe en anden afgørelse end meddelelse af et tilhold, såfremt de måtte mene, at dette er tilstrækkeligt til at opfylde formålet. Politiet har imidlertid ikke den samme mulighed efter straffelovens § 242, idet værnet heri omhandler allerede fuldbyrdede handlinger.

4.2. Samspillet mellem tilholdsloven og straffelovens § 242

Det fremgår af lovforarbejderne til straffelovens § 242, at Justitsministeriet mente, at det ved indførelsen af straffelovens § 242 var hensigtsmæssigt at opretholde muligheden for at få et tilhold, et opholdsforbud eller en bortvisning efter tilholdsloven. Opretholdelsen af sanktionsmulighederne i tilholdsloven er begrundet med, at Justitsministeriet mente, at *"(...) tilholdsordningen er et vigtigt led i bekæmpelsen af forfølgelse og chikane."*[290] Det er således fortsat selvstændigt kriminaliseret at overtræde et tilhold, et opholdsforbud eller en bortvisning, jf. tilholdslovens § 21, stk. 1, hvorved forbudsordningen efter tilholdsloven fortsat er brugbar som et tidligt værn mod uønsket kontakt og forfølgelse.

Det fremgår videre af forarbejderne, at Justitsministeriet fandt, *"(...) at forbudsordningen efter tilholdsloven fortsat vil kunne være et effektivt redskab, der kan medvirke til at beskytte personer mod at blive udsat for forfølgelse eller chikane, såfremt den suppleres af en særskilt stalkingbestemmelse i straffeloven uden krav om forudgående tilhold mv."*[291] Heraf kan det udledes, at hensigten med indførelsen af den selvstændige kriminalisering af stalking i straffeloven har været, at den skulle fungere i samspil med de allerede eksisterende regler om

[290] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 4
[291] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 4-5

blandt andet tilhold i tilholdsloven. Der er således blevet indsat en bestemmelse, der vil kunne sikre det bedste værn mod stalking i den konkrete situation, såfremt bestemmelsen i straffelovens § 242 bliver anvendt i samspil med tilholdslovens § 21, stk. 1.

I den forbindelse fremgår det også af forarbejderne, at *"[d]et forudsættes i den forbindelse, at de to ordninger – afhængigt af de nærmere omstændigheder – vil kunne anvendes parallelt i henholdsvis et forvaltningsretligt og strafferetligt spor, ligesom de også vil kunne anvendes uafhængigt af hinanden, f.eks. fordi forurettede ikke måtte ønske et forudgående tilhold mv."*[292] Der er således tiltænkt en parallel brug af stalkingbestemmelsen i straffelovens § 242 og reglerne om tilhold, opholdsforbud og bortvisning i tilholdsloven. Der er derved også mulighed for, at der kan straffes i sammenstød mellem straffelovens § 242 og tilholdslovens § 21, stk. 1, såfremt gerningspersonen i forbindelse med stalkingen også overtræder et tilhold, et opholdsforbud eller en bortvisning.[293] I den gennemgåede retspraksis i afsnit 3.3 ses det, at der straffes i sammenstød mellem straffelovens § 242 og tilholdslovens § 21, stk. 1. Dette var blandt andet tilfældet i AM2022.12.16Ø, rettens nr. 3-8452/2022, AM2022.06.29B og AM2022.04.13B, hvori det ses, at det har betydning for strafudmålingen, at der straffes i sammenstød mellem bestemmelserne.

Overtrædelse af et forudgående tilhold kan påvirke bevisvurderingen ved at øge sandsynligheden for, at der foreligger en krænkelse efter straffelovens § 242, og for at gerningspersonen havde forsæt til at krænke forurettedes fred.[294] Det er dog ikke i sig selv tilstrækkeligt for at fastlægge, at der foreligger en krænkelse, at gerningspersonen har overtrådt et tilhold.[295] Hvis forurettede udsættes for stalking uden et forudgående tilhold, kan det bevirke, at politiet skal vejlede denne om muligheden for at anmode om et.[296] Således kan tilholdsloven og straffelovens § 242 have en vekselvirkning ved, at tilhold kan gøre det lettere at statuere stalking, ligesom stalking kan medføre, at der gives et efterfølgende tilhold.[297]

Det kan derfor udledes, at det har været lovgivers hensigt, at der skal være et samspil mellem straffelovens § 242 og tilholdslovens regler, idet der er forudsat et parallelt brug af de to

[292] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 5
[293] Rigsadvokatmeddelelsen, 2022-01-01 nr. 9017, afsnittet: Stalking, afsnit 5.2.2
[294] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 13-15
[295] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 13
[296] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 16
[297] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 13-16

regelsæt. Regelsættene kan imidlertid også anvendes uafhængigt af hinanden, såfremt dette vurderes at være det bedste i den konkrete situation, eller hvis den forurettede eksempelvis ikke ønsker at få et forudgående tilhold mod gerningspersonen[298], hvilket for eksempel kan være i den situation, hvor parterne har fælles børn sammen. Ydermere er samspillet også begrundet i, at det vil sikre den optimale beskyttelse af den forurettede mod at blive udsat for chikane eller forfølgelse.

4.3. Effekten af den selvstændige kriminalisering

På tidspunktet for udformningen af nærværende speciale har det alene været muligt at fremskaffe ni offentliggjorte domme omhandlende straffelovens § 242. Det er derfor vanskeligt at sige noget om den fremtidige retsstilling vedrørende bestemmelsens anvendelsesområde, hvorfor det alene er muligt at fremkomme med et øjebliksbillede.

En effekt af den selvstændige kriminalisering er, at myndighederne nu har større fleksibilitet i forhold til hvilke værktøjer, de mener, er mest proportionale og anvendelige til at forebygge og bekæmpe uønsket kontakt og forfølgelse. Således kan politiet stadig anvende formaninger og tilhold, når det vurderes at være et tilstrækkeligt virkemiddel til at få gerningspersonen til at standse den uønskede adfærd. Hvis dette ikke virker, kan straffelovens § 242 være sidste udvej for at sikre forurettede mod stalkingen. Hvis politiet ikke har ment, at formaninger og tilhold har været brugbare eller relevante, kan straffelovens § 242 stadig anvendes til at standse gerningspersonen, både når der foreligger forudgående adfærd, som ikke har været af en sådan karakter, at et tilhold har været anset for nødvendigt, samt når adfærden opstår pludseligt og indebærer en vis grad af intensitet. Dette kan medføre, at flere sager om stalking vil skulle behandles i retten end tidligere, og det kan ikke udelukkes, at sagerne ville kunne være håndteret med en formaning eller et tilhold. Det strafferetlige værn over for stalking er således blevet mere fleksibelt i forhold til, hvordan det konkrete stalkingforløb kan håndteres.

På nuværende tidspunkt ses det, at den strafudmåling, der fremgår af lovforarbejderne, bliver benyttet af domstolene. Den mildeste straf, der er blevet idømt for overtrædelse af straffelovens § 242, er 40 dages ubetinget fængsel, hvilket er i overensstemmelse med forarbejderne.

Efter den selvstændige kriminalisering af stalking i straffeloven ses det, at der er kommet et øget fokus på beskyttelsen af stalkingofrene. Dette kommer blandt andet til udtryk ved, at

[298] Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking), side 5

tjenester som MobilePay har valgt at indføre en mulighed for, at man som bruger af appen kan blokere andre brugere.[299] Dette gør MobilePay for at styrke kampen mod chikane og stalking. Dette tiltag virker logisk og nødvendigt henset til den store mængde af retspraksis, der netop omhandler stalking og chikane via MobilePay, herunder AM2020.06.24V, U 2023.2069 V og rettens nr. 3-8452/2022.

På trods af, at den selvstændige kriminalisering i straffeloven har medført et bredere værn mod stalking, må det imidlertid stadig antages, at der fortsat er nogle hændelser, som den forurettede ikke kan beskyttes mod. Dette hænger dels sammen med, at den forurettede selv skal skaffe beviserne i sagen, således at forurettede har mulighed for at føre tilstrækkeligt med bevis for den udøvede kontakt og chikane, og dels at gerningspersonen ofte vil finde på nye måder at kontakte den forurettede på, eksempelvis via falske profil eller via fysisk kontakt. Derudover vil der fortsat være tale om beføjet kontakt, hvis kontakten omhandler fælles børn. Den nye kriminalisering vil således fortsat ikke beskytte forurettede mod alt kontakt. Dette er relevant at bemærke i forhold til lovens effekt, idet det fremgår af rapporten "Digital Stalking" udarbejdet af Dansk Stalking Center i 2023[300], at 59 procent af de stalkingudsatte har fælles børn med stalkingudøveren.[301] Det strafferetlige værn mod stalking kan således beskytte den forurettede mod den chikanerende kontakt, men forurettede skal stadig tåle beføjet kontakt omhandlende et fælles barn. Det skal imidlertid også bemærkes, at i tilfælde med stalking, hvor der er et mindreårigt fælles barn involveret, kan dette af domstolene blive tillagt vægt ved strafudmålingen, som set i rettens nr. 1-572/2022.

Lovgivers hensigt var at kunne gribe hurtigere ind uden et forudgående tilhold, når forurettede udsættes for stalking. På nuværende tidspunkt virker det til, at lovgiver er kommet i mål hermed og dermed har sikret et bedre værn mod stalking. Det skal imidlertid bemærkes, at noget kontakt altid vil være beføjet, samt at stalking er et fænomen, der fortsat er i udvikling.

[299] Mobilepay.dk, "MobilePay styrker kampen mod chikane og stalking", 9. december 2022, (https://www.mobilepay.dk/nyheder/2022/12/09/styrker-kampen-mod-chikane-og-stalking
[300] Dansk Stalking Center: "Digital stalking". Publiceret januar 2023
[301] Dansk Stalking Center: "Digital stalking". Publiceret januar 2023, side 8

4.4. Delkonklusion

Ved indførelsen af straffelovens § 242 vil stalking ikke længere skulle straffes som en strafskærpende omstændighed i tilholdsloven. Det er dermed ikke en betingelse, at der forudgående er meddelt et tilhold. Der kan dog fortsat meddeles et tilhold, idet det har været lovgivers hensigt, at tilholdsordningen kan fungere i samspil med den nye bestemmelse om stalking i straffeloven. Der er således tiltænkt et parallelt brug mellem regelsættene. Det vil yderligere være muligt at anvende regelsættene uafhængigt af hinanden, såfremt den forurettede eksempelvis ikke ønsker at få et forudgående tilhold mod gerningspersonen. Derudover er der også mulighed for, at der kan straffes i sammenstød mellem tilholdslovens § 21, stk. 1, og straffelovens § 242, såfremt gerningspersonen i forbindelse med stalkingen også overtræder et tilhold. Den nye bestemmelse har medført, at der er kommet en større fleksibilitet i forhold til, hvordan et konkret stalkingforløb kan håndteres. Det kan således konkluderes, at den selvstændige kriminalisering af stalking i straffeloven har medført et bredere værn mod stalking.

Kapitel 5: Konklusion

Nærværende speciale har behandlet det strafferetlige værn mod stalking. På baggrund af ovenstående kapitler kan det konkluderes, at det strafferetlige værn mod stalking fremgår af både tilholdslovens 21, stk. 1, og straffelovens § 242.

Det følger af tilholdslovens § 21, stk. 1, at en gerningsperson bliver straffet, såfremt vedkommende forsætligt overtræder blandt andet et tilhold. Betingelserne for at meddele et tilhold fremgår af tilholdslovens § 2. Det følger af tilholdslovens § 2, stk. 1, nr. 1, at der for det første er et mistankekrav og et kriminalitetskrav, hvorfor der skal foreligge en begrundet mistanke om, at indklagede har krænket forurettedes fred eller har begået et strafbart forhold, der kan sidestilles hermed. For det andet er det en betingelse efter tilholdslovens § 2, stk. 1, nr. 2, at indikationskravet skal være opfyldt, hvorefter der skal være bestemte grunde til at antage, at den indklagede vil fortsætte med at krænke den forurettede på den netop angivne måde.

Det kan endvidere konkluderes, at bestemmelsen om strakstilhold i tilholdslovens § 2 a blev indført med henblik på at kunne give foreløbige tilhold under lempede betingelser, idet mistankekravet er opfyldt ved, at den indklagede med rimelig grund er mistænkt for at krænke forurettedes fred.

Retspraksis om anvendelsen af tilholdslovens § 21 har vist, at alle former for direkte og indirekte kontakt er en strafbar overtrædelse af et meddelt tilhold. Dette er blandt andet set ved gerningspersonens anvendelse af digitale medier og fysiske henvendelser i form af efterladte genstande. Det kan yderligere konkluderes ud fra den gennemgåede praksis omhandlende tilholdslovens § 21, stk. 2, at stalking tidligere var kriminaliseret som en skærpende omstændighed ved overtrædelse af tilhold.

Den 1. januar 2022 blev stalking særskilt kriminaliseret i straffelovens § 242. Bestemmelsen kriminaliserer, når en person systematisk og vedvarende kontakter, forfølger eller på anden måde chikanerer en anden person på en måde, som er egnet til at krænke denne persons fred. Idet stalking nu er kriminaliseret i straffeloven, forudsætter det, at gerningspersonen har overtrådt bestemmelsen forsætligt, jf. straffelovens § 19. For at fastlægge det præcise anvendelsesområde for bestemmelsen, har specialet benyttet sig af en ordlydsfortolkning og en subjektiv fortolkning, som begge er fortolkningsmetoder, der anvendes inden for strafferetten. Herudfra har det kunne konkluderes, at der skal være tale om en adfærd, som objektivt er egnet til at krænke forurettedes fred, og det er derfor ikke et krav, at adfærden reelt har krænket den forurettede. Heri ligger, at gerningspersonen skal kontakte, forfølge eller på anden måde chikanere den forurettede, og det er tilstrækkeligt, at gerningspersonen gør en af disse ting. Kontakten kan både være personlig, skriftlig, telefonisk og/eller digital, ligesom både direkte, indirekte og nonverbal kontakt er omfattet. Forfølgelse er også omfattet, hvis den udviste adfærd er belastende i samme grad som egentlig kontakt. Det kan af forarbejderne udledes, at der skal foretages en konkret vurdering, hvor der skal lægges vægt på parternes interne relation, varigheden og intensiteten af adfærden samt sammenhængen, som adfærden indgår i. Ydermere skal der foreligge en adfærd, der er systematisk og vedvarende. Dette indebærer, at adfærden skal være metodisk, planmæssig samt fortsætte over længere tid, hvormed enkeltstående krænkelser falder uden for bestemmelsens anvendelsesområde, medmindre krænkelserne er meget alvorlige.

Det kan endvidere konkluderes ud fra den gennemgåede retspraksis omhandlende straffelovens § 242, at domstolene ved strafudmålingen lægger vægt på overtrædelsernes omfang, grovhed, karakter og tidsmæssige udstrækning, samt den udøvede kontaktform og parternes interne relation. Kontaktbegrebet i retspraksis favner bredt, hvorfor både fysisk kontakt og digital kontakt er omfattet, men den fysiske kontakt er mere indgribende og krænkende for den forurettede. Det kan ligeledes konkluderes, at domstolene i bevisvurderingen lægger vægt på vidneforklaringer, samt hvor sikre og troværdige disse fremstår. Derudover ses det også, at

domstolene ved strafudmålingen følger lovgivers hensigt, således at de endnu ikke har idømt under 40 dages ubetinget fængsel. Retspraksis har desuden vist, at der kan ske straf i sammenstød mellem straffelovens § 242 og tilholdslovens § 21, stk. 1. Der er dermed et samspil og et parallelt brug mellem bestemmelserne, der udspringer af, at begge bestemmelser beskytter forurettede mod uønsket kontakt.

Afslutningsvist kan det konkluderes, at straffelovens § 242 opfylder det tilsigtede formål om at sikre et bredere strafferetligt værn mod stalking. Dette skyldes dels, at strafferammen i bestemmelsen er steget til at være fængsel indtil tre år, og dels at det nu er muligt at straffe for stalking, uden der foreligger et forudgående tilhold. Indførelsen af straffelovens § 242 har ligeledes gjort det muligt at gribe hurtigere ind i processen vedrørende stalking, hvilket er nødvendigt henset til den lange sagsbehandlingstid, der kan være ved meddelelse af et tilhold.

Litteraturliste

Bøger

Baumbach, Trine og Elholm, Thomas: *Strafferettens almindelige del. Det strafferetlige ansvar.* 1. udgave. 2020. København K: Djøf Forlag.

Elholm, Thomas, Madsen, Lasse Lund, Rahbæk, Hanne og Røn, Jens: *Kommenteret straffelov - speciel del.* 12. udgave. 2. oplag. 2022. København K: Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Henricson, Ib: *Politiret.* 7. udgave. 2022. København K: Djøf Forlag

Høilund, Dorte: *Retssikkerhed og juridisk metode*. 4. udgave. 2022. København: Hans Reitzels Forlag.

Kistrup, Michael, Poulsen, Jacob Lund, Røn, Jens og Rørdam, Thomas: *Straffeprocessen.* 3. udgave. 2018. København: Karnov Group Denmark A/S

Langsted, Lars Bo: *Waaben Strafferettens almindelige del.* 2017. 6. reviderede udgave. 2. oplag. København: Karnov Group Denmark A/S.

Munk-Hansen, Carsten: *Den juridiske løsning. Introduktion til juridisk metode*. 2. udgave. 2021. København K: Djøf Forlag.

Munk-Hansen, Carsten: *Retsvidenskabsteori.* 3. udgave. 2022. København K: Djøf Forlag.

Nielsen, Gorm Toftegaard: *Straffesagens gang*. 6. udgave, 2. oplag. 2016. København K: Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2016.

Waaben, Knud: *Strafferettens specielle del.* 2016. 6. reviderede udgave v/ Lars Bo Langsted. 3. oplag. København: Karnov Group Denmark A/S.

Cirkulærer

Rigsadvokatmeddelelsen, 2022-01-01 nr. 9017, afsnittet: Stalking. 01.01.2022. Tilgængelig via: https://pro.karnovgroup.dk/b/documents/7000889676#CIRK20229017

Sidst besøgt den 16.05.2023

Rigsadvokatmeddelelsen, 2022-01-01 nr. 10455, afsnittet: Tilhold, opholdsforbud og bortvisning. 01.01.2022. Tilgængelig via: https://pro.karnovgroup.dk/b/documents/7000921428#CIRK202210455

Sidst besøgt den 16.05.2023

Hjemmesider

Anklagemyndigheden: *Ofte stillede spørgsmål: Hvad er Rigsadvokatmeddelelsen?* Tilgængelig via: https://anklagemyndigheden.dk/da/ofte-stillede-spoergsmaal-vidensbasen.

Sidst besøgt den 16.05.2023

Dansk Stalking Center: "Om os" Tilgængelig via: https://danskstalkingcenter.dk/dansk-stalking-center/

Sidst besøgt den 16.05.2023

Den Danske Ordbog, "Chikanere", Tilgængelig via: https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=chikanere

Sidst besøgt den 16.05.2023

Den Danske Ordbog, "Egnet", Tilgængelig via: https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=egnet

Sidst besøgt den 16.05.2023

Den Danske Ordbog, "Fred", Tilgængelig via: https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=fred

Sidst besøgt den 16.05.2023

Den Danske Ordbog, "Forfølge", Tilgængelig via: https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=forf%C3%B8lge

Sidst besøgt den 16.05.2023

Den Danske Ordbog, ”Kontakte”, Tilgængelig via:
https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=kontakte

Sidst besøgt den 16.05.2023

Den Danske Ordbog, ”Krænke”, Tilgængelig via:
https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=kr%C3%A6nke

Sidst besøgt den 16.05.2023

Den Danske Ordbog, ”Systematisk”, Tilgængelig via:
https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=systematisk

Sidst besøgt den 16.05.2023

Den Danske Ordbog, ”Vedvare”, Tilgængelig via:
https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=vedvare

Sidst besøgt den 16.05.2023

DR, *”Kriminelt”.* Tilgængelig via:
https://www.dr.dk/drtv/serie/kriminelt_168898

Sidst besøgt den 16.05.2023

MobilePay.dk: ”*MobilePay styrker kampen mod chikane og stalking*”. 9. december 2021. Tilgængelig via:
https://www.mobilepay.dk/nyheder/2022/12/09/styrker-kampen-mod-chikane-og-stalking

Sidst besøgt den 16.05.2023

Sproget.dk, ”Krænke”, Tilgængelig via:
https://sproget.dk/lookup?SearchableText=kr%C3%A6nke

Sidst besøgt den 16.05.2023

TV2, *"Fanget i et farligt forhold".* Tilgængelig via:
https://play.tv2.dk/serie/fanget-i-et-farligt-forhold-tv2

Sidst besøgt den 16.05.2023

Love og forarbejder

Lovgivning

Lov 2012-02-03 nr. 112 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.

Ændret ved L 2013-05-01 nr. 434, L 2013-06-12 nr. 633, L 2016-12-27 nr. 1724, L 2019-03-30 nr. 329 og L 2021-12-28 nr. 2600.

Tilgængelig via: https://pro.karnovgroup.dk/b/documents/7000888410?tab=karnov

Sidst besøgt den 16.05.2023

Lov 2019-03-30 nr. 329 om ændring af straffeloven og forskellige andre love (selvstændig bestemmelse om psykisk vold).

Lov 2021-12-28 nr. 2600 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.

Lovbekendtgørelse 2022-09-28 nr. 1360. Straffeloven.

Forarbejder

Betænkning nr. 1526: *Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning*. Afgivet af Justitsministeriets strafferetsplejeudvalg. København 2011.

Tilgængelig via:
https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2011/07/Betaenkning_nr._1526.pdf

Sidst besøgt 16.05.2023

D2150752. Samlede høringssvar. Retsudvalget 2021-22. L 15 – Bilag 1. Tilgængelig via:

https://www.ft.dk/samling/20211/lovforslag/L15/bilag/1/2466735.pdf

Sidst besøgt den 15.04.2023

Justitsministeriet: *Kommenteret høringsoversigt. Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (styrket indsats mod stalking).* 05.10.2021. Retsudvalget 2021-22. L 15 – Bilag 1. Tilgængelig via:

https://www.ft.dk/samling/20211/lovforslag/L15/bilag/1/2466734.pdf

Sidst besøgt den 14.03.2023

Lovforslag nr. L 10. Folketinget 2011-12: *Forslag til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.* Fremsat den 9. november 2011 af justitsministeren (Morten Bødskov). Tilgængelig via:
https://www.ft.dk/ripdf/samling/20111/lovforslag/l10/20111_l10_som_fremsat.pdf

Sidst besøgt den 16.02.2023

Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: *Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking).* Fremsat den 6. oktober 2021 af justitsministeren (Nick Hækkerup). Tilgængelig via:
https://www.folketingstidende.dk/samling/20211/lovforslag/L15/20211_L15_som_fremsat.pdf

Sidst besøgt den 16.05.2023

Lovforslag nr. L 15. Folketinget 2021-22: *Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbyd og bortvisning (styrket indsats mod stalking).* (Som vedtaget). Tilgængelig via:

https://www.ft.dk/ripdf/samling/20211/lovforslag/l15/20211_l15_som_vedtaget.pdf

Sidst besøgt den 16.05.2023

Lovforslag nr. L 19. Folketinget 2016-17: *Forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (strakstilhold).* Fremsat den 5. oktober 2016 af justitsministeren (Søren Pind). Tilgængelig via:

https://www.ft.dk/ripdf/samling/20161/lovforslag/l19/20161_l19_som_fremsat.pdf

Sidst besøgt den 25.02.2023

Tidligere gældende lovgivning

Tidligere version af lov 2012-02-03 nr. 112 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. Tilgængelig via:

https://pro.karnovgroup.dk/b/documents/7000511517?annotationId=L2012112_NKAR39&tab=karnov#L2012112_P21

Sidst besøgt den 16.05.2023

Tidligere gældende L 2004-06-09 nr. 449 om bortvisning og beføjelse til at meddele tilhold m.v. Tilgængelig via:

https://pro.karnovgroup.dk/b/documents/7000359352?tab=karnov#L2004449

Sidst besøgt den 16.05.2023

Karnovs noter til lovgivningen

Kommentar nr. 2 til § 1 i Lov 2012-02-03 nr. 112 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. Tilgængelig via:
https://pro.karnovgroup.dk/b/documents/7000888410?annotationId=L2012112_NKAR2&tab=karnov#L2012112_P1

Sidst besøgt 16.05.2023

Kommentar nr. 3 til § 2 i Lov 2012-02-03 nr. 112 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. Tilgængelig via:

https://pro.karnovgroup.dk/b/documents/7000888410?annotationId=L2012112_NKAR3&tab=karnov#L2012112_P2

Sidst besøgt den 16.05.2023

Kommentar nr. 38 til tidligere gældende § 21, stk. 2, i Lov 2012-02-03 nr. 112 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. Tilgængelig via:

https://pro.karnovgroup.dk/b/documents/7000511517?annotationId=L2012112_NKAR38&tab=karnov#L2012112_P21

Sidst besøgt den 16.05.2023

Rapporter og udspil

Dansk Stalking Center: *Digital stalking*. Publiceret januar 2023. Tilgængelig via: https://usercontent.one/wp/danskstalkingcenter.dk/wp-content/uploads/2023/01/Rapport-Digital-Stalking.pdf?media=1670324017

Sidst besøgt den 16.05.2023

Justitsministeriet: *Bedre hjælp til ofre for stalking*. 23.08.2021. København K. Tilgængelig via:

https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2021/08/Udspil_Bedre-hjaelp-til-ofre-for-stalking.pdf

Sidst besøgt den 16.05.2023

Justitsministeriets forskningskontor. *Omfanget og karakteren af stalking. En befolkningsundersøgelse 2017/18*. Oktober 2018.

Tilgængelig via:
https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2018/rapport_omfanget_og_karakteren_af_stalking_ii.pdf

Sidst besøgt den 16.05.2023

Rigsadvokaten: *Evaluering af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning*. REU, alm. Del – 2019-20 – Bilag 29. 05.02.2020. Tilgængelig via:
https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/REU/bilag/290/2197228/index.htm?fbclid=IwAR1rJR-827ArdcEYfVdxr6kpAll4oG0dUworyiDPtkPR-f48Hos9NiiXCfw

Sidst besøgt den 23.04.2023

Retspraksis

AM2019.03.04V

AM2020.06.24V

AM2022.04.13B

AM2022.06.29B

AM2022.07.29Ø

AM2022.10.14B

AM2022.12.16Ø

AM2023.02.27B

Rettens sagsnummer: SS-8452/2022-ALB. Domsdatabasens sagsnummer: 16966/22

Rettens sagsnummer: SS-572/2022-BOR. Domsdatabasens sagsnummer: 378/23

TfK2016.1294 Ø

TfK2016.1312 V

TfK2016.1419 Ø

TfK2017.628 V

TfK2018.504 Ø

TfK2020.301 V

TfK2020.387 Ø

TfK2023.152 V

U 2019.1968 H

U 2019.2402 H

U 2022.644 H

U 2023.2069 V

Antal tegn:

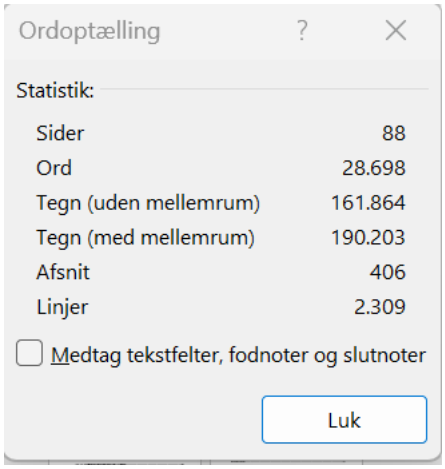
Ordoptælling
?
Statistik:
Sider 88
Ord 28.698
Tegn (uden mellemrum) 161.864
Tegn (med mellemrum) 190.203
Afsnit 406
Linjer 2.309
Medtag tekstfelter, fodnoter og slutnoter
Luk